

FEJÉR

KOMÁROM-ESZTERGOM

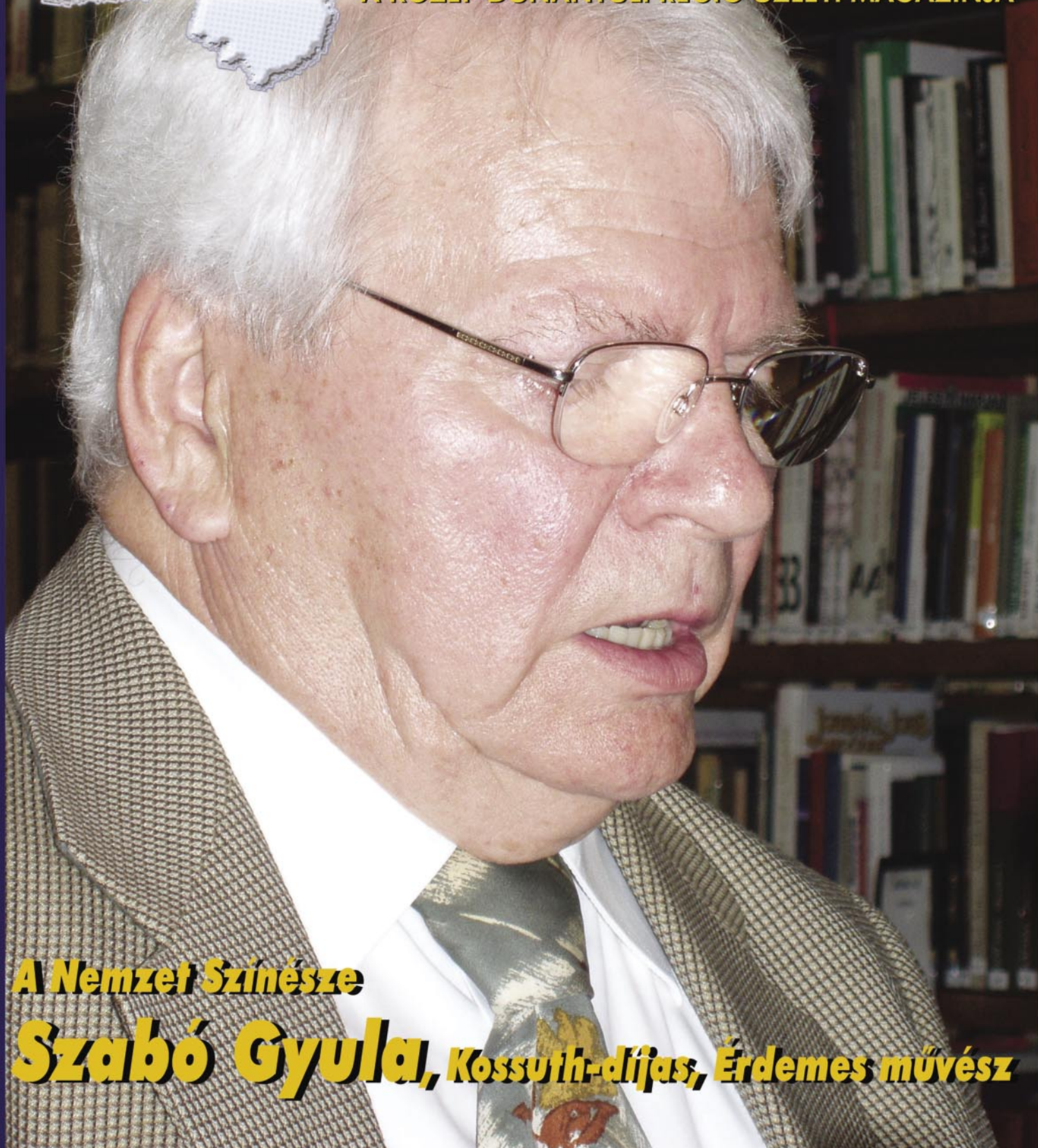
VESZPRÉM

REGIO REGIA

REGIO REGIA

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ ÜZLETI MAGAZINJA

A Nemzet Színésze

Szabó Gyula, Kossuth-díjas, Érdemes művész

Önnek

-lakítva

KOMPROMISSZUMOK NÉLKÜL!

NE DÖNTSÖN NÉLKÜLÜNK! 34/30-60-30, 20/999-5546

- ➔ 0% indulóval
- ➔ casco-mentes konstrukció
- ➔ havi fix törlesztések
- ➔ munkáltatói igazolás nélkül
- ➔ kezes nélküli hitel
- ➔ visszavásárlási garanciával
- ➔ emeltáras használtautó-beszámítás
- ➔ ingyenes állapotfelmérés
- ➔ 3-7 év garanciával (típustól függően)
- ➔ akciós finanszírozással
- ➔ 120 hónap max futamidővel
- ➔ casco-mentes, cascos, integrált akciós hitelek
- ➔ legkedvezőbb finanszírozási feltételek
- ➔ legalacsonyabb törlesztőrészlet
- ➔ 7 bank ajánlata 1 helyen
- ➔ 13 biztosító kötelezője és casco-ja közül válogathat
- ➔ autójára hitelt adunk értéke 80%-áig, tulajdonosváltás nélkül
- ➔ hitellel terhelt autóját beszámítjuk, vagy felvásároljuk
- ➔ hozott autóra hitelt biztosítunk
- ➔ máshol vásárolni kívánt autóra és motorra jobb hitelajánlatot adunk
- ➔ bizományos autó és motor értékesítést vállalunk

2008 KIA PICANTO 1.1 COOL PLUS

klíma, szervó, ABS, 2 légszák,
el. ablakok, kp-i zár, immobiliser,
gyári MP3 CD, alu. felni, 65 LE,
2.654.000 Ft helyett: **2.414.000 Ft**
akciós áron, 3 év garanciával,
06-20-999-5546

2008 KIA RIO 1.4 BENZINES

97 LE, digit. klíma, ABS, szervó,
4 el. ablak, 2 légszák, immobiliser,
kp-i zár, 4 db hangszóró,
rádióelőkészítés, színre fújt lökhárító és
kilincs, szín. üveg,
osztatlan dönthető hátsó ülések,
2.991.000 Ft-tól, 06-20-999-5546

KIA CEED 1.4 BENZINES

110 LE, 10 légszák, 7 év garancia, ABS,
szervó, el. ablak, kp-i zár, gyári kormányról
vezérelt MP3 CD, immobiliser, színezett
üveg, színre fújt lökhárító, kilincs és tükör,
magyar tervező, európai minőség,
2.999.000 Ft-tól, klímával
3.499.000 Ft-tól, 06-20-999-5546

Regio Regia

A Közép-dunántúli Régió üzleti magazinja

VIII. évfolyam

Művészeti Különszám 2008

<http://magazin.regioregia.hu>**Kiadja:**

KEM-Bridge Net

2800 Tatabánya, Táncsics u. 51.

info@regioregia.hu

Telefon: 34/511-402; Fax: 34/310-971

Felelős kiadó: Cseh Teréz ügyvezető**Marketing:** Vitkóczy Éva kiadóvezető**Főszerkesztő:** Veér Károly**Munkatársak:**

Cseh Teréz, Göde Andrea, Kovács Erika, Kovács Kata, Mátyus Tamás, M. Tóth Sándor, Vitkóczy Éva

Fotó:

Regio Regia archív

Címlapfotó: Veér Károly**Tördelőszerkesztő:** Veér Zoltán**Szerkesztőségi asszisztens:**

Anga Sándorné

Nyomda:

Veszprémi Nyomda Zrt. 8200 Veszprém, Őrház u. 38.

A lapban megjelent hirdetések és PR-cikkek tartalmáért a szerkesztőség nem vállal felelősséget!

HU-ISSN: 1785-7074

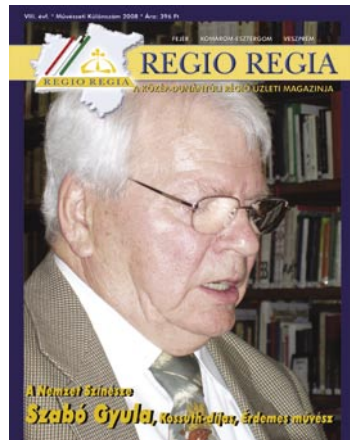
Megkésve bár, de törve nem!

Az elmúlt hónapokban nem szívesen lettünk volna a magunk helyében! Nagy lelkesedéssel látunk neki ugyanis a nyár elején, hogy immár másodszor a Regio Regia magazin történetében feltérképezzük a Közép-dunántúli Régió térségeinek művészeti életét, olyan alkotó embereket mutassunk be, akik öregbíteték, öregbítik szűkebb hazánk hírnevét.

Az interjúk nagy része el is készült, ám időnek előtte begyűrűzött hozzánk is a gazdasági válság. Mivel a munkaidő, a papír, a benzin és a nyomtatás is pénzbe kerül, kerestük a bőkezű támogatók, szponzorok segítségét, akik lehetővé teszik művészeti számunk kiadását. Ám a tavalyinál jóval nehezebben ment a dolog. Valahogy csökkent a mecénási hajlam, a vállalkozásokat elérte a krízis előszele. Persze most is akadtak – külön köszönet nekik -, akik első szóra vállalták a támogatást, ám a költségvetés nem akart összeállni. Nagyra becsült művészeink, és az első körben igent mondó szponzorok persze folyamatosan telefonáltak, na mikor jelenik meg a róluk, illetve az ő támogatásukkal készült írás. Aztán jött az ősz, leesett az első hó, még mindig sehol semmi!

Örömmel jelenthetem: mostanra minden akadály elhárult, megkésve bár, de törve nem a karácsonyfa alá, avagy az újévi terített asztalra végre odakerülhet művészeti különszámunk.

A mecénásoknak hozzáállásukért, a művészeknek pedig végtelen türelméért mondunk köszönetet, és valamennyiüknek kellemes karácsonyt és boldog újévet kívánunk:

A Regio Regia szerkesztősége

Bemutatjuk művészeinket:

Szabó Gyula színművész
Zsédenyi Adrienn énekesnő
Éless Béla rendező, színész
Takács Antal és Takácsné Fincer Györgyi festők
A. Bak Péter és Zichó Gabriella festők
Bálint Ágnes író
Boglárika Baykov furulyaművész
Both Lehel zongoraművész
Cuha Delta Bluesbreakers
Darázs József festő
Diós Tibor kovácmester
dr. Frisch Gyula festő
Fekete István képzőművész és Fekete Istvánné gobleinkészítő
Martonvásári Filharmonia hangversenyek
Fodor Balázs nyeregkészítő
Géczi János író, költő, szociográfus
Göncz Renáta énekesnő
Horváth János festő
Horváth László porcelántervező iparművész
Horváth Márton üvegművész

Horváth Zoltán karnagy
Jäger István grafikus
Jónás Krisztina operaénekes
Kántor János festő, grafikus
Kisbéri színjátszócsoporthoz
Leitner Ferenc fotós
Leszkovszky Albin író, színpadvezető
Maros Zoltán rajzfilmtervező
Mátray Magdolna csipkekészítő
Némáné Nagy Júlia festő
Orbán Ilona festő
Ölveczky Gábor grafikus, kalligráfus
Őrsi Istvánné hímző
Pápai Pegazus Színház
Péter Ágnes szobrász
Sipos Zoltán fotós
Szép Norbert festő
Szilágyi Bernadett szobrász
Tánczos György festő
Dunaújvárosi Viadana kamarakórus

Szabó Gyula – színész – Székesfehérvár

A Nemzet Színésze

Van, akinek Buga Jakab, a Tenkes kapitányából. Van, aki Columbo hadnagy magyar hangjaként emlékszik rá, másoknak Kag ő, a zseniális Vuk rajzfilmből. De Frakk hangját is ő kölcsönözte, és gyerekek nemzedékei nőttek fel a Magyar Népmesék rajzfilmsorozaton, ahol ő volt a nagy mesélő.

Szabó Gyula Kunszentmártonon született, 1930. júl. 15-én. A második világháború után került Budapestre, ahol édesapja nyomására előbb szakmát tanult a Csonka János Gépgyárban, közben felvették a Zeneakadémiára, de mivel a gyárban három műszakban kellett dolgoznia, felhagyott a zenei tanulmányokkal. Az inasévek alatt, az iskola önképzőkörében diáktársaival megtanulták Az ember tragédiája két színének dialógusait, ezért jutalmul jegyet kaptak a Nemzeti Színház előadására.

– Már édesanyámmal színpadra léptem még az iskolás évek előtt. Sok mindent megtanultam tőle, még azt is, amit egy időben nem volt szabad, hogy délben miért szól a harang. Abban az időben működött a katolikus legényegylet, a gazdakör, s ezek nagyszerű társulatot működtettek, és remek előadások születtek. Ezekben a bátyám és a két nővérem is szerepelt. Külön öröme volt ez Kunszentmártonnak: a lányok otthon megvarrták a ruhákat, az ácsok összeeszkábálták a díszletet, amelyre kárpitos rászögelte az anyagot. A piktorok olyan türbét készítették a Gül babához, hogy csoda. Nagyon sajnálom, hogy ez mára teljesen kiveszett. Együtt akartunk örülni, nem pedig egymást marcangolni. Nem ártana, ha ez egy kicsit visszajönné. Reménykedem, s nem vesztettem el a hitemet, mert ha egyszer katolikusnak kereszteltek, az végig megmarad. Emlékszem, az egyik első színpadi feladatom az volt, hogy be kellett reteszelnem egy ajtót, s amikor visszajöttek, akkor ki kellett

ismét nyitnom. Jöttek is, kiszóltam, hogy megyek, nyitom az ajtót. Ki is reteszelt, s visszafeküdtem. De csak tovább dörömböltek, s már másfél órája vártak kint és dobogóztak, mégsem tudtak bejönni. Ugyanis nem a bejárati ajtót nyitottam ki, hanem a szekrényajtót. Büntetésül úgy döntöttek, hogy mindig velük kellett mennem. Négy és fél esztendő voltam akkor. Valahonnan innen indult a színészi pályám.

A Színház- és Filmművészeti Főiskola növendéke 1950-54 között volt. Színjátszással azonban már 1945-50 között is foglalkozott, akkor még amatőr színészként. Diplomája megszerzése után 1954-96 között az Ifjúsági, az Úttörő, a Petőfi, a Jókai, a Thália, az Arizona, a Művész, illetve a Thália Színház társulatához tartozott, 1996-tól pedig a székesfehérvári Vörösmarty Színház tagja volt. 1979-től a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanára, egyetemi docens.

– A negyvenes évek végén nagyon sok fiatal jött fel Budapestre tanulni. Mivel jó tanuló voltam, apám engem is felengedett a Csonka János Gépgyárba. Ez a Csonka János találta fel a karburátort. A főiskolán aztán együtt jártam Avar Istvánnal, nagyon szerettük őt, mert nagyon tehetséges volt. Aztán ott volt Domján Edit, és a párja, Kaló Flórián, aki kenterbe vert bennünket, ő egyszerűen zseniális volt. Most már nyugdíjas, írogat, s nekem is írt annak idején egy darabot, de nem tudtam eljátszani, mert a Tháliában szinte minden előadásban sze-

repeltem. Ezért filmeztem olyan keveset is. A film nem a színész talaja, hanem a filmrendezőé.

Székesfehérváron már diplomája megszerzése előtt, 1947-ben is szerepelt egy amatőr színjátszó társulattal: a Kis unokám című darabban léptek fel egy moziteremben, hiszen a háborúban elpusztult színház akkor még csak romokban létezett. Az egykori fellépés izgalmaira még ezekben az években is boldogan emlékszik vissza – nagyobb nyilvánosság előtt a fehérvári városházán beszélt erről, amikor színpadra lépésének 50. évfordulóját ünnepelték a fehérvári társulattal. Mint mondotta, ekkor még meg sem fordult a fejében, hogy a városhoz évtizedekkel később szoros kötődése lesz: a Vörösmarty Színház első önálló társulatának szinte alapító tagja, hiszen a társulat létrehozását követő évben Kállay Ilonával együtt csatlakozott ahhoz a fiatal csapathoz, amely a mai társulat magja volt. Eddigi legemlékezetesebb szerepei talán a Valahol Európában Simon Pétere, a Pál utcai fiúk Rác tanár ura és a Nagymama Örkény Vilmos bárója voltak.

2006-ban a Nemzet Színészevé választották. A Kossuth- és Jászai Mari-díjas kiváló és érdemes művész az Agárdy Gábor halálával megüresedett helyet tölti be a 12 legnagyobb élő magyar színész között.

Legutóbb Tatabányán találkozhattunk vele, anekdotázott, mesét mondott a Városi Könyvtárban a gyerekeknek és a felnőtteknek. Varázslatos hangja ma is rabul ejt kicsit és nagyot egyaránt. Hetvennyolcadik születésnapját a nyáron ünnepelte, kívánunk neki további boldog, hosszú életet!

Zsédényi Adrienn – énekes – Veszprém megye

A világgal együtt változó énekesnő

Zsédényi Adrienn régióink több városával áll kapcsolatban. Pápán született, de Veszprémhez is több szál fűzi. Gyerekkorában gyakran járt a megyeszékhelyen. Ő így vall legmeghatározóbb veszprémi élményéről: „Az egyik legfontosabb, és a jövőm szempontjából is legmeghatározóbb az a nyári tábor volt, amelyet azoknak a gyerekeknek szervezett a polgármesteri hivatal, akik az év során felléptek a városi esküvőkön. Ebben a táborban, egy tábortűzi énekelgetés közben hallott engem egy énekesnő, aki azt tanácsolta, hogy ilyen hanggal, mindenképpen keressem fel Sík Olgát Budapesten. Tulajdonképpen ez volt az első nagy lépés azon az úton, amin a mai napig járok.”

– *A koncertjei során gyakran látogat el szülővárosába. Más itt tartani előadást, mint máshol?*

– Mindig különös izgalommal a lelkemben várom azokat a koncerteket, amelyek szülővárosomhoz, Pápához közel esnek. Annak ellenére, hogy már nagyon régen elköltöztem a városból, mégis itt érzem igazán a „hazai” közönség szeretetét. Azt, hogy itthon vagyok. Mindenhol szeretettel várják a zenekaromat és engem, mégis, itt valahogy más érzés a színpadon állni.

– *Ismerős arcok is vannak ilyenkor a sorokban?*

– Rengetegen! A család, a barátok, a rokonok, ilyenkor mind eljönnek. Nagyon jó érzés ismerős arcokat látni a nézőtérben. Ilyenkor mindig nagyon nehezen

indulunk el haza, mert a koncert végén mindenki akar váltani egy szót velem. Általában kisebb családi összejövetel alakul ki az öltözőmben a koncert végén. A szüleim persze nem csak ezeken a koncerteken néznek meg. Ők ahová csak tudnak, eljönnek. Szinte minden fontosabb koncertemen ott vannak, de édesanyám a kisebb fellépéseket sem hagyná ki a világ minden pénzéért sem. Nagyon boldoggá tesz, hogy így hisznek bennem, támogatnak, és főként, hogy tetszik nekik, amit csinálok. Szeretném, ha még sokáig büszkék lehetnének rám!

– *A család legkisebb tagja, Nimród. A kislfia születése előtti egyik utolsó koncert Veszprém-ben volt. Szándékosan volt, vagy az élet alakította így?*

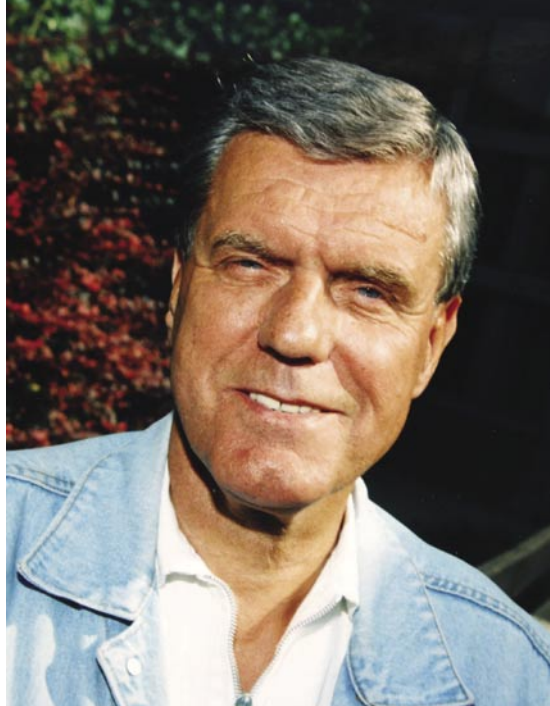
– Teljesen véletlenül, a sors keverte úgy a kártyát, hogy Nimróddal a pocakomban még adhattam egy búcsúkoncertet a veszprémi közönségnek. Persze a kihasználás nagyon rövid volt, nem is volt ez igazi búcsú, hiszen július 20-án az én koncertemmel nyílt meg a Veszprém Aréna. Sőt! 2008-ban úgy alakult, hogy együttműködünk a Veszprémtejjel egy, a WWF-et támogató környezetvédelmi kampányban. A mai napig sok szállal kötődök ehhez a vidékhez!

– *Mely témájú dalokat szeret inkább énekelni?*

– A témák, ahogy a világ körülöttem, folyton változnak. Én nem szeretnék mindig ugyanarról énekelni! Az élet annyira sokszínű, annyi minden történik folyamatosan, hogy a zenének, az előadónak is időről időre meg kell újulnia.

– Talán épp ezért tudok bármilyen zenében szépséget találni. Szeretem a popot, a jazzt, a bluest, de a komolyzenét is. Nimróddal például gyakran hallgatunk klasszikusokat. Szinte minden műfajban van kedvencem.

Kovács Erika

Éless Béla – színművész – Tatabánya

A Kukabúvároktól a Kukabúvárokig

Színész, rendező, az esztétika doktora, „örökös” színházalapító. Művész és egyúttal hihetetlenül, makacsul kitartó „vállalkozó”, aki mindig képes előről kezdeni. Még élsportolóként tanulta meg, hogyan kell erős alapokat lerakni, majd kockáról kockára építkezni, a semmiből várat építeni. „Építményeiből” kettő is áll, hiszen Tatabányán létrehozta a Népház - Jászai Mari Színházat, tizenegy éve pedig megalapította a Budaörsi Játékszínt.

– **Igazán hol vagy otthon?**

– Sehol, vagyis inkább több helyen egyszerre, ahol dolgozom, ahol szeretnek, elismernek.

Tatabányán és Budapesten mindenképpen, de számomra megszokott a széken való „félülés”, a rajtra kész állapot. Huszadik századi vándorcsalád vagyunk. 1940-ben Kassán születtem, amely akkoriban újra magyar volt. Értelmiségi család volt a miénk, nagyapám, dr. Éless István abaúji főjegyző, viselte még a „rétszentmiklósi” hétszilvafás nemesi nevet, amit persze apám idejében – az ötvenes években – nem volt értelmes emlegetni, de a nagymama mégis sokáig rejtegette a kutyabőrt. Édesapám kórházi sofőr volt a főorvos-igazgató mellett, Füzérradványban. Gyakorlatilag a kórházban nőttem fel. Apám azt akarta, hogy egy napon majd én is orvos legyek, de én nem szerettem az éterszagot, az állandó elesettséget, ami gyerekként körülvett.

A „bohóc” vért édesanyámtól örököltem. Húszévesen Bodrogszegiből Kassára ment „világot látni”, s a színháznál segédszínészként próbálkozott. A színészkedés mellett a nagynéném fehérneműszalonjában kitanulta a fehérneműkészítő mesterséget, ott találkoztam édesapámmal. Amikor meglátta nálam

a „bohóc” mentalitást, csak mosolygott. Faltam a könyveket, s eszméletlen szereplési vágy élt bennem. Ekkor már, hátunk mögött több köztes „állomással” Füzérradványban éltünk 1958-ig. Az itt töltött évek alatt a nyeszletti kis srácból stramm fickóvá értem. Elkezdtem tréningezni, futkároztam a gyerekszanatórium hatalmas parkjában. A kezembe akadt egy orosz atlétikai edző szakkönyve, s ez alapján – 12 évesen – a 15 évesek edzésprogramját csináltam végig. Hetedikos koromban már eljutottam Csillebércre, nyolcadikoson 1500 méteren és magasugrásban úttörőolimpiát nyertem. A gimibe egy viszonylag koravén, jó kiállású, sok kisebbségi érzéssel, s nem kellő olvasottsággal rendelkező kölyökként kerültem. Sportoló voltam, de sok minden mást is csináltam: néptánc, iskolarádió, színjátszó csoport, mégis mindig kitűnő tanuló voltam. A szereplési vágy óriási volt bennem. A hétfői, udvari „szemlék” alkalmával – amíg az igazgatóra vártunk – Hitler-paródiákat adtam elő a diáktársaimnak. Gyaloglóként itt a gimiben fedeztek fel, nagyon kemény négy év volt, de sorra jöttek az eredmények. Aztán a Vasas Stadionban Pasaréten Országos Ifi Bajnokságon 10 kilométeren nyertem, a

mesterem, tornatanárom ott sírt a tribünön. Csodagyereknek számítottam. 1958-ban sem apám, sem az igazgató nem írták alá a főiskolába a jelentkezésemet, mert kitűnőként nem az orvosira akartam menni. A sportnak köszönhetően végül Budapestre kerültem, és jelentkeztem a Közgázra. Ennek láttam akkor a leginkább értelmét.

1959-ben megkaptam az előadóművészi engedélyt, s a Bergendy Együttes „bohóca”, konferansziéja lettem. Az egyetemen – tanulás és az élsport mellett – mindent elvállaltam. Voltam statiszta, filmgyári világosítóknál kábeltologató, közben játszottam az Egyetemi Színpadon, rendeztem a Közgáz Kabarékat, s persze játszottam is bennük, továbbá válogatott kerettagként gyakran megfordultam Tatán és versenyeken Tatabányán.

– **A sport miatt kerültél Tatabányára is?**

– Igen, oda is úgy kerültem, mint élsportoló. Több helyre is mehettem volna, de nem akartam, sem a Dózsába, sem a Honvédba kerülni, mert ott tíz évet alá kellett volna írni. Tatabányáról Horváth úr, a Bányász Atlétikai Szakosztályának vezetője végignézte a budapesti egyesületeket. Tatabányán akkor fejlesztették az atlétikai csapatot. Kellettek még gyaloglók, hosszútávfutók, dobók is. Többedmagammal '62 telén szerződünk le, Gengeliczy László barátom is akkor került ide diszkoszvetőként.

Nagyon nagy hatással volt rám a döntésemben, hogy dr. Gál István, a Szénbányák akkori vezérigazgatója személyesen is behívatott – az élsportolókra is odafigyelt, különösen

a diplomásokra. „Ez a város most lesz igazán város, ehhez komoly emberek kellenek, olyanok, akik nem csak versenyeznek, de az után is itt maradnak, és részt vesznek a szellemi munkában” – ez a gondolata fogott meg igazán. Ígéretet kaptam egy tanácsi lakásra, egzisztenciát, jövőt ígérték, s lehetőséget művészeti téren, így emellett döntöttem.

– Mikor jött létre a Bányász Színpad?

– 1964 telén a felsőgallai művelődési ház büféjében Kullai Zolival, Gengeliczky Laccival megalakítottuk a Bányász Színpadot. Áprilisban felvételit hirdettünk, s hűsznál alig többen kezdtünk együtt tevékenykedni. Fantasztikus volt az az akarat, amivel mi dolgoztunk. 4-5 évig készültünk színi gyakorlatokkal, közben persze bemutatókat is tartottunk. Hatszáz ember fordult meg az évek alatt nálunk, ebből az óriási merítésből alakult ki a mintegy harminc tagú társulat. Fantasztikus évadokat csináltunk végig. 1972-73-ban jutottunk el odáig, hogy a félhivatásos státuszt megcélozhattuk, s hat kollégánk az előadóművészi engedélyt is megszerezte. Mindez óriási siker volt. Hihetetlen, mennyit dolgoztunk, mindenki a munkája mellett, próbáltunk délelőtt, este – ki mikor ért rá. A produktrum már messze nem amatőr volt, de a státuszunkat illetően nem lehetett előrelépni. Ezért úgy döntöttem, nem biztatom tovább elérhetetlen álmok kergetésére társaimat, egyedül próbálom ki magam. A Magyar Rádió rendezője lettem, majd a József Attila Színházban dolgoztam, előtte pedig a Magyar Művelődési Intézetben az Országos Színjátszó Tanács művészeti titkáráként. De vállaltam munkát a tévénél is, a nem hivatásos művészek – amatőr versmondók, színjátszók – produkcióit kellett képernyőre vinnünk, élvezhető rádióműsorra emelni. E munkámért elnöki dívdíjat kaptam. Ennek volt köszönhető, hogy Bozó László főrendező meghívott a Magyar Rádióba rendezőnek, amit 1976-tól 84-ig legjobb tudásom szerint láttam el.

Mindeközben az Újpalotai Munkásszállón egy színházi kísérletet is végeztem. Azt vizsgáltuk, hogy a színjátszásnak miből is áll az az ereje, hogy mindenki „ért hozzá”. Csodálatos, hogy aki még soha sem járt színházban

az is többségében érti a szituációkat. Persze az értelmezés már függ az intelligenciától, az élettapasztalattól is.

– Végül mégis csak visszakerültél Tatabányára. Mi történt?

– 1984-ben keresett meg dr. Ravasz Éva és Harsányi Lászlóné, hogy indul A Közművelődés Háza, és most már a színházat is meg lehet csinálni. Ekkorra már tapasztalatom volt bőven. Ez a két hölgy az életre segítője a színháznak, amely 1986 novemberétől Komárom-Esztergom Megyei Játékszín néven kezdett működni. Létezését a Megyei Tanács határozata mondta ki. 1989-ben birtokba vehettük a Népház gyönyörű épületét. 1991-ben nyerte el mai működési formáját is a színház, Jászai Mari Színház, Népház néven. 1996-ig volt szerencsém a színházat vezetni.

– Aztán kezdhettél mindent előlről. A semmiből egy újabb színház: Budaörsi Játékszín, amely most tíz éves.

– A Jókai Mór Művelődési Házban – amely nem igazán színházi épület – adódott a lehetőség, hogy „fele üzemidőben” színházat csinálhassunk, vagyis az egyes hónapok során az üzemeltetési napok felével rendelkezhettem. Évi 200 előadást hoztunk tető alá, amihez persze rengeteg tájálást is be kellett vállalnunk.

Egy kulturális elemző cég összehasonlította hat budapesti kisszínház teljesítményét és a miénket, olyanokét például, mint a Radnóti Színpad, a Mikroszkóp Színpad, a Bárka..., stb. Mi ezen színházak átlagos támogatottságának 52%-át kaptuk, s mint említettem, félhónapos üzemidővel dolgozhattunk. Mégis az ő előadásai átlagának a 88%-át produkáltuk így is. Évi 200 előadás, 84 millió bevéttel, 234 millió összköltségvetéssel. Tehát relatíve alacsony költséggel, s mégis magas művészi színvonallal tudtunk dolgozni. Felvettük a versenyt a legnagyobbakkal. Ennek ellenére nem választott meg a közgyűlés, a jobboldali frakció kívánsága szerint.

– A Kukabúvárok hozta meg a sikert az egykori Bányász Színpadnak, most miért láttad ismét aktuálisnak?

– A mi régi Bányász Színpadunkat ma úgy

hívnák, hogy önszerveződő civilszervezet. Aktuális témákkal foglalkoztunk mindig. A Tigris a fürdőkádban esetében ’67-ben az egész ostoba bürokrácia röhejes szituációit raktuk össze, mindenki megfigyel mindent. Az Übü király a társadalmi környezettel való szembenállás volt. Fialatok voltunk, jellemző volt a kritikai attitűd.

A Kukabúvárokat két konkrét esemény ihlette. Egy szép napon ugyanis szembe jött velem a cipőm. Mármint az, amit néhány nappal azelőtt kidobtam. Egy másik alkalommal pedig a füzesabonyi állomáson egy hároméves kisfiú téblábolt körülöttem, éhes volt. Vettem neki egy szendvicset, de a helyett, hogy megette volna, elrohant és odaadta a nyolcéves bátyjának. Nem mentem el a vonattal, vettem még egy szendvicset, és órákig beszélgettem velük. Aztán itthon mindent elmeséltem a többieknek. Ráharaptak, éppen ez volt az, amit el akartunk mondani. Hatan-nyolcan elkezdték körüljárni a témát, esettanulmányokat, tényirodalmat kutattak, s riportokat készítettek. 40 órányi riportanyag készült, s vagy tíz kilónyi papír jött össze. Aztán egy darabig nem is tudtam mit kezdjek mindezzel. Végül egy napon, amikor éppen a hobbiimmal, az urali ősmagyar emlékek kutatásával foglalkoztam, – s ott ún. ütemkotta van –, egy ritmusnak köszönhetően egyszer csak összeállt bennem az egész. Fialatok összejönnek egy téren, mérhetetlen puritanizmus, csendes tüntetés a 2%-nyi elhanyagolt gyerekért.

Most úgy éreztem, hogy ismét aktuális ez a darab, sőt egy második rész is elkészült hozzá, a Hátamon a házam, mely kórkép a hajléktalanok mai helyzetéről. Úgy gondoltam, hogy a színház tízéves évfordulójára jó lenne egy olyan darabot csinálni, amely nem csupán a felhőtlen szórakoztatást célozza meg. A darab érdekessége, hogy a mai fiatal színészek mellett a régi stáb tagjai is játszanak benne. Hihetetlen, hogy negyven év alatt nem kopott belőlük a színészi erő, s az sem meglepő, hogy a nézők fejében is motoszkál a gondolat, mindez 40 éve történt, s bizony mintha semmi sem változott volna azóta.

Takács Antal és Takácsné Kincer Györgyi – festőművész házaspár – Fejér Megye

Éltető elemük: a víz, a kő, a fa, a nap, a felhő

Várakozásokkal teli érkeztem Kőszárhegyre, a Székesfehérvár melletti településre, hisz egy művész házaspárral találkozni, nem mindennapi dolog. Két kivételes tehetségű ember, akiket a sors egymásnak teremtett. Antal és Györgyi mondja ezt már nekem: „létezik szerelem első látásra”. Levelezés, majd a találkozások, náluk az egyenlet eredményeként festőművész házaspárt adnak. Míg Györgyi képei rusztikusabbak, Antal festményei finomabb, lágyabb vonásúak.

– Egyértelmű volt a megismerkedésetek során, hogy mindkettőtöknek a festészet ekkora hatással lesz az életetekre?

– A középiskolában kezdtünk el a rajzzal kiemelten foglalkozni – mondja Györgyi. Én Patincén, hisz Szlovákiából származom, míg Antal székesfehérvári lévén az 1970-es években Ballagó Imre festőművész tanítványa. 1991-ben volt az első kiállításom szárazvirág kompozíciókból, hisz szárazvirágkötő is vagyok, a festéssel csak később kezdtem el foglalkozni. Ám azt elárulhatom, nagyon tetszett, hogy Antal karikatúrákat rajzol, művészi hajlammal rendelkezik, ezért is választottam őt életem párjának.

– Megfigyelhető az alkotásaitokon, hogy ti megőriztétek egyéniségeteket. Tudatos volt ez a döntés?

– Szerencse, hogy nem olvadnak össze a műveink, még csak nem is hasonlítanak egymáshoz. Más technikákkal dolgozunk, más stílusban festünk, és ez nem tudatos választás volt – mondja Antal. Mindket-

tőnknek sikerült megtartani az egyéniségét, nem másoltuk soha a másikat. Míg Györgyi főleg akrillt és vegyes technikát használ, én főleg olajjal és pasztellel dolgozom. A feleségem inkább a kisebb vagy közepes felületeket szereti, én a nagyobb felületet helyezem előtérbe. Különbözik az időráfordításunk is egy-egy festményre. Györgyi gyorsabban elkészül az alkotásaival, míg én lassabban, hosszabb ideig dolgozom.

– Számtalan különbség van még kettőnk munkássága között, ám valahol ezek kötnék össze bennünket – mondja Györgyi. Így egészítjük ki egymást. Ami számomra igazán fontos, azok a színek. „Ha vannak jó színek, lesznek képek is.” A házunk mellett van egy kinti műterem, én nagyon szeretek ott festeni, a férjem viszont bent a házban alakított ki magának egy alkotósarkot.

– Ami közös bennetek, az viszont a természet szeretete, tisztelete. Az alkotásaitok fő témája is a természet?

– Igen! - hangzik a válasz szinte egyszerre. A természet szépségei, például a bakonyi, zalai táj szeretete mindkettőnknél jelentős szerepet játszik. Míg ezt Györgyi a kísérletező, változatos stílusával ábrázolja, én szeretek lovakat is festeni a táj részeként – mondja Antal.

– Az életetek része a tanítás is, a festészet szeretetének továbbadása. Antal, kiknek tartasz Kőszárhegyen rajzsakkört?

– Bárki jöhet, akit érdekel a rajzolás és a festészet. Két éve vezetem a rajzsakkört, és szerencsére nagy az érdeklődés. Óvodásoktól a felnőttekig sok tanítványunk van. Az ovisok is kiemelkedő rajzokat készítenek, néha csak ámulok.

– A kiállításotok is közösek?

– Amióta kiállításaink vannak, azok csak is közös bemutatók. Egy kivétel volt, Antal hatvanadik születésnapja alkalmából rendezett kiállítás tavaly. Szerencsére több lehetőségünk is van megmutatni az alkotásainkat, hisz a Balatonszemesi Karsai Művésztelep és a Székesfehérvári Vörösmarty Társaság tagjaiként számos meghívást kapunk. A Szent György Alkotókör tagjaiként képeket ajándékozunk kórházaknak, hogy színesítsék a sívár falakat.

Kovács Kata

A. Bak Péter és Zichó Gabriella – festőművész házaspár – Lábatlan

Művésztelep született a Duna partján

Sürgés-forgás, pakolás fogadott a művészházaspár újraálmódott otthonában, hiszen ott jártamkor vették birtokba a csodálatos panorámával megáldott lábatlani házukat. Gabriella hazatért, hiszen szülei itt laknak ma is, míg Péter a fővárosi, nyüzsgő élet helyett választotta a vidéki nyugalmat. Ez a nyugalom persze látszólagos, hiszen éppen nyakig voltak a III. Gerenday Művésztelep szervezésében, lebonyolításában.

Zichó Gabriella

1965-ben, Szőnyben született. 1993-ban diplomázott az Iparművészeti Főiskolán. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Fiatal Iparművészek Szövetségének, az ART 16 Művész Csoportnak és a Zuglói Képzőművészek Társaságának. 1991-ben egy amerikai grafikai pályázaton ötödik helyezést ért el. Festeni csak jóval később kezdett, és főleg akvarellle kísérletezett. Az olajfestményeket csak nemrégiben kezdte el festeni. Rendszeresen részt vesz műveivel az országos kiállításokon.

– Az ember bármilyen eszközt is választ gondolatai közvetítéséhez, a saját sorsát, megélt élményeit tudja hitelesen ábrázolni. Erre törekszem én is. Korábban konceptuális dolgokat rajzoltam, most inkább tájakat festek. Úgy éreztem, ki kell próbálnom az akvarell, a pasztell és az olaj által kínált lehetőségeket. Diplomamunkaként népzenei CD-borítót terveztem, ez kiváló iskolának bizonyult a színes technikákra való áttéréshez.

Péterrel hét éve, a kecskeméti művésztelepen ismerkedtünk össze. Addig grafikusnak tartottam magamat, ez állt közelebb hozzám, az ő hatására kezdtem el festészettel foglalkozni. Persze tanáraink, mestereim is nagy hatással voltak rám, rajzot Dorogon tanultam Furlán Ferenc grafikusművésznél, majd Győrben Hefter Lászlónál folytattam

a városi szakkörben. Vecsey Csabára, Varga-Bencsik Józsefre és Bujdosó Ernőre is jó szívvel emlékszem, sokat tanultam tőlük.

– Amikor 2005-ben Lábatlanon meglátogattuk szüleimet Péterrel, és sétáltunk nagyokat, egyszerre felöltött bennünk: ezt a helyet az Isten is egy művésztelep létrehozására teremtette. Összedugtuk a fejünket Bognárné Zsuzsával, és testet öltött a gondolat: a következő évben létre is jött az első tábor.

A. Bak Péter

Corvin-díjas festőművész, 1950. július 18-án született Baján. Művészeti tanulmányait édesapja, P. Bak János festőművész műtermében, a Képző- és Iparművészeti Iskolában, és a Moholy-Nagy László Művészeti Stúdióban végezte. Tanárai P. Bak János, Fischer Ernő, Sváby Lajos, Szalai Zoltán és Szlávik Lajos voltak. 1990-től a Kecskeméti Művésztelep tagja. Elnöke a Zuglói Képzőművészek Társaságának és az ART 16 Művészeti Csoportnak, tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. 1974-óta kiállító művész, minden jelentős országos kiállításon szerepelnek művei. Okleveles festmény- és műtárgy szakértő-becsűs. Mint műgyűjtő is közsímet. A Magyar Grafika kiállítás sorozatot 2000 óta nagy sikerrel szervezi és rendezi. 1999-ben megkapta a Docendo Discimus Béke Barátság Nemzetközi Alkotótáborért Érmét, 2003-

ban a Corvin Művészeti Érmét, 2004-ben pedig a Honvédelemért Emlékérmét.

– Gyerekkoromban átjárta fizikai valómat és a szellememet egyaránt rabul ejtette apám műtermének festékállata. Szinte természetes, hogy jómagam is elindultam a művészpályán. 23 éves korom óta a saját lábamon állok a festészet terén. Amolyan mindenévőnek tartom magamat, ám legszívesebben tájképeket, portrékat és csendéleteket festek. Amikor ecsetet ragadok a kezembe, szinte kifestem magamból a civilizáció negatív hatásait, a stresszt, a zűrzavart. Figurális alkotásaim ritkák, aktot sem festek, ehhez komoly felszereltségű műteremre lenne szükség. A műgyűjtésben is örömet lelem, sikerült megvalósítanom az elfelejtett művészek alkotásait bemutató sorozatot.

– 2006-ban sikerült megvalósítani az első lábatlani alkotótáborát, ahol budapesti művészbarátaim és a helyi, környékbeli amatőrök, műkedvelők, gyerekek közös munkája valósulhatott meg. Az elkészült képeket lezsűríztük, kiállítást rendeztünk a legjobb alkotásokból a Gerenday-házban. Több képet is sikerült, a nagylelkű támogatóknak hála, eladni, ezzel is támogatni, szponzorálni a következő évi táborát. Tavaly is jó hangulatú, sikeres volt a művésztelep, idén pedig minden eddiginél többen jelentkeztek. Nem csak alkotásról van szó, szervezünk műhelybeszélgetéseket, szakmai napokat, közös főzőcskézéseket, ahol a kezdők és a profik közelebb kerülnek egymáshoz. Nagy álmom, hogy a művésztelep nemzetközi rangúvá váljon, beindítsa a művészeti életet Lábatlanon.

Veér K.

Bálint Ágnes (1922-2008) – író – Adony

Mazsola mamája

Bálint Ágnes József Attila díjas író, szerkesztő, dramaturg 1922-ben született Adonyban. A Magyar Televízió első gyermekműsor-szerkesztője, a magyar gyermek- és ifjúsági televíziós-műsorkészítés egyik megalapozója, a televíziózás hőskorának meghatározó egyénisége, számtalan közkedvelt mesesorozat, hangjáték, mese és meseregény írója, fordítója.

Korán megmutatkozott élénk, kimeríthetetlen fantáziája és jó rajz tehetsége. Ötéves korában megtanult olvasni, és első olvasmányai igen nagy hatással voltak rá. Hat éves korától írt és rajzolt meséket.

- Alig, hogy megtanultam írni, már rendszeresen írtam meséket. Első mesém, amely 12 éves koromban megjelent, a "Miért nőtt ormánya az elefántnak?" címet viselte. Első meseregényemet saját rajzaimmel 14 éves koromban folytatásokban hozta a Magyar Úriasszonyok lapja. Ez volt a Fanni a modern tündér. A Takarékpénztárban (ahol lakásunk volt) mennyi papír volt, amire gépelni lehetett! Délelőttként én is bejártam oda meséket írni, hiszen Jozefa ritkán ült az írógéphez. Érdekes, milyen nyugodtan tudtam ott gépelni, miközben egy csomó paraszt köpködött az e célra rendszeresített köpöcsészékbe, és apám hangosan tárgyalt velük. Első meséimet mind ott gépeltem, később a Fanni, a modern tündér c. folytatásos művem, sőt első meseregényem, Az elvarázsolt egérkisasszony is ott a Takarékbán született, büdös dohányfüstben.

Iskoláit Székesfehérvárott, majd a budapesti Angolkisasszonyoknál végezte, később Bécsbe ment rajzot tanulni (könyvillusztráció, plakáttervezés). 1942-43-ban nagyon sok rövidebb-hosszabb mesét írt, amelyek nagy része nem jelent meg még nyomtatásban.

1944-ben feleségül ment Dr. Németh Sándorhoz, akitől két lánya született, Ágnes és Anna. 1951-ben egy külkereskedelmi vállalatnál kezdett dolgozni. Az ott töltött idő alatt négy nyelvből tett vizsgát, németből, franciából, oroszról felsőfokon, angolból középfokon.

1958. február 1-én belépett az újonnan alakult Magyar Televízió Gyermek- és Ifjúsági Osztályára, ahol szerkesztő-dramaturgként kis híján harminc évig, 1986-os nyugdíjba vonulásáig

dolgozott. A TV hőskorában munkatársaival, Kelemen Endrével, Rockenbauer Pállal és Tarbay Edével alakították ki a magyar gyermek- és ifjúsági tévéműsorok kereteit. Bálint Ágnes a meseműsorok alapjait teremtette meg. Az ő ötlete alapján született meg a Tévémaci és a Cicavízió monoszkópja.

- 1958-ban kerültem a Magyar Televízióhoz Gergely Márta rádiós szerkesztő javaslatára, egyrészt ő tudta, hogy nekem már a háború előtt is jelent meg két mesekönyvem - bár ez a sorozat férjhez menésem és két lányom születése után megszakadt - s később a Kisdobos c. lapban és a Rádióban meg-megjelentek, illetve elhangzottak meséim. Akkor még a Lenin intézet volt a Tözsdepalotában, ezért nekünk először csak egyetlen kis stúdió volt, ott ment az első műsorom, a Tavasztündér az óvodában. Az egész TV mindössze 70 munkatársa elfért a második emeleten néhány szobában. Az Esti mesék ötlete Tömpe István tévéelnöktől származott. A rádióban már volt ilyen, azt mondta, legyen a tévében is. Először a rádiótól kaptuk a meséket, Takács Mari, Tamási Eszti és Varga Jóska olvasták fel őket. Számomra nagyon unalmasak voltak. Ezért elkezdtem a mesékhez bábjeleneteket csinálni. Először csak szombaton és vasárnap. Aztán jött a többi gyermekműsorom is, amelyeket mind magam írtam, emiatt sokat veszekedett velem a főnököm, mert szerinte egy szerkesztőnek az a feladata, hogy szerkesszen és szerzőket keressen. Így indítottam el 1960-ban az első sorozatomat Mi újság a Futrinka utcában? címmel, havonta egyszer, félórán. A bábokat Bródy Vera és Lévai Sándor tervezte felváltva. 1963 novemberében indult a Mazsola sorozat, ami csak azért maradt abba jóval száz epizód fölött, mert B. Kiss István (Manócska) és Havas Gertrud (Mazsola) valami rossz kályha miatt egy Húsvét hétfőre gázmérgezésben meghalt.

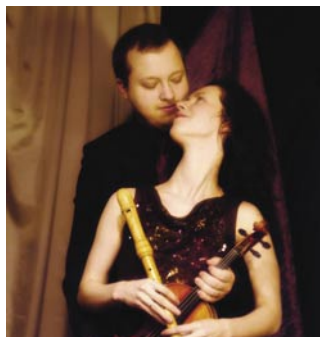
A bábfilmek után következtek a rajz-, majd papírkivágásos mesesorozatok, a Kukori és Kotkoda, valamint a Frakk. 1968-ban indította útjára a Kuckót, amely az első környezetvédő műsorként a gyerekek természet- és sportszeretét kívánta kibontakoztatni. Szerkesztőként és dramaturgként a hazai gyermek- és ifjúsági irodalom neves képviselőivel dolgozott együtt (Csukás István, Marék Veronika, Tarbay Ede stb). Az ő nevéhez fűződik a Magyar népmesék első csokorba gyűjtése, vagy a Vízipók, csodapók sorozat, amely a gyerekeket megismerteti az élővilág olyan kevésbé közkedvelt egyedeivel, mint a rovarok vagy a pókok. Mesesorozataiért és a Kuckó című műsoráért számos alkalommal kapott dívdíjat.

Közben több mesét és mesejátékot írt a Magyar Rádió Ifjúsági osztályának - onnan indult el A szeleburdi család - meséi jelentek meg a különböző gyermekújságokban (Kisdobos, Dörmögő Dörmötör), sokat fordított, és eközben számtalan meseregényt írt. 1962-től szinte évente jelentek meg könyvei a Móra könyvkiadónál: a Mi újság a Futrinka utcában?, a Mazsola-könyvek, a Frakk-kötetek, stb. A szeleburdi családból és a Hajónaplóból Palásthy György két ifjúsági filmet rendezett.

Könyveit és mesesorozatait több nyelvre lefordították. Számos külföldi filmsorozat magyar szövege neki köszönhető (pl. Rumcájsz a rabló, Kacska Kázmér kalandjai, Hérléslész, Állatolimpia, Garfield stb). Kevésbé ismert az 1988-ban újszerű technikával, a Karsai pantomim együttes, Kern András és Kútvolgyi Erzsébet közreműködésével készült Szimat Szörény című sorozat, amelynek zenéjét Oroszlán Gábor és Oroszlán György szerezte. Utolsó meseregénye a Vízitündér, vízimanó 2000-ben jelent meg.

Az ezredfordulón Szent Imre díjat kapott, szülővárosa pedig Adonyért emlékéremmel tüntette ki. Férje 1989-ben meghalt, s ezt a csapás nem tudta feldolgozni. Visszavonult a maga zárt világába - 2008. októberében tért meg teremtőjéhez.

A www.balintagnes.hu alapján összeállította:
V.K

Baykov (Lazók) Boglárka – furulyaművész – Oroszlány

A brémai muzsikuslány

Baykov (Lazók) Boglárka Budapesten született, hároméves volt, amikor szüleivel Oroszlányba költözött. Középiskolás koráig élt édesapja szülővárosában. Jelenleg Brémában él és dolgozik férjével, Roman Baykov orosz származású hegedűművésszel. A házaspár alkotja a Stringed with the wind elnevezésű régi zenét játszó duót.

Felvételeik meghallgathatók a www.stringedwiththewind.com honlapon.

– Hogyan lett muzsikus?

– Egy szép nyári estén, tizenkét évesen, a teraszon álldogálva és a naplementét bámulva határoztam el, hogy zenész leszek. A pillanatot sose fogom elfelejteni, olyan volt, mint valami égi sugallat. Azóta sem voltam semmiben annyira biztos, mint ebben a döntésemben. Ez volt az egyetlen ilyen üzenet, amit eddigi életemben kaptam, és ezért nagyon hálás vagyok. Nem is tudom, hogy definiálnám a személyemet a muzsikálás nélkül. Ötödik osztályosan kezdtem el furulyán játszani. A döntés egyszerűen született, ez a hangszer kicsi, könnyen beszerezhető és olcsó volt. Emlékszem a nyár végén mennyire örültem, mikor édesanyámmal megvettük Béres János furulyaiskolájának első kötetét és a furulyát, amely egy fehér, Yamaha márkájú műanyag hangszer volt. Alig vittük haza az új szerzeményeket, rögtön tanulmányozni kezdtem a füzetet a furulyával együtt. Az első öt-hat dalt tanári segítség nélkül tanultam meg. Nagyon élveztem a „kódfejtést”, hajtott a kíváncsiság, hogy vajon a következő nóta hogy fog szólni.

– Hol folytatott zenei tanulmányokat?

– Az oroszlányi Bakfark Bálint Zeneiskolában kezdtem negyedikesként a zenei előkészítőben, Milán Zoltánné, Gizi néni keze alatt. Később a tanárom Lados Lilla lett. Rövidesen bekerültem egy furulyatrióba, ahol a két másik lánnyal jó barátokká váltunk, különösen Malomvölgyi Mártával, aki ma már elismert oboaművész. Kis együttesünk az Első Országos Furulyaversenyen első helyezést ért el kamarazene kategóriában. A zsűritagok között ott volt Czidra László és Béres János is. Számomra ők szinte me-

sebeli személyek voltak, Czidra Lászlót már akkor mélyen tiszteltem, és mindenképp úgy szerettem volna furulyázni, mint ő. Szegeden folytattam az akkor Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Konzervatóriumaként ismert intézményben a furulya tanulását Lőrincz Lászlónál. Ő vezetett be a nemzetközi régizenei életbe, ajánlott mesterkurzusokat Sopronban és Szombathelyen, ahol olyan nagy mesterektől tanulhattam, mint Anneke Boeke, vagy Maurice van Lieshout. Egy kurzuson ismerkedtem meg Prehoffer Gáborral, aki sok tehetséget látott bennem, és elkezdett bátorítani, hogy hagyjam el Magyarországot, és tanuljak más európai tanároktól is. Így felvételiztem Bécsbe a Zeneművészeti Egyetemre. Rögtön fölvettek és Prof. Rudolf Hofstötter osztályába kerültem. Itt kaptam az élettől az első nagy pofonokat, ez volt az első igazi erőpróba, amit zenészként és magánemberként ki kellett állnom. Meg kellett tanulnom egy idegen kultúrában boldogulni. Az első három évben nagyon sokat dolgoztam az egyetem mellett. Az ötödik és egyben utolsó bécsi évemben egész évre megkaptam egy ausztriai ösztöndíjat, voltak tanítványaim, és ekkor volt egy év alatt a legtöbb fellépésem, negyvenszer álltam furulyával színpadon. Több régizene-együttesben is közreműködtem ez alatt az idő alatt. Az egyik legszebb koncertélményem viszont az egyetem egyik cseballó professzorával, Ingomar Rainerrel adott közös koncert volt a Kunsthistorisches Museumban, Bécsben.

– És következett Bréma...

– Egy mesterkurzuson Innsbruckban találkoztam a ma élő egyik legnevesebb furulyaművésszel, Han Tollal. Rögtön

megkérdeztem, hogy esetleg lenne-e lehetőség nála tanulnom Brémában. Sikerült is bejutnom a Régizene Akadémiára. Itt már igazi “nagyagyúktól” tanulhattam a szakma finomságait. Az intézményben olyan nevek tanítanak Han Tol mellett, mint Hille Perl, Detlef Bratschke, Harry van der Kamp és Manfred Cordes. A városnak van egy neves régizene-együttese is, a Weser Renaissance, amely nemzetközi hírű. Jelenleg, öt év itt tartózkodás eredményeként itt van a legtöbb kapcsolatom, és a férjem már hosszabb ideje él és dolgozik a városban.

– Meséljen férjéről, közös munkájukról!

– Férjem, Roman Baykov hegedűn játszik. Lassan öt éve lesz, hogy megismerkedtünk a Brémai Zeneművészeti Főiskolán, ahol ő is tanul. Tudom, romantikátlanul hangzik, de egyszerűen az intézmény kantinejában találkoztunk először. Fél évvel később összeköltöztünk. A darabok, amiket játszunk, főleg a furulya irodalmához köthetőek, tehát jórésztben korabarokk és barokk művek, de játszunk huszadik századi és jelenkori kompozíciókat is. Több zeneszerző ismerősünket meghílettük már, így pár új mű is született számunkra. Elkészült az első közös cd-nk, melynek címe Stringed with the wind, ez egyben együttesünk neve is. Ezen barokk, huszadik és huszonegyedik századi műveket szólaltatunk meg.

– Milyen álmokat dédelget?

– Igazából már most is az álmatemat életem. Szerettem volna külföldön furulyaművész lenni és tanítani, mindkét vágyam teljesült. Szeretném, ha továbbra is maradna időm magamat képezni, és sokat tanulni, hisz annyi felfedeznivaló van még. Szeretnék továbbra is jó muzikusokkal kamarazenélni, színpadon, vagy csak a magunk örömeire. Magánemberként is elégedettnek mondhatom magam, boldogságomat remélhetőleg nemsokára saját gyermekeim teszik majd teljessé.

V.K.

Both Lehel – zongoraművész – Dorog

A császár után, tiszteletben a második

1942-ben Budapesten született, ma Dorogon él. Zongoraművész és tanár. Számos dorogi ifjú muzsikust segített továbbtanulni a tanárképző főiskolákon. Növendékei között nemzetközi versenyek nyertesei, illetve díjazottjai találhatók. Számos japán kitüntetés és díj mellett 2004-ben megkapta a Magyar Felsőoktatásért Érdemérmét. Több kottakiadása és két lemezkiadása van. Beszél angolul, japánul, oroszul.

– Miért akar egy gyerek zongoraművész lenni?

– Nem akar, legalábbis én orvos szerettem volna lenni. A szülői becsvágy az, amiért valóban zenész lettem. Amit nem sikerült nekik elérniük, azt úgy gondolták, majd én megvalósíthatom. Gyakorlatilag az egész gyerekkoromat a hangszer mellett töltöttem. De valóban ezt nem is lehet másképpen megcsinálni. Tudatosan kezdeni már rég késő lett volna. Ez szinte minden hangszer esetén igaz. A tehetség nem elegendő, hihetetlen mennyiségű gyakorlás áll az igazi művészet mögött. A zongorista élete pedig kifejezetten rabszolgasors, rá egy zenekarban gyakorlatilag nincs szükség. Össze van zárva hangszerével, és a társas zenélésre csak egy bizonyos szint elérése után nyílik alkalma, de ez is nagyon kevés. Aki nem tud kiugróan teljesíteni, az itt menthetetlenül elvész.

– Hol és milyen tanulmányokat folytatott?

– 1965-ben diplomáztam a Zeneakadémián Solymos Péter professzornál, majd két évig a Szovjetunióban, Leningrádban – ma Szentpétervár – folytattam tanulmányaimat Nadezsda Golubovszkajánál. Miután hazajöttem a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola – ma Konzeratórium – ifjú tanára lettem. Emellett 1974-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola – ma Egyetem – Tanárképző Intézetében a zongoratanárszék vezetőjévé választottak, majd 1976-tól igazgatóhelyettesként is dolgozhattam.

– Hogyan került Japánba?

– Solymos mester négy éven át Japánban dolgozott egy egyetemen, s hívták ismét vissza,

ő azonban ekkor már elmúlt 70 éves, s nem vállalta az újabb utazást. A japánok így megkérték, hogy javasoljon valakit maga helyett, s én lettem ez a szerencsés. 1989-ben először két évre mentem ki vendégprofesszorként a japán Aichi Művészeti Egyetemre, ahol a mesterképzés vezetője lettem. Szerződéselem lejártakor további két évre meghívtak. Maradtam. Majd egy másik helyen, a Nagoya Művészeti Egyetemen taníthattam még két esztendő. Csodálatos évek voltak ezek. Japánban a tanárt nagyon tisztelik. Jó volt érezni, hogy a császár után, tiszteletben a tudás hordozóját illetve átadóját értékelik a legmagasabbra.

– Miért jött haza?

– Valójában a feleségem válaszáut elé állított: vagy a család vagy Japán. A döntés egyértelmű volt. Miután visszajöttem, a Tanárképző Intézetben ismét megválasztottak tanszékvezetőnek, majd 1996-tól igazgatónak. 2004-ig vezettem az intézetet, majd 2006-ban nyugállományba vonultam.

– Zongoraművészként bejárta a világot, merre koncertezett?

– Idehaza aktív zongoraművészként gyakorlatilag nem volt lehetőségem, Japánban ezt ki se kerülhettem volna. Az én zongoraművészi pályám Japánban teljesedett ki. Megismerkedtem egy japán zongoraművésszel, Fujimoto Mamival és négykezes stílusban, illetve két zongorán elkezdtünk együtt játszani. Japán összes nagyvárosában megfordultunk együtt, de felléptünk számos európai országban – Né-

metország, Hollandia, Norvégia, Ausztria –, s két koncertkörutunk volt az USA-ban is. 1995 után Fujimoto-Both Duoként Magyarországon is rendszeresen koncerteztünk, sőt állandó szereplői vagyunk a Római Nyári Zenei Fesztiválnak is.

– Zenetanárként hogyan látja a mai zenei képzés helyzetét?

– Sajnos úgy vélem, hogy tönkre teszik a zenei oktatásunkat. Vészesen sorvad az a csodálatos zeneoktatási struktúra amit 1945 után kiépítettek, és az egész világ a csodájára járt. Ez nem méltó folytatása a Magyarországon a Nemzeti Zenede keretei között már 1838 óta folyó hivatalos zenetanításnak. A Tanárképző Főiskola a Liszt Ferenc által támogatott Nemzeti Zenede jogutódja ahol többek között Erkel Ferencig a legkiválóbb magyar muzsikuskok dolgoztak. Egy ilyen intézményt nem megszüntetni kellett volna, hanem európai uncumként támogatni. Kértem én, hogy melyik országa a világnak szüntesse meg egy 171 éves tradícióval büszkélkedő intézményt ami csak dicsőséget hozott az országnak. Zenei felsőbb vezetőinket - akik magukévá tették ezt az eszement Bolognai Rendszert – kizárólagos felelősség terheli. Most megy ki az utolsó évfolyam akik még tanárképzős diplomát fognak kapni. A magam részéről nagyon büszke vagyok rá, hogy a Nemzeti Zenedéről sikerült egy szép könyvet kiadnunk.

Szomorúan látom viszont, hogy mindaz, amiért egész életemben dolgoztam, viharos gyorsasággal tönkre megy. A tanítványaimra azonban – azokra, akik keményen dolgoztak – nagyon büszke vagyok. Mindazokra akik komoly nemzetközi sikereket, eredményeket értek el, de főleg azokra, akik itthon, ma is a vállukon viszik zeneoktatásunk egyre sanyarúbb sorsát fillérekért.

Cseh Teréz

Cuha Delta Bluesbreakers – Zirc

Blues a Bakony kapujában

Amikor Bolla „Tipcsi”-vel találkoztam, nagyon adtunk a feelingnek: egy igazi, füstös, zirci kiskocsmában beszélgettünk a fura nevű együttes történetéről.

A zenekar alakítás első ötlete 1998 tavaszán pattant ki az énekes, szájharmonikás Tipcsi agyából. Ekkor szavazták ki ugyanis a Session zenekarból. Ötletét megosztotta Sili „Pitney” Istvánnal, aki azidőtájt a tizes misék bakonyi gospel karát erősítette akusztikus gitáron. Hozzájuk csatlakozott Szilágyi Toma gitáros (ismerős lehet a legendás Baglyok formációból, ahol Tipcsivel már kipróbálták egymást, úgymond együtt indultak a mennyei Blues rögs útjának) Kővári Péter basszusgitáros és Hegedűs Kornél dobos. A dobverők kezelője és a basszeros nem sokáig erősítette soraikat, hamarosan tagcserékre került sor. A legutóbbi felállásban az alapítók közül Tipcsi és Toma maradt hírmondónak, mellettük Fülei Tamás dobolt, Kőműves Gergő trombitált, Tasnádi Gergő saxofonozott és Veress Balázs kezelte a basszusgitárt.

– A banda neve hűen tükrözi a programunkat. Muddy Waters-től Stevie Ray Vaughanon át John Mayallig mindent játszunk. Esetünkben a Cuha Delta utal a Mississippi Delta zenére. Igaz, hogy a Cuha a mi kis patakunk és deltája valahol északon van, és más néven (Bakony ér), de sebj! A Bluesbreakers név, pedig tisztelgés John Mayallra előtt, akinek minden zenekarát így hívták! Első koncertünk az 1999-es, III. Tavasz-köszöntő bulin volt Zircen. A blues értőinek sorában sikert arattunk, akik a kamarakórus vagy a zeneiskolások fellépésére voltak kíváncsiak, húzták az orrukát. Mi a tapsot

bíztatásnak vettük, és komolyan belevetettük magunkat a munkába.

A fiatal zenekarnak a polgármesteri hivatal segített: ingyen próbálhattak az Ifjúsági Házban, és tárolhatták a hangszereket, erősítőket. Az intézmény adott otthont saját klubjuknak is, ahol 3-4 havonta bemutatták legújabb dalaikat, és mindig meghívtak néhány „rokon lelkű” zenekart. Ezek a meghívások kölcsönösök voltak, így szoros kapcsolatuk alakult ki a veszprémi MCS Blues Band-del, és az Einstand nevű zenekarral, de sokszor megfordult Zircen Pribojszky Mátyás, a Tipcsi által egyik példaképnek tekintett szájharmonikás is.

– A második évezredünk nagyon jól kezdődött: koncert-koncert hátán! Bakonybél – Berlin – Zirc – Barót turné! Sopron Hangár, Pápa Gitárnyúzó Fesztivál, Zirc főterén a Mini előtt, Cseszneki Bluesfesztivál, Harley Davidson motoros találkozó (Alsóörs), Hartártalan Hét ifjúsági fesztivál (Budapest, Millenáris Park), az immár hagyományos zirci bulik, Harley évadzáró a bázisukon, Budapesten, szinte felsorolni sem tudom.

A zenekar tekintélyes repertoárt állított össze, és tartott műsoron. Érdekes, hogy a demo-felvételeken kívül eddig nem sikerült hangzóanyagot (lemez, CD) rögzíteniük, talán az együttes második évtizedében erre is sor kerül. Tipcsi egyébként sokat vendégszerepel más együttesekben a szájharmonika

kájával. A legkülönlegesebb együttműködése, amely immár hat éve tart, a Bakony Honvéd Táncegyüttessel alakult ki, ahol van egy ötperces betét, amikor egy herfli-improvizációra a táncosok méhkeréki, eleki és cigánytáncokat ropnak. Fantasztikus dolgok kerekedtek ki ebből az együttműködésből, azóta cserébe a táncosok sokszor eljönnek méhkerékizni, elekizni a színpadukra! A rengeteg fellépés azonban nem azt jelenti, hogy a zenekar dúskál az anyagiakban.

– A blues egy életérzés, egy életforma. Sohasem a pénz lebegett a szemünk előtt, a gázsikat inkább technikai fejlesztésre fordítottuk. Pajkosan csak „Totál Deficit Band”-nek hívjuk magunkat, hiszen senki sem gazdagodott meg az együttműködésből. Egy-két támogatónk azért akad, a polgármesteri hivatal mellett egy vállalkozó például kisbuszt adott a turnéinkhoz, de nem ez a jellemző. Mindannyian autodidakták vagyunk, és van civil foglalkozásunk. Én forgalmista vagyok a vasútnál, de van köztünk karosszérialakatos, számítástechnikus – programozó, gitárkészítő (Toma foglalkozása áll legközelebb a zenéhez) és tanuló is. Egyébként óriási céljaink nincsenek, szeretnénk minél tovább játszani, népszerűsíteni a bluest. Sajnos manapság inkább a gagyi az úr, kevesebben járnak koncertekre, mint néhány éve. Mi nem teszünk, tehetünk mást, mint ami az életünk: játszunk a bluest utolsó leheletünkig!

(Aki további részletekre kíváncsi, kattanjon a www.freeweb.hu/cuhadelta oldalra, ahol számos kép, érdekesség és hallgatható zenék is megtalálhatók!)

Vk.

Darázs József – képzőművész – Badacsonytomaj

Vizes jegyben születtem ...

„Anyai nagyapám sírja mellől a Nemes Gulácsot nézem, s elgondolkodom. Itt születtem 1955-ben Badacsonytomajon. A Balaton párás fényei, a távlatok szüntelenül változtak, alakultak, és a fények maguk is képi formát kaptak. A tárgyak: fák, házak, stégek, épp úgy, mint az alakok, a fényben különös egységben oldódtak, a földi valósághoz kötöttem, s mégis éterien. Ez a világ íródott belém kisgyermekként, majd kamaszkoromban is, amikor visszalátogattam szülőföldemre.

– 1957-ben Szegedre költöztünk. Gyermeki élményvilágom itt is találkozott a víz és a levegő együttesének, a messze futó, mégis partok közé szorított víz (Tisza) megfeythetetlen misztériumával. Különös, furcsa kapcsolatban álltam a vízzel. Első szavaim közül a vizet jelölő szó az „elle” volt. Fel-nőttként szembesültem vele, hogy a Quelle (németül) forrást és az Attila (Etele) név pedig szintén vizet jelentenek.

– Kamaszkoromig, ha álmomban szabad vízben fürödtem, másnapra mindig megbetegedtem. Skorpióként (vizes jegy) motivált a jegy érdekes szimbolikája, hogy ti. sas (lélek) küzd a kígyóval (test). Munkáimon (talán ösztönösen, de valamelyest tudatosan is) megjelennek ezek a szimbólumok.

– Képi világomat jórészt a népművészet és a természeti képek kultúrája ihlette. Még mindig hiszek abban, hogy össze kell gyűjtenünk, és fel kell dolgoznunk népművészetünk máig érvényes jel- és jelentéskészletét, mert olyan üzenethalmazzal állunk szemben, amely nem pillanatnyilag érvényes információkat közöl, hanem a bennünk és kívülünk élő természet változásaira figyel, és bekapcsol az univerzum történéseibe.

– Több munkámon látható rovásírás, őseink szerves műveltségének talán legautentikusabb bizonyítéka.

– Plasztikáim vaslemezről készült opusok. Groteszk, ironikus (önironikus), játékos, humoros és archaizáló hajlamaim, ösztöneim, szándékaim és késztetéseim hozták létre őket.

– Érettségi után 1974-től 4 évig látogattam Szegeden a Tábor utcai szabadiskolát, ahol Lapis András és Fritz Mihály szobrászművészek korrigáltak. Lelki, szellemi tájékozódásaimat jelentősen befolyásolta Pap Gábor művészettörténésszel történt találkozásom 1979-ben.

– Előadásai a reveláció erejével hatottak rám. Választott mesteremnek tekintem őt.

– Képzőművész pályám 1986-ban kezdődött, amikor felvettek a Fiala Képzőművészek Stúdiójába. Tagja vagyok a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Festők Társaságának, a Magyar Szobrász Társaságnak, a SZÖG-ART és a HÁM Művészeti Egyesületnek. Eddig huszonnégy önálló kiállításom volt, illetve több mint kétszáz csoportos kiállítás-son vettem részt. Magyarországon ez idáig ötször részesültem díjazásban.

– A XXI. századot éljük. Kétségek, kihívások, és nagy kérdések eldöntése előtt áll az emberiség. A kortárs képzőművészet is reflektál ezekre a kihívásokra. Új üzenethordozókat keres és talál. Persze az üzenetek kódolása egyre inkább háttérinformációkra épül. Alkotóként mégis azt gondolom, hogy egy technokrata civilizációban is alapvetés kell, hogy maradjon: képesek vagyunk-e megőrizni és megmutatni emberlétünk legmélyebb összefüggéseit, képesek vagyunk-e megőrizni az arcot, amit Istentől kaptunk.

VK

Legjelentősebb kiállításaimnak az alábbiakat tartom:

1990.	Bécs, Collegium Hungaricum (Öten)
1991.	Párizs, ADER TAJAN, Magyar Képzőművészek Kiállítása
1995.	USA, OHIO, Toledo, Art Center, Csongrád Megyei Képzőművészek Kiállítása
1996.	Hollandia, Hoofddorp, Schiphol, Magyar Képzőművészek Kiállítása
2001.	Budapest, Múcsarnok, „Szobrászaton innen és túl”
	Japán, Toyamura, Szobrászati Biennálé”

Diós Tibor – kovácsmester – Mór

A szerencse kovácsa

Mór a szőlő és bor városa, ezzel nagyjából mindenki tisztában van. Még talán azt is sokan tudják, hogy működik itt a Lamberg Kastélyban egy Képző- és Iparművészeti Szabadiskola (a Móri Művésztelep), amelynek létrejöttje tulajdonképp Nagy Benedek szobrász kalandos életének köszönhető. Ezért én most inkább a művésztelepen működő kovácsműhelyről, és annak vezetőjéről, Diós Tiborról szeretnék mesélni, és idézni beszélgetésünkéből.

Grimm, Andersen és az összes királyok megirigyelhetnék a Móri Művésztelep történetét, amelyet a hatvanas évektől jegyeznek, (no persze ekkor még a jogelőd csoportosulásokról beszélhetünk) és ha ennyitől nem sárgultak őszi falevellé, hát majd megteszik most.

A nyolcvanas évekbe utazunk, amikor a kerámia, a szövő- és a fasműhely mellett helyet kapott a telepen a kovács műhely, amely lehetett volna Kovács-műhely is, hiszen Kovács Károly vezette azt. Hősünk, Diós Tibor 1983-ban tűnik fel a színen, a művésztelepen rendezett faipari táborban vesz részt, ahol egy szép napon a kovács (vagy Kovács-) műhelyben hiány mutatkozik a dolgozók kezében, és éppen Tibornak szólnak: ugyan jönne már segíteni?

Tibort azóta talán már nem keresik a faipari táborban. Ő bizony ott ragadt, vésőjét tűzrevasra cserélte, és kitanulta a mesterséget.

Így maradhatott fent a 1994 óta a mai formájában működő Móri Művésztelep kovács (Diós-) műhelye, és születhetnek kemencéjében barokkos, egyéni motívumokat használó, kizárólag kézi munkával készülő kapuk, csillárok, padok, cégérek, homlokozatok, de erről beszéljen inkább a mester...

– Hol és milyen jellegű munkáival találkozhatunk?

– Nekem leginkább az iparművészeti irány a szimpatikus, jobb szeretek használati tárgyakat készíteni. Sokat dolgoztam Tatabányára, Kisbérre, Székesfehérvárra és Komáromba is, a leghíresebb munkánk talán az órajáték Fehérváron, a Móron felállított madárház, de volt már, hogy kültéri falikaros lámpákat készítettem a tengeren túlra. Van jónéhány zsúrizott térbútorunk is, ezeket egyenként, kézi munkával, kis számú sorozatban tudjuk megrendelésre készíteni, leginkább önkor-

mányzatok, intézmények számára. Az ilyen önálló munkákon túl sok szobrásszal dolgozunk együtt, – legtöbbször a Művésztelepen dolgozó Ecsedi Máriával – akiknek vázlatok alapján, a művész segítségével készítjük el az alkotásaikat.

– Mi vonzza a kovácsmesterségben?

– Szeretek a vassal dolgozni, bár koszos is, meleg is. Nyilván én is szeretnék maradandót, emlékeztetést alkotni, de önálló mű létrehozása – mint például egy kültéri szobor megalkotása – nem az én világom. Karosszerialakatosként végeztem, tehát „rokon” szakmából jöttem. Kovácsnak nem is tanulhattam volna, hiszen ilyen oktatás iskolai keretek között nem létezik az országban, ezért is folyamatos probléma az utánpótlás-nevelés. Bár a táboroknak, szakköröknek köszönhetően évente 2-3 fiú beáll inasnak, de kevesen maradnak meg a kovácsműhelyben. Nem olyan könnyű mesterség ez. A mai fiatalok először kardot, kést akarnak készíteni, aztán megtapasztalják, mivel is jár kovácsnak lenni. Itt az marad meg, aki tényleg elhivatott. Jó lenne, ha majd jó kezekbe adhatnám egyszer a művésztelep kovácsműhelyét.

Vitkóczy Éva

Dr. Frisch Gyula – képzőművész – Berhida

A rajz igen is fontos tantárgy

Földrajz-rajz szakos tanár, nyugalmazott iskolaigazgató, igazi pedagógus. Pályáját kitüntetések – Miniszeri Dicséret, Oktatásügy Kiváló Dolgozója, Kiváló Tanár, Pro Meritis ezüst, arany -, valamint Apáczai Csere János díj –, s emellett számos pedagógiai témájú publikáció kíséri. Ezzel párhuzamosan – mintegy hobbiként – folyamatosan fest és kiállít, számos csoportos és egyéni kiállításon mutatta be eddigi munkáit.

– Meséljen kicsit a családjáról! Mikor és hol született, kik voltak a szülei, és hogyan alakult a pályája?

– 1939-ben Hárságyon, a mai Hárskúton születtem paraszti családban. Apám paraszti gazdaságot vezetett, édesanyám pedig a ház körüli teendőket látta el. Volt dolga bőven, hiszen hatan voltunk testvérek. Ez bizony igazán jó nevelő közeg tudott lenni, nem lehettek túl nagy igényeink. Mivel nem voltam rossz tanuló, a tanáraink javasolták, hogy folytassam a tanulmányaimat Pápán az Apáczai Csere János Tanítóképzőn. 1957-ben végeztem. Tanítani a Zala megyei Nagykapornokon kezdtem, majd a katonaság után Vilonyára kerültem. Itt ismerkedtem meg a feleségemmel is. Összeházasodtunk, s mivel itt Berhidán ígértek lakást is, munkát is, ezért ide költöztünk. Időközben beiratkoztam a Pécsi Tanárképző Főiskolára, ahol 1966-ban földrajz-rajz szakos tanárként végeztem. Két évig tanítottam Berhidán, aztán Veszprémbe kerültem, majd később Várpalotára, ahol 1977-ig iskolaigazgatóként tevékenykedtem. A tanárképző után rövidesen egyetemi tanulmányokat folytattam az ELTE BTK pedagógia szakán, 1975-ben pedig az egyetemi doktori címet is megszereztem.

– Ön nem csak tanár, iskolaigazgató, de igazi pedagógus, szakértő is, hiszen számos pedagógiai témájú publikációja is megjelent, foglalkozott például az egyéni tanulással is.

– A doktori disszertációm témája volt egy kísérlet, az egyéni, önálló tanulásról. Azt vizsgáltuk, hogy melyik hatékonyabb, illetve, hogy hogyan kell tanulni.

A pedagógia szakma számos területén dolgozhattam – voltam tanulmányi felügyelő; főelőadó az Oktatási Minisztérium Vezetőképző és Továbbképző Intézetében; csoportvezető, igazgatóhelyettes a Veszprém Megyei Pedagógiai Intézetben. A tapasztalatainkat – társszerzőkkel – számos pedagógiai témájú kötetben is sikerült megörökítenünk.

A rajz, úgy vélem, – akár csak a beszéd –, egyfajta kifejezésmód, amit a lehető leggyakrabban használni kell. A jó tanár szerintem mindig rajzol, hiszen úgy könnyebb mindent megérteni, ha nem csak verbálisan, de vizuálisan is megjelenik az adott információ.

Rádásul mindenkinek más a látásmódja – én erre is neveltem a gyerekeket, szabadságot adtam, többféle variációt felvázoltam, s mindenki indulhatott a maga egyéni útján. Én magam is mindig rajzoltam, de a gyerekeket is erre inspiráltam. Sokan – a keményebb tantárgyak képviselői közül – leszólják a rajzot, potya tárgynak tartják, holott a rajzhoz szükséges a tárgyak, emberek megfigyelése, s a látvány rajzi eszközökkel történő megjelenítése, ami fegyelemre nevel, (és persze tudni kell, hogy mit kell megfigyelni).

– Ilyen gazdag pedagógiai pálya mellé hogyan fért bele az idejébe a festészet?

– Amióta nyugdíjba mentem természetesen sokkal több időm van, azóta intenzívebben kezdtem rajzolni, festeni. A rajztanítás nagy hatással volt, s van ma is a festésetemre. Néha-néha fel szokták tenni a kérdés: Meg-

éri? Nos, ha ezen kell gondolkodni az már régen rossz, akkor nem is szabad csinálni. Én élvezem, ahogy csinálom, örömet lelem benne. Kitűnő mestereim voltak: a tanítóképzőn Ciraki Lajostól tanultam, Pécsen pedig Platthy György és Kelle Sándor tanított.

– Mit fest legszívesebben? Vannak kedvencei?

– Olajjal dolgozok, és sokféle témájú képem van. Csendéletek, tájak, puszták, a Balaton, a Bakony sok munkámban megjelenik, de előfordul például, hogy egy-egy külföldi utazás során jön az ihlet. Természetesen vannak olyan képeim, amelyekről semmi pénzért sem válnék meg, ilyen például a Szerelemvirág, de persze örülök, ha megveszik egy-egy alkotásomat.

– Merre voltak eddig kiállításai?

– Több mint húsz alkalommal volt már szerencsém bemutatkozni különböző helyszíneken. Volt kiállításom – hogy csak a legfontosabbakat említsem – Pécsen, Szombathelyen, Veszprémbe, Pápán, Székesfehérváron, Várpalotán, Nagykanizsán, illetve kisebb helyeken is, mint például Devecseren, Hárskúton, Tésen, Noszlopon, Balatonkenesén, Nádasladányon. Egy alkalommal külföldre is eljutottam, Hárskút testvértelepülésén, Enzesföldén (Ausztriában) volt módom bemutatni a munkáimat.

– Van valami, amire igazán büszke az elmúlt időszakban?

– Talán az egyik legkedvesebb kitüntetés a számomra, hogy megkaptam az Apáczai Csere János díjat, s azt csak utólag tudtam meg, hogy a tantestületem terjesztett fel, az ő kezdeményezésük volt. Ez az igazán fantasztikus elismerés a számomra, mert tudja, én mindig teljes odaadással tettem mindent, s mindig színvonalasan próbáltam tenni, amit lehetett.

Cseh Teréz

Fekete István kőképkészítő és Fekete Istvánné – gobelinkészítő – Süttő

Vajon mi van a kőben?

Ha Süttő, akkor márvány. Ha márvány, akkor kőképek. Milyen kézenfekvő is lenne így magyarázni, hogy Fekete István miért is kezdett kőképek készítésével foglalkozni.

A „nagy találkozáshoz” azonban sokkal több köze van a hétköznapiaknak, a fészkrakás-nak. A kő ugyanis saját családi háza építésekor varázsolta el őt.

– A kővel már gyerekként is volt valamilyen kapcsolata?

– Nem, semmi közöm nem volt hozzá. 1962-ben Budapesten születtem, s minden érdekelt, csak a kő nem. Jártam az erdőt, a mezőt, s a gyerekkoromat Békés megyében, Kisdombgyházán a nagyszüleimnél töltöttem. A szüleim a munka miatt kerültek Látatlanra, a Vasbetongyárban kaptak állást. Eleinte édesapám testvérénél laktunk, aztán mi magunk is építkeztünk. Hat-hét éves korom óta élek itt.

– Mi akart lenni, ha felnőtt?

– Az elektronikai műszerész szakma volt az eredeti elképzelésem, de az igazat megvallva mindenhez volt kedvem, csak tanulni nem. Soknak találtam a „számokat”. Csináltam egy ideig az iskolát, aztán bevonultam katonának, s végül más szakmát választottam, lakatos lettem. Ma is gépmesterként dolgozom a Piszke Papírnál.

– Hogyan került kapcsolatba a kővel?

– Úgy is fogalmazhatnék, hogy egy hirtelen fellángolás volt, a családi házunk építésekor egyszerűen megtetszett a kő. Volt itt egy idős kőfaragó barátom, aki elkezdte megmutogatni az alapokat, aztán a többi már magamtól tanultam meg. Mindez 1987 körül volt, de komolyabbra csak '94 táján fordult a dolog. Eleinte csak karcolgattam a követ, meg egy kicsit megvéstem a széleit, aztán a feleségem meglepett két vésővel és egy karc-tűvel. Az évek alatt nagyon sokat fejlődött a

technikám, s arra büszke vagyok, hogy kizárólag kézi munkával, vésővel és kalapáccsal készítem a munkáimat.

– Milyen feladatokat vállal?

– A legtöbb alkotás ajándéknak készül, s a legkülönfélébb helyekre kerül. A csolnoki Bányász Művelődés Háznak, a Kültéri Bányász Múzeumnak például bányász emléktáblát készítettem. Pilismarót címerét egy kiállítás kapcsán ajándékoztam a polgármesteri hivatalnak. A süttői iskola falát díszíti a süttői és egy magyar címer, mindkettő az én munkám. Egy kőberakásos címerem látható Esztergom-Kertvárosban a Közösségi Házban.

– De a címerek mellett persze mást is készítettem, a plébániának például egy Szent Antal képet, illetve különféle helyekre házszámokat. Az egyik kőképem pedig – úgy hozta a sors, hogy – Öcsi bácsihoz – dr. Till szülész-nőgyógyászhoz – került Dorogra.

– Mi fogta meg a kőben?

– Érdekes, ahogy alakul a kő az ember keze alatt. A kőben benne van minden, csak meg kell keresni. Egy-egy kő, egy-egy kihívás – vajon meg tudom csinálni? Szerencsére jó a kritikussom, a feleségem, aki nem csak a hibákra mutat rá olykor, de három követ már meg is mentett, mert én bizony azokat már kidobtam volna. Az ő ötletei alapján újra tudtam gondolni, s tovább tudtam dolgozni rajtuk, s a végére nagyon szép munkák születtek belőlük.

– A család ezek szerint inspirálja Önt?

– A feleségem mellett, hogy a mindennapokban postai kézbesítő, gobelin képeket készít, ő a szüleitől tanulta meg ezt a technikát. Három lányunk - Anita (19), Katinka (16) és Kinga (16) azóta már csatlakoztak hozzá, mindegyikük goblinezik.

– A művészeti tevékenységük túl lépi a családi kereteket, hiszen egy alkotóközösséget is életre hívtak. Mit lehet tudni a Duna Alkotócsoportról?

– Mi már 2000 óta tagjai voltunk a Duna Művészkörnek, ahová egy kedves barátnőnk csábított el bennünket. A feleségem öt éven át aztán vezetője is volt ennek az alkotócsoportnak. Aztán az élet úgy hozta, hogy konfliktusba kerültünk az alapítókkal, ezért kiléptünk, s 2007-ben életre hívtuk a Duna Alkotócsoportot. A vége az lett, hogy a többiek gyakorlatilag „átigazoltak” hozzánk, sőt még azok is csatlakoztak, akik korábban már otthagyták a másik művészkört. Az alkotócsoport tagjai amatőr művészek különböző területekről. Kiállításokat szervezünk, weblapot üzemeltetünk, s igyekszünk minél többféle módon megmutatni az alkotótársaink munkáit. Új tagokat is szívesen látunk, csatlakozhat hozzánk bárki, aki kedvet érez a művészetekhez.

– Miből finanszírozzák a működésüket?

– Egyelőre csupán a tagdíjakra támaszkodhatunk, szponzorunk még nincs. A tagok vállalják a kiállítások költségeit is. Természetesen örömmel vennénk bármilyen jellegű támogatást, ám az alkotások születését, a már meglévő munkák bemutatását még szélesebb körben igazából az tenné lehetővé, ha találnánk egy komolyabb pártolót.

Cseh Teréz

**Martonvásár Város
Önkormányzata**

Nemzeti Filharmonikusok – 50 éve Martonvásáron

Beethoven életének vannak magyar vonatkozásai. A bécsi estélyeken ismerkedett meg Brunszvik Ferenc gróffal, akivel igen jó barátokká váltak. 1799 májusában a gróf felesége és két lánya, Teréz és Jozefin is Bécsbe érkezett. A grófné kívánsága szerint felkérték Beethovent a lányok tanítására.

Beethoven Martonvásáron

Beethoven életében fiatal korától kezdve nagy szerepet játszottak a magyarok. Arisztokratáink már első művének (3 trió zongorára, hegedűre és gordonkára, 1795) előfizetői között szerepelnek. Az op. 1-re a bécsi Artaria zeneműkiadó cég előfizetési felhívást bocsátott ki. A 121 aláíró közül 17 magyar arisztokrata: Almássy, gróf Apponyi, Beleznay, gróf Berényi, gróf Brunswick, gróf Csáky, gróf Cziráky, gróf Erdődy, herceg Esterházy, gróf Esterházy, gróf Hoyos, gróf Illésházy, gróf Keglevich, báró Orczy, gróf Pálffy, báró Podmaniczky és a gróf Zichy család tagjai. A felsoroltakon kívül a gróf Batthyány, Koháry, báró Forray, gróf Balassa és gróf Dezasse családokkal állt szíves viszonyban a fiatal mester, akikkel a bécsi szalonokban, majd Brunszvikék korompai és martonvásári birtokán ismerkedett meg.

Egy udvariassági látogatást követően a zeneszerző minden nap több órán át foglalkozott Terézrel és Jozefinnel bécsi tartózkodásuk idején. Búcsúzóul pedig egy dalt kaptak mesterüktől ajándékba. Egy év múlva Beethoven Martonvásárra látogatott a Brunszvik család kastélyába. Egyes vélemények szerint 1806-ban itt fejezte be a barátjának, Brunszvik Ferencnek dedikált híres Appassionata szonátát. Levelek egész sora tanúskodik arról a szenvedélyes szerelemről, amely Beethovent az "Egyedüli

Kedves"-hez, Brunszvik Jozefinhez fűzte. Az ott töltött idők emlékére a kastélyparkban az utókor szobrot emelt a mesternek, s nyaranta szabadtéri hangversenyeket is rendeznek.

Ötven év siker

Annak idején már az Országos Filharmónia is kiemelt hazai programként kezelte az „uborkaszegzon” évi három martonvásári koncertjét. A Brunszvik park a Beethoven szigettel – amely a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutatóintézetének gondozásában áll – valóban hívogatóan hangulatos helyszín. Tekintve, hogy Martonvásár elhelyezkedése optimális, a három nyári hangverseny az utóbbi időben idegenforgalmi csáberő is – a szépszámu hazai komolyzene kedvelő mellett jelentős részben a budapesti szállodákban lakó külföldiekkel próbálják megtölteni az ügyes térkihasználással 3000-re duzzasztott nézőteret, sikerrel.

Azt kulturáltabb vendéglősök is tudják, hogy kizárólag külföldiekből nem lehet megélni, egy patinás helyszínen is egyaránt jónak kell lennie az ételnek, italnak és a kiszolgálásnak. Ezt felismerve a szervezők is próbálnak kitenni magukért. Egyrészt az utóbbi években összesűrítették a koncertet, három egymást követő szombatra. Másrészt – Martonvásártól teljesen függetlenül – a Nemzeti Filharmonikus Zenekar

hallhatóan sokat fejlődött. Harmadrészt – ezt gondolom a legfontosabbnak - keresik, hogy Beethoven csaknem 140 opuszából mely műveket vihetnek még szabadtérre.

A jelen

Immár ötven éve szól nyaranta Beethoven muzsikája a martonvásári Brunszvik-kastély parkjában, a Nemzeti Filharmonikusok jóvoltából. Idén sem volt ez másképp: júliusban három, egymást követő szombat este hangzottak el Beethoven népszerű művei ebben a varázslatos környezetben.

12-én este Ariel Zuckermann, 19-én Kocsis Zoltán, 26-án Vásáry Tamás dirigálta a Nemzeti Filharmonikusokat. Elsőként a IX. szimfónia előadásában az NFZ és a Nemzeti Énekkar mellett kitűnő énekes szólistákat hallhatott a közönség: Fodor Beatrixot, Kovács Annamáriát, Gulyás Dénest és Sólyom-Nagy Sándort. Kocsis Zoltán meghívására egy ifjú zongorista, Báll Dávid mutatkozott be az Esz-dúr zongoraverseny szólistájaként. Harmadjára az Egmont-nyitány és a Sors-szimfónia után a C-dúr mise csendült fel, melyben ismét nagyszerű énekesekkel találkozhatunk: Tokody Ilonával, Németh Judittal és Szvétek Lászlóval, valamint Brickner Szabolccsal, aki ez év májusában megnyerte a világ egyik legtekintélyesebb komolyzenei seregszemlét, a belgiumi Erzsébet királyné versenyt. A Nemzeti Filharmonikusok martonvásári koncertjeinek 50 éves jubileuma alkalmából július 12-én kiállítás nyílt a kastély előcsarnokában, az esti hangversenyek előtt, délutánonként pedig a zenekar tagjai ingyenes kamarakonzertekkel várták az érdeklődőket.

V.K.

Fodor Balázs és Fodorné Máté Rita – szíjgyártó-nyeregkészítő – Enying

Ha szívesen nyeregbe szállna...

Manapság egyre többen hódolnak a lovas sportoknak, Királyi Régióink rendezvényein pedig egyre gyakrabban találkozhatunk hagyományörzőkkel is. Számukra különösen fontos, már-már kötelező anyag a bőr, amiből szerszámaik, eszközeik, felszereléseik készülnek. Ebből adódóan közülük jó néhányan gyakorta meg is fordulnak Enyingen a Fodor házaspár portáján, hiszen itt olyan egyedi, kézi készítésű bőrtermékekhez juthatnak, melyek lóhoz és emberhez egyaránt közel állnak.

– Ez a szakma „családi örökség”?

– Egyáltalán nem – vágja rá gyorsan a választ Balázs. Édesapám agrármérnök, édesanyám pedig főkönyvelő volt, ma már mindketten nyugdíjasok, és ők is itt élnek Enyingen. Korábban én magam sem gondoltam volna, hogy ezt a szakmát fogom választani, hiszen először az agrárium felé indultam, de ebből elég gyorsan ki is szálltam. Sokáig lovagoltam, s úgy gondoltam nekem valami olyan munka kellene, ami összefügg a lovakkal. Végül Budapesten egy kézműves szakiskolában, kitűnő oktatóntól – Pánczél Attilától – tanultam ki a szíjgyártó-nyeregkészítő mesterséget. Ott ismertem meg a feleségemet is, egy osztályba jártunk.

Miután végeztünk elkezdtük felépíteni a cégünket, 1999-től már egyéni vállalkozókként tevékenykedünk. Eleinte nagyon nagy segítséget jelentett persze, hogy a lovaglásnak köszönhetően gyakorlatilag személy szerint ismertük az „ügyfélkörünket”: barátokat, közelebbi-távolabbi ismerőseket, lovaglótársakat.

– Az üzlettárs hogyan „keveredett” ebbe a szakmába?

– Alapvetően Közgazdász végzettségem van – kezdi a bemutatkozást Fodorné Máté Rita. A lovaglást 13 éves koromban kezdtém, de a főiskola mellett már sajnos nem maradt rá időm. De a lovaglásnak köszönhetem, hogy egyre közelebb kerültem a lovakhoz, a lovas

szakmákhoz. Egy barátnőmmel együtt iratkoztunk be az iskolába.

A vállalkozásunkban a különféle termékek készítése mellett főleg a szervezési feladatokat, a háttérmunkákat látom el, Balásznak gyakran csak mondom hová kell mennie, kit kell keresnie, s már indulhat is a vásárra, vagy kiállításra. Én most még gyeseen vagyok, ám a munkára így sem lehet panaszom, hiszen a két fiúnk Ákos és Bence szép számú feladattal lát el nap mint nap.

– Mi mindent csinálnak és milyen eszközökkel, bőrökkel dolgoznak?

– Gyakorlatilag mindent meg tudunk csinálni, ami bőrből van – mondja Balázs. A megélhetésünk felét a lovas dolgok – szíjak, nyergek – adják, a másik felét pedig egyéb kézműves termékek, amik közül például az egyik legnépszerűbb az övtáska.

Nagyon sokféle eszközünk van, amelyek főleg kéziszerszámok. Természetesen időnként varrógépeket is használunk, főleg sorozattermékek gyártásánál. A bőrt készen vásároljuk. Ez 90%-ban marhabőr, amelyet különféle cserzési, kikészítési eljárással tettek feldolgozásra alkalmassá. Gyakorlatilag mindent kézzel, egyedileg, méretre készítünk. Ez utóbbi különösen fontos, hiszen ez versenylovagnál akár az eredményt is befolyásolhatja. Ha a nyereg nem fekszik fel rá, vagy nem a megfelelő helyen viseli a terhet, az rossz hatással lehet lóra és lovasra egyaránt. Éppen ezért nagy gondot fordítunk

arra, hogy a nyereg alsó részét a lóhoz, felső részét pedig a lovashoz alakítsuk.

Szívesen vállalunk mindent, ami bőrből készül – fűzi hozzá Rita –, például gyakran készítünk ún. promóciós termékeket is. Ajándéknak különlegesek és igazán egyedi-ek ezek a szép bőr termékek.

– Merre lelhetők fel a munkáik?

– Észtországtól, Németországon, Ausztrián át sokfelé vannak vásárlóink, de természetesen a legtöbb esetben itthoni piacra dolgozunk – veszi vissza a szót Balázs. Gyakoriak vagyunk nagyrendezvényeken, kézműves vásárokon. A termékeinket rendszeresen zsűriztetjük, és persze arra is igyekszünk odafigyelni, hogy éppen mi a divat. A kántároknál például manapság a párnázott kivitelű, kényelmes, finom szíjzatatból álló felszerelés megy, a nyergeknél pedig keresett a bordó vagy a zöld árnyalat. Gyakori manapság, hogy egy egyedi sorszám mellett a tulajdonos monogramját is belevarrjuk a termékekbe, s ezzel gyakorlatilag a teljes azonosíthatóságot is biztosítjuk.

– Milyen terveket szövögetnek?

– Szeretnénk mielőbb megszerezni a Népi Iparművész, illetve a Népművészet Ifjú Mestere címet – ezektől már nem állunk messze – kezdi a jövőre vonatkozó elképzeléseket Rita. Legnagyobb bánatunkra ebben a szakmában nincs lehetőségünk mestervizsgát tenni. Egyszerűen nincs kidolgozott tematika erre.

A tanulást is folytattuk, mindketten szeretnénk befejezni a felsőfokú szakoktatói képzést. Reméljük, erre is hamarosan kerül.

Cseh Teréz

Nitrogénművek Vegyipari Zrt.

www.nitrogen.hu

Gécz János – író, költő, szociográfus – Veszprém

Harminc éve veszpréminek vallja magát

Idén jelent meg a veszprémi Cholnoky-család történetét feldolgozó, mozaikos szerkezetű nagyregénye, most pedig saját kertje históriáját írja Gécz János, a Veszprémben író és alkotó költő-író, a Pannon Egyetem Antropológia és Etika tanszékének tanszékvezető docense.

A vár fokán álló tanszéki irodájában fogad egy meglehetősen hosszú éjszaka után, amikor az olimpiai bajnok amerikai evezős csapat magyar származású tagjával, Susan Franciával szervezett beszélgetést legkiválóbb és kitartó tanítványai számára. Gécz János különleges figurája az irodalmi életnek. Olykor feltűnik Veszprémben néhány évre, majd ugyanolyan természetességgel a háttérbe vonul, mint mondja, sosem akart a közéletben jelen lenni, sem a művészetből élni, mindig is egy tisztességes és szolid tanári pályát képzelt el magának. Ezért sokat tett, a szegedi egyetemen végzett kutató biológusként, antropológusi diplomát szerzett, mert úgy véli, az élet- és természettudományokat nem lehet nem intézményes körülmények között megtanulni.

– Egy összetett és hasznos szakmára készültem – vallja be őszintén, felmerült gondolataiban a természetfilmezés, többek között ezért is került 1978-ban Veszprémbe, az UNESCO és a Magyar Kormány által alapított Országos Közoktatási Intézetbe, ahol a '80-as évek végéig biológus szerkesztőként dolgozott.

– Ebben az időszakban kezdtem el érdeklődni, majd mélyebben foglalkozni az európai művelődéstörténet néhány fontos kérdésével, ekkorra halmozódott fel bennem a kellő háttértudás – mondja, és magyaráz – nem kell ehhez több, mint másokat olvasni, de ehhez a fél egyetemi könyvtárnyi irodalomhoz kell és 15-20 év.

Azóta, bár több városban is megfordult – előbb egy fővárosi kutatóintézetben, majd a pécsi, és a budapesti Képzőművészeti Egyetemen dolgozott – veszpréminek vallja magát, itt vett és alakított ki magának egy kertes házat, és mindig ide jár haza, hol Brüsszelből, hol Kínából, hol éppen Párizsra. Egyetemi oktatói megbízatását és állását Pécsen kapta nevelés- és művelődéstörténet oktatására,

ahova mind a mai napig óraadóként visszajár. Ezzel párhuzamosan dolgozhatott ki egy mai napig működő oktatási programot az akkori Képzőművészeti Főiskola számára, ahonnan szintén nem tudott elszakadni. Veszprémben nagyon sokáig inkább költőként, íróként, posztmodern alkotóként ismerhették, oktatóként csak később, 2004-től, amikor a Pannon Egyetem tanszékvezető docense lett.

– Barátaimmal és mestereimmel a kilencvenes évek elején indítottunk útjára egy neveléstudományi folyóiratot, az Iskolakultúrát, ami mára az egyik legismertebb, referált, havonta megjelenő pedagógiai periodikává vált – meséli az azóta is főszerkesztő költő. Ennek a köréből került a Veszprémi Egyetemre Kamarás István olvasáskutató, aki antropológia, etika, és társadalomismereti szakot dolgozott ki s létrehozott egy európai viszonylatban is unikális tanszéket. Nyugdíjazásakor utódjaként a szakalapítástól vele együtt dolgozó Géczit szerette volna látni a tanszék élén, aki ígert mondott az egyetemi meghívásra, és így került vissza a hosszú kitérő után a királynék városába.

Írásaihoz mindig is különféle volt az olvasók viszonyulása. Nyitottságán, szókimondóságán, nyílt problémakezelésén sokak mehökkentek, sokműfajúságát pedig többen vonzónak találják, őt ez a széles regiszterhasználat teszi különlegessé. Első szociográfiái rengeteg szakmai és irodalmi újítást hoztak, melyeket mára elfogadott a szakma és az irodalom, de igazából azokról a témákról, amiket feszegetett nyíltan csupán a rendszerváltás után lehetett beszélni. Szakirodalmi publikációi alapján követhető, több mint 20 éve a nem intézményes tudásátadás egyes európai formáit kutatja, ezen belül is gyakran egy-egy alakzat, például a rózsák sorsát figyeli, amelyről több tudományos monográfiát írt. – Nagyon kevés olyan szimbólum van a világirodalomban,

amely a civilizáció kezdetétől fogva a mai napig minden kultúrában benne van, és minden földrajzi-kulturális térségben eltérő módon jelenik meg.

A új évezredben két-három kisebb verseskötete, esszékötetei jelentek meg, valamint 50 éves korára válogatott verseiből adott ki a Kortárs Kiadó egy bőséges összeállítást. Az utóbbi években azonban egyre termékenyebbé vált, tavasszal jelent meg Tiltott Ábrázolások Könyve címmel a veszprémi Cholnoky-család életének feldolgozása, mellyel szerkesztőként és művelődéstörténésszé 25 éven keresztül foglalkozott. Életművét az ezredforduló előtt öt kötetben megjelentető Orpheusz Kiadó jövőre tervezi az utóbbi négy-öt év verseinek egybeszerkesztését, és Veszprémről írt esszéisztikus műveit is szeretné csokorba szedni.

– Három éve dolgozok valamin – avat be műhelyének titkaiba – egyelőre nem tudom, mi is lesz a címe ennek a szövegfolyamnak, melyben a saját kertem történetét jegyzem föl. 16-17 fejezet készült már el, ezek mindegyike megjelent irodalmi folyóiratokban. Még kell hozzá egy-két év, és talán addigra összeáll a csoportkép – ígéri. Természetesen a mű nem csak a kertről, hanem azokról az eseményekről szól, melyekről a hortus falai – kívülről és belülről – mesélni tudnak, egyfajta belakható mikrokozmoszról. Úgy érzi, mintha megint egy olyan korszak jött volna el, ahol csak a magánéletnek lehet értelme és jelentősége.

– Távgyalogló vagyok. Nem ijedek meg attól, ha hosszú ideig nincs eredménye annak, amiért dolgozom. Ami az irodalmi tevékenységet jelent, nagyon figyelem honlapomat – melynek naponta 20-25 olvasója van – és látom rajta, mi az, ami elkezd fontossá válni ismeretlen olvasóim számára. Verseimet általában éjszaka, ezt a kerti szövegegyüttést inkább hajnalban olvassák legtöbbször – osztja meg velem megfigyelését, majd levonja a konklúziót – egy- másfél éves olvasói kémlelés után tudja csak megmondani, mi lesz majd a könyvből, összeáll-e, érdemes lesz-e befejezni. Hogy a tanszéki tevékenység sem eredménytelen, abban ugyancsak bizakodom.

Mátyus Tamás

Göncz Renáta – énekes – Ajka

Az ifjú Capuletné

Egyszer hallottam egy közmondást, amely szerint a tehetség olyan, mint a strandlabda: ahányszor lenyomják a víz alá, annyszor bukkán fel újra. A közelmúltban találkoztam a tehetséges középiskolás énekesnővel, aki rátermettségét az élet több területén is bizonyította már. Élményeiről és sikereiről Göncz Renáta mesél:

Még az általános iskola elején elkezdtem zongorát tanulni zeneiskolában, és közben énekelgetni is. Először még csak iskolai fellépéseken voltam, aztán jött az István a király, amiben én játszottam Gizellát, majd a Rómeó és Júlia színdarab Capuletnéje voltam és énekeltem Ajkán a Gyertyafényes Adventi Koncerten.

– Fontosnak tartom, hogy folyamatosan felmérjem a tudásomat, ezért rendszeresen járok versenyekre. Májusban például az Adám Jenő Dalversenyen voltam, amely Szolnokon volt. Első lettem, pedig az utolsó pillanatban jelentkeztünk, és az én korcsoportomba 20 éves korig lehetett nevezni, így a negyven indulóból a korosztályban egy-két ember volt csak fiatalabb, mint én. Úgy gondoltam, csak meghallgatom a többieket, milyen a színvonal, milyen esélyeim vannak a továbbiakban. Meglepetésként ért, mikor kihívtak a gálára énekelni. Még két különdíjat is kaptam: a Muzsikus Fórum különdíját, és A Vidék Legeredményesebb Versenyzőjét.

– Az Újkori Középiskolás Helikon Ünnepségen is nagyon örültem a győzelemnek. A versenyt kétfévente rendezik, az idén áprilisra esett. Én másodszor vettem részt rajta. Először zongorában indultam, most énekben és szavaltam is. Idén arany fokozatot kaptam énekben, amire nagyon büszke vagyok, és abszolút pozitív tapasztalataim vannak innen. A versenyt Keszthelyen rendezték, így a Balaton-part is élmény volt a diákoknak. Mindkét szer olyan emberekből jött össze a csapat, akik

kel nagyon szívesen üdültem együtt, és jól éreztem magam.

– A Pedagógus Női Karral is szép eredményeket értünk el. Idén nyáron Grazban voltunk a Kórusolimpián, amin a legmagasabb ezüst fokozatot kaptuk. Én három éve vagyok tagja a Karnak. Sok fellépést köszönhetek ennek a jó kis társaságnak.

– Az éneklés előtt a csapatszellemet, a kitartást az edzőtársaimtól, a sporttól tanultam. Öt évig versenyszerűen judoztam, atlétizáltam és kézilabdáztam. Most nagyon szeretnék teniszezni meg lovagolni, csak még egyikig sem jutottam el. Imádok sportolni, a mozgás nekem mindig felüdülés volt. Az egyik nap zeneiskolába mentem, a másik nap edzésre, aztán megint zeneiskola, és újra edzés. Szóval nem volt szabad délutánom, de nem bánom. Alapjában véve kitartó vagyok, de biztos, hogy ez a sok elfoglaltság csak még kitartóbbá tett.

– A kitartásomat bizonyítja az is, hogy több, mint negyven éremem van. Ennek a fele judo, a másik fele meg minden más: úszás, futás, kézilabda, kosárlabda és atlétika. Judoban voltak országos helyezéseim is. Más sportágakban egy-két megyei díjamban van, a legtöbbet városi megmérettetéseken szereztem. Sportversenyekre már nem járok, sajnos nem fér bele az időmbe.

– De a sport adta kitartás mindenképpen jól jön az olyan szerepeknél, mint amikor megkaptam Capuletné szerepét a Rómeó és Júliában. Hiszen nagy kihívás volt 17 évesen egy asszonyt játszani, miközben Júlia is 30 éves. Sok időt és energiát kel-

lett fektetnem a felkészülésre. Meg kellett néznem, miért teszi az anya azt, amit éppen akkor, ott tesz, melyek a cselekedeteit kiváltó okok. Utánanéztem az eredeti előadásnak, amiben Janza Kata játszotta Capuletné szerepét. Nagyon sokszor megnéztem az előadást, de közben vigyáznom kellett, nehogy lemaradjam azt, amit Janza Katától láttam. Bár nem tudnám úgy elénekelni, ahogy ő. Én szoporán vagyok, ő pedig alt. De nagyon teszik a játéka, kihozta a maximumot a szerepből.

– Bár kimondottan nincs példaképem, tudok tanulni Janza Kata zenei pályájából. Felnézek az Adám Jenő Dalversenyen a zsűritagjaira is. Súlyom Nagy Sándor például Kossuth-díjas Kiváló Művész, az Állami Operaház magánénekes, és a Liszt Ferenc Zeneakadémia professzora. Csengery Adrienn pedig Liszt-díjas, Erdemes Művész, a Magyar Állami Operaház magánénekes, a Magyar Zenei Tanács elnöke. Díszvendég volt Szokolay Sándor zeneszerző, aki Kossuth-díjas, Erkel Ferenc-díjas, Erdemes és Kiváló művész, Bartók Béla–Pásztor Ditta-díjas. Csengery Adrienn múltjába visszanézve tudok a leginkább ötleteket meríteni a saját életemhez, jövőmhöz.

– Most még azon dolgozom, hogy felvegyenek a Zeneakadémiára. De ha arra gondolok, hogy hová képzelem magam tíz-tizenöt év múlva, akkor egyértelmű a válasz: színpadra! Mint az Operaház Fantomjának Kristenje, vagy a Bánk Bán Melindája. Valószínűleg tanár lesz belőlem, de a tanítás mellett szeretnék a színpadon maradni. Egyszerűen imádok színpadon lenni, énekelni. Boldogságot ad. Amikor éneklek, nézem az arcokat, és látom, hogy mosolyognak. Ennél többet nekem ne adjon senki.

Kovács Erika

Regio Regia

Horváth János – képzőművész – Székesfehérvár

„Ecsetet soha ne vedd a kezébe, ha pénzért csinálod!”

Ezzel a mondásával zárult a találkozásom Horváth János székesfehérvári képzőművésszel, akivel beszélgetésünk után, megnéztük festményeit, egyéb alkotásait. Egyértelművé vált számomra, hogy ez nem csak egy jól hangzó mondás, ő teljes szívéből így is él. Az 55 éves művész valójában nem szeret szerepelni. Ő azt a művész fogalmat testesíti meg, amit általában gondolnak az emberek egy valódi mesterről. Magának való, szeret elbújni a saját kuckójába, ott pedig addig alkotni, amíg megszületik a kész mű, amitől aztán szeret „megszabadulni”, mert nem gyűjtögeti a saját műveit, inkább elajándékozza azokat.

– Elsőként a kezdetekről kérdezném: mindig is művész szeretett volna lenni?

– 1953-ban születtem a Székesfehérvár melletti Pákozdon, egy olyan családban, ahol soha senkinek nem voltak művészi hajlamai. Sőt! Én soha életemben nem is akartam művész lenni, viszont a rajz világ életemben érdekelt; egészen kisgyermekkoromban, már egy református pap ember csodálatos rajzokat, rajzos trükköket mutatott nekem, én pedig utánóztam őt. Komolyabban a középiskolában kezdtem el foglalkozni a rajzolásal, ahol szakkörre jártam, komoly munkát végeztem. A Képzőművészeti Főiskola előkészítője után, végül a főiskolára nem jelentkeztem. Úgy döntöttem önképzem magam. Újházi Péter, a Móri Művésztelep, Nagy Benedek szobrászművész, nagyon nagy hatással voltak rám. Így belekerültem egy áramlatba, ahonnan már nem volt menekvés...

– A pályafutása alatt eddig milyen anyagokkal dolgozott?

– A festészeti technikákban az akvarellt szeretem, de nem csak festek. Imádok például a fával bánni, főleg nagy méretben, rönkszobrokat készíteni. Ezeket a nagyméretű szobrokat mindig ott hagyom, ahol éppen elkészülnek. Volt szerencsém részt venni különböző fesztiválokon szerte egész Európában, még hóval és jéggel is dolgoztam. A Tiroli Alpokban például egy hószobrot készítettem, Hósárkány címmel, amely egy népmese-illusztráció volt.

– Milyen sikereket könyvelhet el, milyen elismeréseket kapott?

– Számomra a legnagyobb siker, hogy bejárhattam egész Európát. Svédország, Franciaország, Ausztria, csak néhány ország, ahol megfordultam, különböző fesztiválokon. Franciaországban a szobraimat zsűri különdíj elismerésben részesítették, Svédország-

ban pedig anyagi támogatású díjat kaptam. Magyarországon még nem kaptam kitüntetést, viszont tagja vagyok a Székesfehérvári Művészek Társaságának, sok művésztelepen megfordulok, illetve rendszeresen részt veszek a Karsai Művésztelep munkájában. A művésztelep évente megrendezett kiállításainál én is vállalom a szervezésből.

– Számomra az egyik legérdekesebb műve az a cím nélküli alkotás, amely a gép és a kép kapcsolatát mutatja be.

– Ezt a Székesfehérvári Művészek Társasága 2008 tavaszán megrendezett kiállítására készítettem, amely egy tematikus kiállítás volt, a gép-kép kapcsolatáról szólt. Két hónapomra került, mire kitaláltam a megvalósítás mikéntjét. Ha eszembe jut pár ötlet, azt azonnal feljegyzem, akár a műhelyem falára is. Mikor a kidolgozott ötlet megvan, akkor akár egy éjszaka alatt is elkészül a mű. Az alkotás papírhengerekből áll, amelyek forognak, mozgatni lehet őket, hisz a gépek egyik tulajdonsága a mozgás. A másik pedig a zaj, így a hengerekbe pl. parafa dugót, csavarokat tettem, és miközben megmozgatják, ezek zajt generálnak. A kép sohasem mutatja kétszer ugyanazon arcát, hisz a mozgásnak köszönhetően a hengereken lévő festmények sosem találkoznak ugyanúgy. Céлом, amely minden festményemre igaz, hogy a legkevesebb színnel a legnagyobb hatást érjem el.

Kovács Kata

Horváth László – iparművész – Herend

Művészet mértani pontossággal

Horváth László iparművész, porcelántervező neve elsöre nem biztos, hogy mindenkinek ismerősen cseng, de egyik legsikeresebb alkotása, a Saturnus étkészlet sokunk háztartásában ott lapul a szekrényben.

Azt pedig, hogy a készlettel 1973-ban az olaszországi Faenza városában rendezett Nemzetközi Kerámia Kiállításon aranyérmet nyert, még kevesebben tudjuk. Mint utóbb körbenéztem, konyhaszekrényünk polcán én is megláttam az egyszerű, mégis nagyon jól eltalált készlet cukortartóját, de „Alföldi” márkajelzéssel. Itt rökönyödtem meg, hiszen Horváth László a Herendi manufaktúra tervezője volt, kezemben viszont egy másik gyár által készített porcelánt fogtam, és meg mertem volna esküdni rá, hogy Saturnus.

– Akkoriban a két gyár egy trösztöz, a Finomkerámiai Művekhez tartozott, – mesélte az alkotó – és ezen belül volt meghirdetve pályázat egy korszerű, az akkori lakáskultúrába leginkább belepasszoló étkészlet tervezésére, amit a Saturnussal 1972-ben megnyertem – így került tehát egy Herenden megálmodott alkotás az ország másik felébe gyártásra. Horváth László egyébként több szállal is kötődik a városhoz, már főiskolai gyakorlatait is itt folytatta, aztán mikor 1965-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán, ide kérte magát.

– Nagyon megtetszett az itteni munka, főleg annak színvonala, itt készítettem a diplomamunkámat is, és a diploma kézhezvétele után Herenden helyezkedtem el.

Elárulta, korábban érettségije után a Kőbányai Porcelánüzemben is dolgozott, de Herenden teljesen másképp, magasabb

színvonalon, manufakturális körülmények közt működött a porcelángyártás, és már akkor is nagy hangsúlyt fektettek a művészi kézimunkára. 1965-től nyugdíjba vonulásáig, 2001-ig állt a Porcelánmanufaktúra alkalmazásában, ezalatt több étkészlet, kávé-s-teás készlet, kiegészítő, és dísz tárgy ötlete pattant ki az ő fejéből. Elmondta, az alkotásokra mindig több tervet készít, majd azok közül választja ki azt, amiben a legnagyobb fantáziát lát.

– A legfontosabb a minél eredetibb ötlet – tette hozzá a művész – de emellett több kritériumnak eleget kell tenni. Használhatóság, gyárthatóság, sorozatgyárthatóság, vagy éppen a vendéglátóipar követelményei csak néhány dolog azok közül, amiknek mindenképp meg kell felelni. Ezen kívül nem mindegy, hogy a megtervezett alkotás mindennapi, vagy reprezentatív, alkalmi használatra készül.

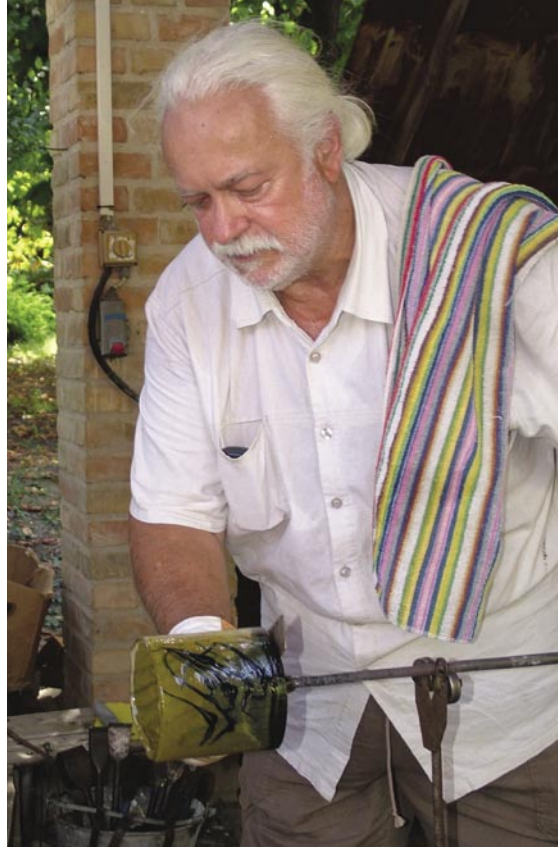
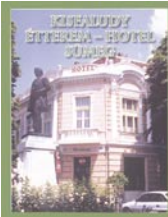
Az étkészletek tervezése mellett, épületkerámiával is foglalkozott, megyénk számos intézményében megtalálhatók alkotásai, így például a Péti Nitrogénművek irodaházának előcsarnokában, ahova 1969-ben készítette el 30 négyzetméteres mázos kerámia burkolatú művét. Nonfiguratív mintájának ötletét a vegyi üzem adta, hiszen szimbolikus formában a kémiai vegyületek, kötések jelennek meg rajta. A plasztikus burkolat érdekessége, hogy ugyanolyan, hatszögletű kerámiaelemekből áll, melyekről bizonyos szögben másképp verődik vissza a fény, és a kom-

pozíció a fény-árnyék játék által alakul ki. Ő készítette a margitszigeti Termál Hotel csobogóját is, de a veszprémi nap mint nap láthatják faliképét a Cholnoky Ferenc kórházban is, mellyel a Porcelánmanufaktúra ajándékozta meg a frissen átadott intézményt.

Bár már hét éve nyugdíjba vonult, azóta több felkérés is érkezett hozzá korábbi munkahelyéről, mert szükség van tapasztalatára. Tavalyelőtt dr. Gulden Gyula, a manufaktúra két világháború közti igazgatója porcelán portrészobrot készíttette el kétszeres életnagyságban a gyári pantheonba, az alapítók mellé. Az ománi szultán portréjának kivitelezésére is őt kérték fel, melyet úgynevezett litofán technikával állított elő. A technika lényege, hogy az anyag minél vékonyabb, annál inkább átengedi a fényt, és a portré az anyagvastagság függvényében rajzolódik ki, a precíz munkának köszönhetően valóságghú megjelenésben. Szintén nyugdíjas éveiben kapta a megbízást az évenként átadásra kerülő Szent Márton Díj prototípusának elkészítésére. A kétalakos porcelánplasztikát a Pannonthalmi Apátságban adják át a régióban kifejtett tudományos vagy művészeti életben folytatott kimagasló munkáért.

Most, hogy nyugdíjas éveit tölti veszprémi otthonában – 1977-ben költöztek a városba Herendről – legszívesebben családjával, unokájával tölti idejét, de kedvtelésből is tervez porcelánokat, idén készítette el az előbb említett litofán technikával az általa nagyra becsült II. János Pál Pápa egy a '80-as évekbeli portróját, ami otthonuk falát díszíti.

Mátyus Tamás

Horváth Márton – üvegművész – Sümeg

Tudós, vagy művész?

Horváth Márton üvegművész, akadémikus, egyetemi tanár, Munkácsy-díjas, Erdemes művész munkáiból nyílt állandó kiállítás Sümegen, a Püspöki Palotában. A nagy tudású és kivételes tehetségű művész és tanár budapesti otthonában fogadott, és válaszolt néhány kérdésünkre.

– *Mit mondana magáról – kutató vagy művész?*

– Az irizált üveggel foglalkozom, ami hungarikum elsőként Pantocsek Leo Valentino a Zajugróci üvegyárban az 1860-as években állította elő. Kutatásának célja az volt, hogy mesterségesen létrehozza a római kori üvegek mai állapotát.

– *Miért pont az üveg?*

– Filmrendező akartam lenni, viszont ehhez diploma kellett. Az Iparművészeti Főiskolán akkor indult az üveg szak, gondoltam oda még engem is felvesznek.

– *Végül nem lett filmrendező...*

– Egyenlőre még nem. az Iparművészeti első évfolyamának első félévében viszont világossá vált számomra, hogy nincs praxisa az üvegtervező képzésnek így saját programot kellett összeállítanom, ami nagyon egyszerű: végigjárni azt az utat, amit az üveg is végigjárt, a gyöngytől a szecesszió csúcsáig, az irizált üvegig.

– *Ezt a programot követi a sümegi állandó kiállítás is? A kiállított anyag teljes egészében a saját gyűjteményéből való?*

– Igen, az üveg történetét meséli el, és mint ilyen, egyedülálló. Az ékszereken kívül 165 darabos az együttes.

Biográfia

A csabrendeki születésű üvegművész Sümegen járt középiskolába, majd a Magyar Iparművészeti Főiskolán, a szilikátipari tanszék üveg szakán folytatta tanulmányait.

Munkássága főbb területei már főiskolás éveitől kialakultak. Diplomamunkaként ékszeregyüttest, ivókészletet, illetve színes üveglablakok felhasználásával készült világítórendszert tervezett – mindhárom tárgycsoport jellemző maradt rá pályája későbbi szakaszaiban is. Borsos Béla honfoglalás kori magyar üveg ékszerekről tartott előadásai hatására fordult érdeklődése a magra forgatott üveg előállítására felé, ezzel párhuzamosan a szecesszió által is fölelevenített régi üvegtechnika,

az irizáló üveg előállításának lehetősége foglalkoztatta. A szecesszió és a távolkeleti művészetek iránti vonzalma az anyagszerűség és a kreatív tevékenység feltétel nélküli szabadságának érvényesítésén alapul, amely esetében a technológiai folyamatok tökéletes ismeretét, gyakorlati birtoklását, az anyag megmunkálásának kézműves módszereihez való visszatérést jelenti. A művészeti alkotás személyes jellegét hangsúlyozzák a 70-es években készült ékszerei mellett a 80-as évektől egyre inkább munkássága középpontjába került, irizáló üvegből készült edényei – vázái, tálai, poharai – is, amelyek irizáló hatást keltő fémoxid réteggel bevont felületein egyre jelentősebb szerepet kap a jellegzetes stilizált növényi formákat idéző plasztikus alakítás. A 80-as évek második felétől egyre intenzívebb kísérleteket folytatott a fény, a világítás problematikájához kapcsolódó tárgyak előállítását illetően kapcsolatban, kézműves eszközökkel előállított lámpái mellett ekkor dolgozta ki a később a Tokodi Üvegyár részére átadott plasztikus világítási modult, amely egymás mellé sorolható, így nagyüzemi gyártásra is alkalmas, de a helytől és igényektől függően változó, egyedi kompozícióvá összeálló elemekből áll.

Vitkóczi Éva

Horváth Zoltán – karnagy – Balatonfüred

A legfontosabb, hogy a zene örömet szerezzen

Székesfehérváron született, Győrben tanult, Ajkán érett zenésszé, karvezetővé, majd Balatonfüredre került, s életre keltette a Balatonfüredi Ifjúsági Fúvószenekart, melyet nagy örömmel vezetett nyugdíjba vonulásáig. Vallja, hogy a zene igazi jellemformáló, s hiszi, hogy a legfontosabb, hogy mindez örömet szerezzen a gyerekeknek.

Székesfehérvár

1947-ben, Székesfehérváron születtem, a szüleim zeneszeretők voltak, a templomi karban énekeltek. Négyen voltunk testvérek, mindegyikünk zenélt: a bátyám klarinéton, a két húgom zongorán, én magam pedig trombitán játszottam, és az Ifjúsági Fúvószenekarban zenéltem. Vonzott a pedagógiai pálya, történelem-latin szakos tanár szerettem volna lenni, de ez akkor sajnos nem indult. Érettségi után így a zene felé fordultam, s a Győri Zeneművészeti Szakiskolába jelentkeztem. Csak a zenei tantárgyakat kellett felvennem, trombitás voltam, így ezen az úton haladtam tovább.

Győr

1969-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Győri Tanárképző Tagozatán folytattam a tanulmányaimat. Trombita, szolfézs és általános iskolai énektanári diplomát szereztem. A trombitatanárom Csiba Lajos volt, népzene, szolfézs, összhangzattant pedig Szabó Miklóstól tanultam. Itt ismerkedtem meg a feleségemmel, Vidám Katalinnal is, aki fuvalatanárnak készült. 1972-ben házasodtunk össze. Ez egyfajta „távházasság” lett egy évig, mert ő még Győrben tanult. 1973-ban Ajkára kerültünk.

Ajka

A Zeneiskolában egyedül voltam rézfúvós tanár, így tehát mindenféle rézfúvós hangszert tanítanom kellett. Mindez nem volt teljesen új, hiszen már a főiskolás évek alatt is volt szerencsém helyettesítő tanárként dolgozni a Veszprémi Zeneiskolában, sőt már a zenekarvezetésbe is belekóstolhattam ennek kapcsán, az Úttörő Zenekart vezethettem egy ideig.

Mindezek mellett már 1970-től a Veszprémi Szimfonikus Zenekar trombitása lettem egészen megszűnéséig.

A Zeneiskolának itt is volt egy Úttörő Fúvószenekara, amely akkoriban 15-20 fős volt. Ezt mintegy 5-6 év alatt sikerült felfejleszteni 40-45 tagúvá. Én mindig csak azt néztem, hogy hogyan tudnék örömet szerezni a gyerekeknek, így nem csak a tehetségesekkel foglalkoztam, hanem mindazokkal akik nyitottak voltak a zenélésre.

Időközben Budapesten elvégeztem a felsőfokú fúvós karnagyképzőt is, s így „A” kategóriás fúvós karnagy lett belőlem. A Veszprémi Szimfonikus Zenekar tagjaként Zámbo István karnagy úrtól különösen sokat tanultam, s mindezt hasznosítottam is a saját zenekaromnál.

Ajkán akkoriban is működött a bányász zenekar, 1979-től felkérték ennek a vezetésére. Ez egy igazán nagy kihívás volt, hiszen az idősebbeket valahogyan összhangba kellett hoznom a fiatalokkal. Mikor átvettem a bányász zenekart úgy is mondhatnám, hogy kissé romokban hevert, de ötvözte a fiatalokkal végül aranydiplomás zenekar lett belőlük.

Rengeteget szerepeltünk ünnepeken, szoboravatásokon, s a bánya képviselőjében sokat voltunk külföldön is, különféle fesztiválokon.

Időközben megszülettek gyermekeim is: Orsolya (1974), Katalin (1976), Gábor (1980), s ma már hét unokával is büszkélkedhetek.

Ajkán tehát nagyon sikeres éveket tölthettem, rengeteg kitüntetést kaptam, mint például 1978-ban a Kiváló Munkáért Miniszteri Kitüntetést, 81-ben a Bartók Emlékérmét, vagy 81-ben és 87-ben az Ajka Város Közművelődéséért érmet.

Balatonfüred

A Veszprémi Szimfonikus Zenekarban a kollégák szóltak, hogy lenne egy fuvola és egy trombita tanári állás Balatonfüreden. Az az igazság, hogy Ajkán a levegő a rengeteg timföld miatt nem volt éppen ideális a számunkra. Így a költözés mellett döntöttünk. 1986 óta igazi balatonfürediek vagyunk, a gyerekeink már itt fejezték be az iskoláikat, s mindannyian zenetanárok lettek. Természetesen itt megint kezdődött a zeneképzés. Toborozni kezdtem az iskolákban, s jöttek a gyerekek. Most, mire nyugdíjba mentem 50-55 tagú az ifjúsági zenekar.

Balatonfüreden is rengeteg helyen szerepeltünk már. Az Újév Köszöntő Koncertet például mi honosítottuk meg, s 1988 óta mára az egyik legjelentősebb fellépésünké vált. Az idén a Sportcsarnokban kellett megrendeznünk 7-800 fő érdeklődő mellett.

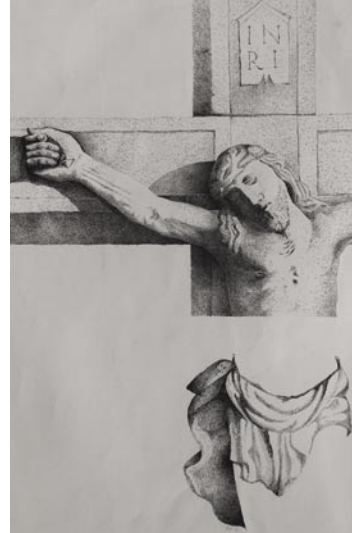
Ott vagyunk természetesen a nemzeti és a helyi ünnepeken, a Hamvas Béla emlékünnepeken, az Első hajó fogadásakor, a Jókai Napokon, a Quasimodo Nemzetközi Költőversenyen – amely ma már 15 éves –, vagy említhetném a Széchenyi Emlékünnepséget is, sőt pár éve már a Lakótelepi Napokon is fellépünk.

Külföldön is sikeresen szerepeltünk. Kétszer is voltunk Finnországban a testvérvárosunkban, de, vendégeskedtünk Németországban, Ausztriában és Olaszországban is.

Annak ellenére, hogy nem igazán versenyző beállítódású vagyok, a növendékeim 18 arany és 15 ezüst fokozatot szereztek a különböző versenyeken, s közülük többen zenei pályára kerültek.

Balatonfüreden is részesültem elismerésekben, 1994-ben például átvehettem a Balatonfüredi Községi Ifjúsági Fúvószenekar 1996-ban megkapta a Pro Urbe Díjat. A munkámban a feleségem is sokat segített, hiszen nagyon sok volt a tennivaló, de a legfontosabbnak mégis mindig azt tartottuk, hogy a gyerekek megszeressék a zenét.

Cseh Teréz

Jäger István – grafikus – Balatonalmádi

A rézkarcok mestere

Tizenegy éve annak, hogy Jäger István és családja Balatonalmádiba költözött. Egyedi hangulatú házuk igazi „művészlak”. Az irodalmat az édesanya, Edit képviseli, akinek saját műsorai vannak, lányuk, Anikó fuvalázik, fiúk, Attila pedig úgy tűnik apja nyomdokaiba lép – ő is rajztanárként végzett, és éppen most nyert felvételt a Budapesti Iparművészeti Egyetemre.

– Már gyerek korában is úgy gondolta, hogy grafikus lesz?

– Ezt így talán nem mondanám, bár már akkor is sokat rajzoltam. Veszprémben születtem 1955-ben. Várpalotán, a Thuri György Gimnáziumba jártam – ami akkoriban országos hírű iskola volt. Újhelyi Gábor, egy nagyszerű pedagógus, fantasztikus módszerrel tanított és ösztönzött bennünket. A nála töltött négy év, építő jellegű kritikái, iránymutatásai fontos szerepet játszottak az életemben.

Emellett a szülői háttér is meghatározó volt a számomra. Édesapám szakoktatóként dolgozott, édesanyám pedig három gyereket nevelt. Apám látta, hogy szeretek rajzolni, s a maga eszközeivel igyekezett is támogatni ezt. 1965-68 körül a Veszprémi Egyetem utcájában egy gyönyörű kertes házba költöztünk. Gyereknek ez nagyon inspiráló volt a számomra. A rajz mellett imádtam a növényeket és az állatokat is.

– Mikor dőlt el véglegesen, hogy a rajz lesz a hivatása?

– Szombathelyre a Tanárképző Főiskolára rajz-matematika szakra jelentkeztem, s meg is szereztem a tanári diplomát. A rajz gyakorlatilag mindenütt jelen volt az életemben, még a katona éveim alatt is a rajzzal foglalkozhattam, szakkört vezettem, festettem, és tanítottam az alakulatban. A főiskolán szerencsém volt, hogy Szurcsik Jánostól, nagyon nagy tudású tanártól, festőművésztől tanulhattam, aki már akkor Munkácsy-díjas volt. Másik tanárom – aki szintén meghatározó volt a számomra –, Horváth János volt, aki festészetet tanított. Megtanítottak rendszerben dolgozni. Ma is

szeretek rendet teremteni akár gondolatilag, akár kompozíciós eszközökkel.

– A tanulmányok után hol kezdődtek a dolgos hétköznapiak?

– Tanítottam, dolgoztam, grafikákat készítettem. Veszprémben a Báthory Általános Iskolában kezdtem. Csodálatos időszak volt ez a számomra, nagyon sok gyerekkel foglalkoztam, négy felsős osztályt vittem. Olyan programokat találtam ki, amit nagyon élveztek a gyerekek. Megtanítottam nekik a különböző technikákat.

– Ezek szerint munka mellett alkotott?

– Egy művész életében ez mindig egy fontos kérdés. Sok grafikus barátom van, s azt láttam, hogy nagyon nehezen lehet megélni a grafikából. A főállás biztosította számomra a szabadságot, így nincs eladási kényszer, azt csinálhatok, amit akarok. Bennem elfogadottá vált, hogy lehet dolgozni így is. Ma már nem tanítok, osztályvezetőként dolgozom a Veszprém Megyei Igazságügyi Hivatalnál, és egyben pártfogó felügyelő is vagyok. Ez ugyan egy másik terület, de én mindig is szerettem emberekkel foglalkozni. Bűnelkövetők reszocializációját végezzük, vagyis támogatunk olyanokat, akik segítségre szorulnak.

– Milyen grafikai munkái vannak, s milyen témákat választ szívesen?

– A grafika bennem mindig is erős volt, „grafikusan festek” – szokta mondani az egyik tanárom. S, hogy az élet milyen csodálatos – összehozott az ajkai grafikai műhelyben dolgozó Baranyai Ferencsel. Királyszentistvánon csináltunk egy grafikai

műhelyt, ahol éjjel-nappal dolgoztunk.

Két vonulata van a grafikának az életemben. Az egyik az egyedi grafika, ezt ugye bárhol lehet művelni, a másik pedig a sokszorosított grafika, ehhez kell egy prés is. Rézkarcot, csak így lehet csinálni, én pedig mindig is szerettem volna ehhez közel kerülni. Ez egy nagyon régi technika, a gyökerei a könyvek első nyomtatásáig húzódnak vissza. Ehhez az elmélyült szaktudás elengedhetetlen, ezt részben régi mesterektől, részben könyvekből sikerült elsajátítanom.

A témaválasztásom mindig változó. Ami most foglalkoztat – éppen egy sorozaton dolgozom –, az útmenti keresztek. Sokan félnék tőle, számukra ez a halált jelenti. Pedig a kereszt az életet, a nehézségeket szimbolizálja. A feladatokat meg kell oldani, akkor tud valaki továbblépni, az útján haladni. Sok bibliai témájú grafikát készítek, ez nagyon közel áll hozzám, illetve a családomhoz, mindannyian keresztény életet élünk és templomba járó emberek vagyunk.

– További tervek?

– Mivel a salgótarjáni egyedi rajz biennálét átminősítették triennálévá, így egy évvel később kerül majd csak megrendezésre, helyette közbeiktattak egy egyedi rajz kiállítást, melyre egy 20x20 cm-es rajzzal lehet nevezni. Erre készülök egy munkával, épp úgy, mint a Kisgrafikai Biennáléra. Izgalmasnak ígérkezik az a kiállítás is, ahol a téma a Leonardo életfelfogás, a reneszánsz lesz. Ennek megjelenítése számomra egy igazi kihívás. Sokan nem szeretik a tematikus munkákat, én viszont sokszor így tisztelgek egy-egy esemény, vagy személy előtt, engem inspirál, mint ahogy az is, hogy a grafikát a politika soha sem tudta tönkre tenni. A legnehezebb időkben is csodálatos illusztrációk jelentek meg. A grafika mindig is a magyar művészet fellegetvára volt, s reméljük az is marad.

Cseh Teréz

Jónás Krisztina – szoprán – Gárdony

Gárdonyi komolyzenei nagykövete

A Velencei-tó környékére egyre inkább jellemzőek a komolyzenei programok, hangversenyek, s úgy látszik, Gárdony kifejezetten vonzza a fiatal magyar énekeseket. 2007 nyarán a város színeiben Rezsnyák Róbert operaénekes mutatkozott be kulturális különkiadásunkban, idén pedig a fiatal, szép, határozott Jónás Krisztinát ismerhetjük meg, a szakma ígéretes szopránját.

– Kazincbarcikán született, Bélapátfalván töltötte a nyarakat, és már az általános iskolától kezdve a zenei pályára készült. Milyen eseményeknek, embereknek köszönhetőek szakmai sikerei?

– Az óvodából toborozták a gyerekeket az éppen induló zenei általános iskolába, és engem is kiválasztottak. Hatévesen kezdtem zongorázni, végzősként pedig a tanárain javasolták a miskolci zeneművészeti szakközépiskolát, ahova énekesként vettem fel. Érettségi után felvételiztem a zeneakadémiára, ahol még nagyon fiatalnak találtak – ekkor voltam 18 éves, – így egy év szakmai gyakorlat következett, majd a zeneakadémia. Ezekben az években azért voltak nehézségek, tanárváltások, kerestem önmagam és a nekem való utat, de végül megtaláltam Schultz Katalin tanárnőt akitől a mai napig is tanulok énekelni. Ekkor karolt fel Csengery Adrienne, neki köszönhetem, hogy bekerültem a Budapesti Kamaraszerződésbe, illetve, hogy életemben először külföldön turnézhattam. A turné után aztán tudtam vásárolni egy lakást magamnak, ami nagyon sokat jelentett, hiszen én kerestem meg a rávalót az énekléssel. 1998-ban diplomáztam utána háromszor egymás után megkaptam a Fischer Annie-ösztöndíjat, amelyből bejárhattam számos európai nagyvárost, és a legjobb magyar zenekarokkal dolgozhattam. Fontos, hogy a barokk zene mellett – ami az én nagy szerelemem, és ahol igazán kiteljesedhetek – legalább annyira szeretem a másik végletet, a kortárs zeneművészetet is.

– Mióta él Gárdony-Agárdon?

– Négy éve költöztünk ide, a férjemet köti a munkája az ország nyugati részéhez. Agárd jó választás volt, szeretünk itt élni.

– Miért kezdett bele művészeti fesztivál-szervezésbe?

– Fontos, hogy az ember több lábon álljon. Magyarországon nincs nagy népszerűsége a dailesteknek, a reneszánsz koncerteknek és a barokk operáknak. Szabadúszóként is egyre nehezebb, leginkább külföldön lehet érvényesülni. Azonban nőként és anyaként súlyoznom kell, hogy töltsék-e heteket távol a családomtól a külföldi fellépések miatt. Nagyon szeretek tanítani, sok lehetőséget látok benne. Már harmadéves főiskolás korom óta tanítok, egy évet dolgoztam a fehervári Hermann László Zeneiskola és Szakközépiskola magánének tanáraként, ám a gyermekvállalás miatt ott nem folytathattam a tanítást. Szeretnék a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem doktori képzésre jelentkezni, de ehhez be kell töltenem a 38 éves kort.

Az éneklésen, tanításon kívül, szívesen

kipróbálnám magam kulturális menedzserként. A szervezőkészségemet hetedik éve komolyzenei kurzus, és művészeti fesztivál létrehozásában kamatoztatom, amelynek eddig a helyszíne Bélapátfalva volt. Az idén költöztünk át Gárdonyba, itt ellentétesen az elmúlt évek tapasztalatával az önkormányzat és a lakosság is nagyon nyitottan fogadott, minden lehetőséget, tőlük telhető segítséget megadtak a szervezéshez.

Az elején azonban mindig nehéz, és hiába van szó olyan komolyzenei kurzusról és művészeti fesztiválról, amely már hétszer sikeres volt, itt a Velencei-tó környékén még csak az első. Remélem, az idén minden kétkedő megbizonyosodhatott arról, hogy valóban színvonalas rendezvényről van szó, ahol a Nyári Zeneakadémia diákjai, és olyan művészek lépnek fel, mint Sebestyén Márta. Bár a szponzori bevételek az idén nagyon hiányoztak a költségvetésből, remélem, azok, akik mellénk álltak, – többek közt Gárdony önkormányzata, az Agárdi Gyógy- és Termálfürdő, az Agárdi Pálinkafőzde – nem csalódtak, és jövőre is kitartanak a Velencei-tavi Művészeti Fesztivál mellett.

Vitkóczy Éva

Biográfia

Zenei tanulmányok:

1979-1987 Kodály Zoltán Állami Zeneiskola Kazincbarcika – zongora szak
1987-1991 Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola Miskolc – ének szak
1998-ban kapott énekművész diplomát a budapesti Zeneakadémián Pászthy Júlia növendékeként. Jelenlegi ének mestere Schultz Katalin.
Mesterkurzusok: Csengery Adrienne, Hamari Júlia, Catherine Mackintos, Walter C. Moore, Anna Reynolds
1996-ban és 2001-ben és 2003-ban Artisjus díj a magyar zeneművek bemutatása és megismertetése érdekében végzett munkájáért
1996 – Kurtág György: József Attila töredékek című darabjából részletek a berlini Schaubühne megbízásával Nabokov: Der Pol színpadai darabjában - Berlin, Párizs, Zürich, Lausanne
1999-2001 Fischer Annie előadó művészeti ösztöndíj

2002 Soros művészeti Ösztöndíj

Megjelent lemezek:

1999 Galuppi: Egyházi művei - Hungaroton
2002 Reneszánsz áriák - Salzburgi Hellbrunner Schloss
2003 „If music be the food of love” címmel reneszánsz és barokk áriák – szóló lemez az Ars Longa kamarazeneakkal, művészeti vezető: Dinyés Soma
2004 Spirít címmel a Budapest Saxophone Quartett kíséretében oratórikus áriák
2005 közreműködés Gyöngyössy Zoltán fuvolaművész lemezén - BMC
2005 MADI kiadásában Sárosi László és Sárosi Bálint művei
2006 közreműködés Sárosi Bálint szerzői lemezén - Hungaroton
2007 T. Albinoni: Il nasclimento dell'Aurora című operája, Dafne – Clemencic Consort, Bécs
művészeti vezető: René Clemencic
2007 Vajda János: Magnificat, Fekete Gyula: Media vita, Csemiczky Miklós: Stabat Mater műveiben szóló a Miskolci

Kántor János – festőművész – Esztergom

Akit nem érdekel a kenyérharc

Kántor János haja az évek folyamán egy kicsit megritkult, szakálla hófehér angyalhajra emlékeztet. Kedélye, intellektusa azonban a régi. Legalább húsz éve ismerjük egymást, közösen csináltunk végig néhány bajnai alkotótábort, tömött hamutartók, egymás egészségére ürített poharak és éjszakába nyúló beszélgetések alapozták meg ismeretségünket. Lehet, hogy a róla készült cikk ezért kissé személyesebb, elfogultabb lesz a többinél, de idézem a festőművészt: legyünk életművészek, szakítsuk le minden perc virágát!

Esztergom régi városrészében, műtermében, munka közben találtam rá Kántor Jánosra. Hellyel kínált, majd kölcsönös szabadkozással teltek a percek. Én kocsival voltam, ő pedig vigyáz az egészségére, így nem koccinthattunk a vizionálás alkalmából. Képek vettek körül bennünket. Különösek, nagyméretűek, provokatívan színesek, rikítóak. Egy új alkotói periódus lenyomatai.

– 1947-ben születtem Salgótarjánban, idén pedig nyugdíjba mentem az esztergomi Petőfi-iskolából, ahol tanítottam. Nagyon jól érzem magamat most a bőrömben, boldog hónapokat éltem meg. Azt csinálom, amit akarok, amit szeretek: festek, dolgozom. Valamikor harminckét éves koromban lettem szabad ember, ha úgy tetszik, életművész, mert élni jó, élni szép, bolond, aki nem használja ki ezt az egyszeri lehetőséget. Nem akartam a művészetből megélni, soha nem érdekelt a kenyérharc, ám valamiből el kellett tartani a családomat, így kezdtem el tanítani. A művészet emellett megmaradt annak, amire szerintem való: korlátlan, befolyásoktól mentes, szabad, örömet szerző tevékenységnek.

Kántor János nem kezdett el üzletelni a képeivel, nem kellett megalkudnia, inkább elvállalta egy-egy nyári tábor megszervezését a tanítás mellett. Tatabányán, Sárovaron, Esztergomban, Bajnán találkozhattak vele a művészetért rajongó, azt művelni kívánó tehetséges gyerekek és felnőttek. Ezekről már csak múlt időben beszélhetünk, ám a felvidéki Szőgyénben immár tizedik éve szervezi, vezeti a nemzetközi alkotótábort. Uniós támogatással, osztrák, kanadai, német, lengyel, erdélyi, szlovákiai, cseh és magyar profi művészek töltik együtt a június végét, július elejét. Művészetszervező tevékenységéből mára ennyi maradt, a gyermekekkel való foglalkozást Balázs és János fia viszi tovább.

– Apám katonatiszt volt, akit ide-oda helyeztek a kor igényei szerint. 1963-ban kerültünk Esztergomba, én pedig nem akartam a családi hagyományt folytatni, azaz katonaként élni. Ehelyett tizenöt évig dekoratőrként, grafikusként dolgoztam. 1967-ben volt az első klubkiállításom, 1980-ra jutottam el addig, hogy tagja lettem a Képzőművészeti Alapnak, azaz hivatásos művésznek érezhettem magamat. Soha

nem jutottam el addig, hogy sztárolt művész legyek, a divatos trendek helyett mindig fontosabbnak tartottam a szakmai háttérrel, és a függetlenséget.

János szerint az altamirai barlangrajzok óta nehéz újat alkotni a képzőművészetben, az alkotónak mindössze az a feladata, hogy az ősi, ösztönös benyomásokat a kor igényei szerint megváltoztassa. Hatalmas értékvesztést tapasztal manapság, amíg a tévében percmemberek, sztárocskák órákat, napokat szerepelhetnek, a művészeknek jó, ha néhány perc jut. Pedig a művészetre szükség van, a művészet kell – ez a hite, ez a meggyőződés az élete. Ezen felfogás mentén alkot kísérletezik jelenleg is.

– Először a metszetet, a grafikát, majd a nyomatot készítem el nagy méretben, ezt festem tovább. Ilyen jellegű alkotásai manapság talán csak Emilio Vidolának vannak. Állandó átalakulásban van a kép, átformálok, átszínezem, soha nem marad meg az eredeti nyomat. Izgalmas, új út ez, amin járok, olykor konfliktusokat is okoz, mert szokatlan, újszerű kifejezési eszköz.

Mutatja az elkészült képeket, különös vibrálás, vonalak, színek kavalkádja, expresszív hatás árad az alkotásokból. Olyanfajta érzést sugároznak, mint ő maga, az örökké nyughatatlan, újat kereső, kimeríthetetlen energiájú (élet)művész.

Veér Károly

Színjátszó csoport – Kisbér

Színház születik a Bakonyalján

Valahol az ezredforduló környékén kezdődött. Bakonyalja művészeti csoportjai ekkor kerültek közelebbi kapcsolatba a felvidéki Gútán alakult Kis-Duna Menti Rocksínházzal. A gútaiak a kisbéri Synchron-együttest, a Bakony Táncegyüttest és a Táncsics Gimnázium ifjú színjátszóit hívták egy közös produkcóra 2003-ban. Koltay Gergely rock-oratóriumát, a Szeretet hídját óriási sikerrel játszották itthon és a Felvidéken egyaránt – tudtuk meg Pintér Lajostól, a kisbéri színjátszók vezetőjétől.

– Folytatódott az együttműködés?

– A nagy siker után mondhatjuk azt, hogy természetesen. A Szeretet hídja után szintén közös munkával formálódott a Magyar történa, amely hazánk történelmének fordulópontjait mutatja be kronológiai sorrendben. A rock oratóriumban ismert, és kevésbé ismert zenei, prózai, képi és táncmotívumok láthatók, hallhatók.

– A bakonyaljaiak itt még csak vendégek voltak. Hogy jött létre a csoport Kisbéren?

– Az említett együttesek (Bakony Táncegyüttes, Táncsicsos színjátszók és a Synchron zenekar) mellett a kistérségben számos tehetséges ember élt. Bozori Szabolcs, Sulyok Kálmán, Ősz Ferenc és Sulyok István többször föltek a kérdést, miért ne lehetne a színjátszói rutint szerzett csoporttagokkal közösen Kisbéren is összehozni valamit? Az apropót aztán az új művelődési központ megépülése adta. Az intézményt Wass Albertről, a ragyogó erdélyi íróról nevezték el, így arra gondoltunk, hogy az ő egyik darabját kellene bemutatni. Az ötletet fölvetettük Mayer Jánosnak, a gútai színház rendezőjének, aki aztán hozta a konkrét darabot, amely a Tavasz szél címet viseli.

– Wass Albertnek ezt a művét talán kevesen ismerik.

– A színművet a Nemzeti Színház mutatta volna be. Az 1943-as bemutatót letiltották, majd amikor 1945-ben újra játszották vol-

na, akkor a bombázások miatt maradt el a premier. Lukácsi Kádár Éva, a Czegei Wass Alapítvány munkatársa csak így jellemzi a darabot: műsorról levett nemzeti fájdalom. Ezért tulajdonképpen premierré készültünk. A csapat tehát alakult, megvolt a darab, ám kellett valaki, aki az egészet összefogja, azaz egy rendező. Végül rátaláltunk Dráfi Mátyásra, aki az Észak-komáromi Jókai Színház vezető színésze, rendezője, volt igazgatója. Nagy kihívásnak tekintette a felkérést, hiszen remekműnek tartotta a darabot, sőt még külön apropót szolgáltatott az előadásra Wass Albert születésének századik évfordulója.

– Díszlet, jelmez, hangosítás, próbaterem, több tucat szereplő, jeles rendező – mindehhez nagyon sok pénz kellett?

– Volt lelkesedés, társadalmi munka, összefogás és jóakarát, pénz viszont egy vas sem. Mindössze egy mini pályázatunkra kaptunk 220 000 Ft-ot, ezt korabeli bútorokra, vagyis díszletre költöttük. A vállalkozók még nem ismerték fel a mecenatúra jelentőségét, ugyanakkor a kisbéri és a bakonyszombathelyi önkormányzatról és művelődési házról nem szabad elfeledkezni, hiszen ők biztosították a szükséges hátteret, a feltételeket, a díszletgyártást pedig a kisbéri Városigazgatóság végezte. Akkor úgy gondoltuk, hogy nagyon romantikus, ahogy nekilátunk, ma már azt mondanám: vakmerőség volt.

– Amatőr színészekkel profi előadás – olvasom a kritikákat.

– Dráfi Mátyással közösen elhatároztuk, hogy nem lesz semmiféle kompromisszum, jelzesszerű megoldások. Hangban, fényben, jelmezben, kellékben és díszletben a legteljesebb valóságúságra törekszünk. Szinte az egész Bakonyaljáról kaptunk tárgyakat, ruhákat. Volt aki egy kardot, mások ruhákat, korabeli használati tárgyakat, bútorokat adtak. Mondhatni, kalákában készült el a darab. 2006 januárjában kezdtünk próbálni, volt egy egyhetes műhelymunka - amely szellemiséget adott a dolognak – a Felvidéken Kamocsán, a Vág partján. Heti egy-két próbával, több mint egy év alatt készültünk el, és 2007. március 10-én megtartottuk az ősbemutatót Kisbéren – telt házzal, fergeteges sikerrel.

– Hányszor játszották azóta a darabot?

– Három előadás volt Kisbéren, egy Gútán, öt-hat alkalommal pedig részleteket adtunk elő belőle. Szerencsére van érdeklődés közvetlen környékünkön túlról is, hiszen Nagyvácszonyból és Mosonmagyaróvárról is érdeklődtek az előadás iránt.

– Hogyan tovább?

– A csapat készülődik újabb bemutatókra. Szeretnénk egy tréfásabb darabot színre vinni, és Szülőföldem címmel egy folk-rock darabon dolgozunk, amelyben egy szerepre szeretnénk megnyerni Vadkerti Imrét, aki a Társulatból ismert, Koppányt alakította nagyszerűen. A végső cél az lehetne, hogy kialakuljon egy profi társulat. Ennek a folyamatnak még nagyon az elején vagyunk, ám Kisbér és a Bakonyalja polgárosodásának korszakos lépése lenne egy saját színház létrejötte. Ezért dolgozunk.

Leitner Ferenc - fotóművész – Várpalota

Több mint ezer fotó Várpalota helytörténetéről

Leitner Feri bácsit Várpalotán szinte mindenki ismeri, hiszen fiatal kora óta mindenütt ott van a fényképezőgépével, ahol történik valami. Ott volt a bányászváros születésénél, végigkísérte annak fejlődését, és ott van még ma is minden fontos eseményen. Munkájának eredményeként ezernél több helytörténeti fotót őriz a városi könyvtár.

– Itt született Várpalotán?

– Nem, egy másik bányászvárosban, Tata-bányán születtem 1923-ban. Másfél éves, karonülő voltam, amikor apám Franciaországban kapott munkát az ottani bányánál. 1932-ig ott voltunk. Kilenc-tíz éves lehettem, amikor egy kisebb családi örökség miatt végül hazaköltöztünk. Itthon nagy volt a munkanélküliség. Apám kubikolt a vasútnál. A palotai kőbányánál ajánlottak neki munkát, s lakást. Egy nyitott kéményes konyhánk volt, földes, nyirkos, dohos szobánk. Ahhoz képest, hogy egy percre sem akartunk itt maradni, végül 1936-ig éltünk ilyen körülmények között. Aztán apámat a bánya felkarolta.

Az öcsém s én nem tudtunk jól magyarul. Tízévesen az elsők közé kellett beülnünk. Egy hónap alatt elhagytuk a franciát.

Az iskola után kifutó lettem a palotai nyomdában, én voltam a mindenes. Szerettem itt, nyomdász is lettem volna, de a helyesírásom az borzalmas volt. Bejáratos voltam minden-hová – községházára, s minden más fontos helyre. Faller Jenővel, aki később bányai-gazgató lett, barátságban voltunk, nagyon nyitott volt, s gyakran órákat beszélgettünk.

– Hogyan került művelődési területre?

– Romániai fogolytáborból a második szelvényvel jöhettünk haza, mivel Sztálin amnesztiát adott. Diadalút volt hazafelé, pillanatokon belül lett magyar zászló, s etet-ek-itattak bennünket útközben mindenütt. Apám aztán elvitt a pártgyűlésre, hogy végre itthon vagyunk. Másnap aztán a kezembe nyomta a párttagkönyvem, így anélkül, hogy kértem volna, párttag lettem. A Párt Estéken ott voltam, s amikor különféle szerepeket osztottak én bele-beleszóltam, s végül felfigyeltek rám. Így aztán kultúros lettem. A Bányász Szakszervezet felkarolt, s

a Jó Szerencsét Olvasókör keretében aztán jelentős rendezvényeket, bálakat hoztunk össze. Saját zenekarunk, énekkarunk volt.

– Miért kezdett fotózni?

– Az még Franciaországban kezdődött. Ahol laktunk, attól 70-80 méterre volt egy fotómű-terem. Kíváncsi voltam, sokat bökláztam arra, s a fotós észrevette az érdeklődésemet. Nagyon vonzott a fényképészet, s megengedték, hogy a laborba is bemenjek, amikor csinálták a képeket.

– Amikor hazaköltöztünk, s Várpalotán vég-re rendes lakást kaptunk, akkor a belvárosba kerültünk, s ott is volt egy fényképész. Persze akörül is lófráltam, s ő is észrevette a vonzal-mamat. Egyszer aztán adott egy gépet, hogy csináljak néhány képet. Tizenhat éves ko-romban pedig kaptam a szüleimtől egy saját masinát, egy kezdetlegeset amin még lencse sem volt. Idővel kitapasztaltam mikor lehet vele jó képeket csinálni, s aztán fotóztam, amit csak tudtam. Persze nagyon népszerű is lettem emiatt, főleg a lányok körében.

– Aztán kultúrosként is kiteljesedtem. Szombat-vasárnaponként táncesteket szer-veztünk, s a bevétel fele a zenekaré volt, a másik fele pedig a művelődési házé. 4-500 fős rendezvényeket bonyolítottunk nagyon nagy sikerrel. Gyakorlatilag önfenntartókká váltunk. A szakszervezet aztán egy idő után mindezt nem nézte jó szemmel. Erőszakkal bezárták az egészet, de szerencsénk volt, mert rá egy hétre új szakszervezeti titkár lett, aki visszaadta a kulcsokat azzal, hogy „csi-náljatok belőle művelődési házat”! Ismertük az emberek, a fiatalok igényét, s csak olyat szerveztünk, amire tudtuk, hogy van érdek-lődés. Közben párttitkárok jöttek-mentek, én maradtam. Egy idő után megint útban voltam, közölték, hogy politikailag alkal-matlan vagyok. Fogalmam sem volt mi bajuk

velem. Le kellett ismét adnom a kulcsokat, s közölték, hogy holnaptól nem tehetem be ide a lábam. Ekkor írtam egy levelet Rákosi Mátyásnak. Másnap jöttek, hogy foglaljam el újra a helyem. Szerencsém volt.

– Rákosi azt is megígérte a bányászoknak, hogy új művelődési házat épít nekik Várpa-lotán. Ez meg is történt, s az építésekkel, a tervezőkkel mindvégig én tartottam a kapcsolatot. Sok elismerést kaptam, jó volt csinálni a munkámat, s közben jó ember-ismerővé is váltam.

– Alakítottunk egy fotószakkört is, ami per-sze egy idő után szintén gyanús lett, hiszen ide nem jöhetett be akárki, akármikor. Így ez egyfajta találkahellyé alakult. Később aztán a barátaim szoltak, hogy el akarnak paterolni Palotáról, s ekkor a Bányász Szak-szervezeti Központba kerültem, s két évet ott dolgoztam, a rendszerváltást pedig már párton kívülként éltem meg.

– Rengeteg helytörténeti anyagot készített tehát az évek alatt. Mi lett ezekkel?

– Kultúrosként nagyon sok országos kiállítást szerveztünk, meg persze nekem is volt több önálló bemutatkozási lehetőségem. A mun-ka során gyakran éreztem, hogy nincsenek anyagok, nincs dokumentáció. Létrehoztunk egy helytörténeti bemutatótermet, meg-alakítottuk a múzeumbarátok körét. A té-maválasztás gyakorlatilag teljesen tudatlanul zajlott, nagyrendezvényekről, eseményekről, s mindenről készítettem fotókat. Ezekből aztán egy elég szép anyag jött össze, melyet felajánlottam a városnak. Ma ezer fölött van azoknak a fotóknak a száma, amelyet a városi könyvtárban őriznek. A fiam segítségével egy helytörténeti videót is sikerült létrehozunk, a helytörténeti kiállításunknak pedig nagyon nagy sikere volt, látogatottsági statisztikákat döntöttünk meg. 1983 óta nyugdíjas vagyok, a városi művelődési ház igazgatójaként men-tem nyugdíjba. Hiányzott a nyüzsgés, ezért nyugdíjasklubot alapítottam, s természetesen ma is fotózom. Mindig arra törekedtem, hogy senkinek az útjába ne tegyek egyetlen követ sem, ma is ehhez tartom magam.

Cseh Teréz

Leszkovszky Albin – író, színpadvezető, pedagógus – Sárbogárd

Látószögek és Papírvirágok

Szakmai körökben csak úgy emlegetik, mint a diákszínjátszás élő legendáját. Sárbogárdon, volt diákjainak „A” tanár úr. Negyvennyolc – a pedagógiában eltöltött – év alapján ezen nincs mit csodálkozni. Leszkovszky Albinnal mintegy két órát beszélgettünk, ez az írás csak szerény lenyomata, impressziókat felvillantó foglalata lehet a tartalmas életút bemutatásának.

– Az 1935. év júliusában születtem Tárkon. Apám szegényparaszti sorból vitte a gyári raktárosságig, anyám jómódú család leszármazottja volt. A sors nem predesztinált arra, hogy elit értelmiségi legyek. Az elemi iskola végén az igazgató úr, úgy látszik, látott bennem valamit, mert 1947-ben javasolt az akkori tehetséges diákokat támogató falusi ösztöndíjra, így kerültem a székesfehérvári ciszterci gimnáziumba. Anyám fanatikusan akarta, hogy továbbtanuljak, sok mindent köszönhetek neki. Az 1948. évi államosítás óriási megrázkódtatást okozott számomra. A nagy tudású szerzetes tanárok helyett szedett-vedett, hevenyészett testület kezdett tanítani – akik között szerencsére akadt néhány, aki jó pedagógus volt –, egy harsány, túlideologizált, bolsevik mentalitással. Ez több volt, mint agymosás, szinte cipollai viszony alakult ki köztünk. Ez nekem sok volt, így Budafokon fejeztem be a középiskolát. A premontrai gimnáziumban nagyon jó szellemű, egymással törődő diákközösség alakult ki, 2003-ban, az ötvenéves érettségi találkozónkon újra elballagtunk. Rengeteg mérnök, hat orvos is kikerült közülünk, csak én lettem pedagógus.

– Először színházi rendező akartam lenni, de nem vettek fel a főiskolára. Bennem erőteljes vonzódás élt ez iránt a szakmai iránt, ezért a későbbiekben elvégeztem a színházelméleti szakot, ahol többek között Éless Bélával és Bucz Hunorral koptattuk együtt az iskolapadot. Például Major Tamás és Hegedűs Géza

okított minket, a színvonal tehát biztosított volt. A gimnázium után magyar-országi szakra jelentkeztem, valami oknál fogva Budapest helyett a debreceni egyetemre irányítottak, ráadásul magyar-történelem szakra vettek fel! Valaki, valahol összekeverte a jelentkezési papírokat...

– 1956 Debrecenben ért. Akkor a Csokonai Rádió munkatársaként én szavaltam el a Nemzeti dalt a megyei pártbizottság erkélyéről, óriási tömeg előtt. November negyedike után megjelentek az egyetemen a rendőrök, előtte azonban egy jóakaróm kioktatott, mit kell mondani. Többeket elvittek (volt akit a Szovjetunióba), én valahogy megúsztam a dolgot.

– Már az egyetemen volt egy nagyon jó színjátszó csoport, Tyll Attila vezette. Én rettenetesen gátlásos voltam, ám a jó kis próbák ezt részben oldották. Az igazi feloldódást aztán később, tanári pályámon sikerült elérni.

– A diploma után először Előszálláson kaptam munkát, majd jöttek, hogy Sárbogárdon van üresedés, menjek oda. Először egy-két éves átmenetnek képzeltem a viszonylag polgári, ám erőteljes mezőgazdasági beállítottságú települést, aztán itt ragadtam.

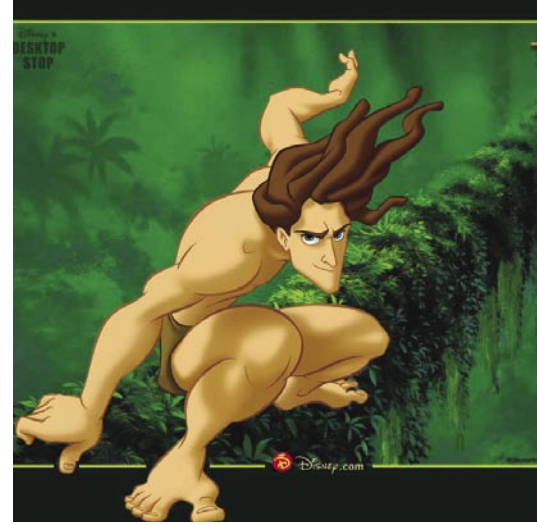
– 1965-ben felújították a művelődési házat, és a mindenható elvtársak kimondták: itt szükség van egy színjátszó csoportra! Én

kaptam a megbízást ennek létrehozására. Honnét is meríthettem volna, mint a gimnáziumi hallgatóimból? Az első tagok között volt a nejem, itt ismerkedtünk össze. 1969-ben házasodtunk össze, három szép gyermeket adtunk az utókornak. Ma már sokan élnek Sárbogárdon, akiknek a nagymamája is színjátszó volt a vezetésem alatt. Büszke vagyok rá, hogy a színjátszóim általában kiváló tanulók, kitűnő emberek voltak, és maradtak. Egyfajta lelki közösség alakult ki köztünk.

– Csoportunk számára az országos ismertséget a Papírvirágok című előadás hozta meg. Ezt régi emlékkönyvek szövegeiből állítottam össze. Nagydíjak tömkelegét kaptuk a Látószögek című darabunkra is, amely első világháborús szövegekre, iskolás könyvekre, hadüzenetekre, bakák feljegyzéseire alapult. Külföldön is sikert aratott a János vitéz feldolgozásunk, az ötödikesek meseként, a gimnazisták pedig a különféle szerepekért folyó harc ürügyén adták elő a közismert darabot. Sokan ennek az előadásnak kapcsán hallottak egyáltalán arról, hogy ilyen nevű település, mint Sárbogárd egyáltalán létezik. Emlékezetes volt a Candide és az Odüsszeia előadásunk is.

– Meglepetésként ért, hogy az eredetileg a helyi újságban folytatásokban megjelent írásomat jóakaróim 2005-ben kötet formájában, Kompországi szerelmek címmel kiadták. Külön köszönet ezért Fülöp Gyula múzeumigazgató úrnak, aki szintén színjátszó volt. Mindig is vonzott az irodalom, de inkább az íróasztalnak termeltem. Ha megérem, megírom pedagógusi visszaemlékezéseimet, Tanár voltam címmel.

Veér Károly

Maros Zoltán – animációs rendező – Ercsi

Pityke őrmestertől az Oscar-díj jelölésig

Maros Zoltán animációs rendező 1950-ben született, Ercsiben. 1965-1969 között a budapesti Képző és Iparművészeti Gimnázium dekoratív festő szakának diákja volt. 1969-től a Pannónia Filmstúdióban dolgozott, többek között a La Fontaine, Mézga család, Dr. Bubó című rajzfilmsorozatokon. 1985-től a párizsi Gaumont és a Disney stúdió vezető munkatársa.

Hőskor: Pannónia Filmstúdió

A hetvenes éveket nyugodtan nevezhetjük a magyar rajzfilmgyártás aranykorának. A számtalan kiváló rajzoló és rendező ontotta a TV-s sorozatokat, évente elkészült egy-egy egész estés mozifilm is, és a művészi kísérletezés is belefért a stúdió munkájába.

Ebben a közegben dolgozhatott rajzfilm-animátorként, figuratervezőként, majd rendezőként Maros Zoltán feleségével Gregán Gizellával, aki kulcs- és fázisrajzoló volt.

A hetvenes években Gusztáv-filmekkel kezdte karrierjét. Közreműködött szinte valamennyi nagysikerű, akkori rajzfilm megalkotásában, rendezőként jegyezte a Pityke őrmester című kedves sorozatot.

Az igazi közönségsikert a legendás Macskafogó című rajzfilm hozta meg Maros Zoltán számára, ő tervezte a figurákat. Húsz év után leforgatták a második részt is, a rendező Ternovszky Béla oldalán ismét Maros Zoltán közreműködésével.

– *A folytatás figuráinak a tervezésekor igazodtak az első rész képi világához?*

– Teljes mértékben alkalmazkodni kellett, sőt tökéletesen tiszteletben kellett tartani. Nem nehézségnek mondanám, inkább jártékszabálynak. Szintén tény viszont, hogy eltelt közben húsz esztendő, ami alatt, többek közt, én is változtam. Amit most csináltam, nem ugyanaz, mint amit húsz évvel ezelőtt csináltam. De ezt tudjuk be

annak, hogy maguk a szereplők is, maga a film világa szintúgy húsz évet változott. Úgyhogy jogos a változás, ami a figurákat hasonlóképpen érte.

– *A technika is óriásit változott.*

– A film is egy nyelv, aminek megvannak a szabályai. Aki még soha nem látott filmet, és hirtelen most beülne egy moziba, hogy végignézzon egyet, nem értené. A filmnek nyelve van, a dolgok egymásutánisága, a vágások értelmezése, satöbbi, satöbbi. A két- és a háromdimenzió viszonyában szerintem például olyan különbség mutatható, mint egy illusztrált és egy illusztráció nélküli könyvnél, ahol az egyik esetben teljes mértékben az ember fantáziájára bízunk, hogy olvasva mit lát majd, a másikban pedig már adnak valami támpontot. Így a 2D és a 3D között szintúgy mutatkozik ilyen jellegű felfogásbeli eltérés.

Párizsban

A Macskafogó zajos sikere idején francia rajzfilmek dolgoztak Budapesten. Maros Zoltánék kiváló munkakapcsolatba kerültek velük, aminek a vége az lett, hogy Párizsba csábították a magyar házaspárt: egy Asterix-film készítésénél kaptak lehetőséget.

Miközben Asterixet és Obelixet rajzolták, eszükbe sem jutott, hogy végül ott ragadnak. Két gyermekük, azaz Anna és öt évvel idősebb bátyja azonban óhatatlanul kezdtek Franciaországhoz kötődni;

iskolába jártak, barátokat szereztek, és a család sorsa idővel megpecsételődött. Miután megalakult a franciaországi Disney-stúdió, a szülők itt kaptak munkát (az ő kezük nyomát őrzi a Tarzan vagy a Kacsamesék).

Maros Zoltán időközben a szórakoztató mozik mellett két Oscar-jelölt rövid rajzfilm animációs csapatát is erősítette.

Marosék még ma sem adták fel teljesen a hazaköltözés gondolatát, hiszen a rokonok és a régi barátok többsége Magyarországon él, de most már visszailleszkedni lenne nehezebb.

V.K.

Filmográfia

1970 La Fontaine - fázisrajzoló
1971 Mézga család - kulcsrajzoló, animációs tervező
1971 Hugó, a víziló - animációs tervező
1973 Dr. Bubó - kulcsrajzoló
1973 Kecske és a farkas - kulcsrajzoló
1974 Cantinflas - animációs tervező
1975 Cini és Pufi - animációs tervező
1976 Gusztáv - animációs tervező, társrendező
1977 Rat...ta...ta...ta... - rendező
1977 Djeha - animációs tervező
1980 Pityke - rendező
1985 Asterix Versus Caesar - animációs tervező
1986 Macskafogó - figuratervező
1986 Asterix in Britain - animációs tervező
1989 Asterix and the Big Fight - animációs tervező, layout
1990 Duck Tales: The Movie - Treasure of the Lost Lamp - layout
1991 Winnie the Pooh & Christmas Too - layout
1992 Petal to the metal - supervisor
1995 A Goofy Movie - layout
1995 Runaway Brain - layout
1996 The Hunchback of Notre Dame - layout
1997 Hercules
1999 Tarzan - animációs tervező
2003 Destino - látványtervező
2003 The Jungle Book 2
2004 Lorenzo - animációs tervező
2006 Franklin and Granny's Secret - layout, animációs tervező
2007 Macskafogó 2 - figuratervező

IKR Zrt.

Mátray Árpádné - csipkekészítő - Bábolna

„A csipke a megtestesült, megbocsátó szeretet”

„A csipke a textilkézművesség királynője, „aki” mindig szolgál és nem uralkodik. Szolgál, mert finomságával kihangsúlyozza a textil szépségét, és a többi díszítő technikával összhangban megadja annak ünnepélyességét. Szolgál, mert szépségével megmutatja a készítő dolgos kezek ügyességét és gazdájuk kitartó türelmét. Nekünk, csipkekészítőknek egész életünket áthatja és irányítja e szolgálat. Egy több százórás munkával elkészült csipkecsoda maga a megtestesült, megbocsátó szeretet” – összegezte hitvallását Mátray Magdolna.

– Tótkomlóson születtem 1948-ban. Nagycsaládból származom, volt az őseim között földműves és vezető beosztású ember, hithű katolikus és meggyőződéses ateista, ám mindig, mindenki tiszteletben tartotta a másik véleményét, dolgait. Sokan éltek együtt, egy-egy családi összejövetelen olykor ötvenen is voltunk. Mindenhol van rokonom Nyugat-Magyarországtól a Dél-Alföldre, ezért egész Magyarországot az otthonomnak érzem. Szigorú, amolyan poroszos nevelésben részesítettek, ám a körbeölelő szeretet családcentráltságra hangolt. Ha sértődés, bántás akadt is olykor-olykor, mindent kibeszéltünk, sohasem hajtottuk a fejünket álomra elraktározott haraggal.

– A nyarakat Tótkomlóson töltöttem a nagymamánál, ha ezt az időt visszaidézem, nem kell a lexikonokat lapozgatnom arról, mi is az a néprajz, a népi díszítés, hiszen benne élttem. Saját emlékeimből építkezve pontosan tudom, mit és hogyan használtak, minek mi a funkciója, milyen hagyományokat érdemes követni a csipkével való foglalatosságom közben. Megtapasztaltam a hagyományos női szerepet is, szerintem a legfontosabb, hogy egy asszony összetartó ereje, kovásza legyen a családnak. Vallom az ősök tiszteletének fontosságát, a jövőbe vetett hitet és a szeretet erejét. A lényeg, hogy meglássuk egymásban, ki milyen ember, képes-e a szeretetre, és a maga választotta pályán jó szakembernek számít-e? Ha valaki megvalósította a benne rejlő értékeket, igenli az életet, és tud küzdeni mindezekért az értékekért, akkor azt ezért

tisztelni, becsülni kell!

– Mindössze egyéves házasság (már 38 éve élünk együtt boldog családként férjemmel, Mátray Árpáddal), és a kislányom születése után a sors tolokocsiba kényszerített, 37 éve élek mozgáskorlátozottként. Agrármérnökként, mérnök-tanárként nem tudtam tovább dolgozni, nagy feladvány előtt álltam, önmagam megismerése segítségével indultam el, megkeresni az utamat. Azóta azt gondolom, minden rossz dologban van valami jó, csak meg kell látni, meg kell ragadni! Egy igen érdekes, új világ tárult ki előttem: egymásra találtunk: én, és a csipke. Úgy gondolom, egymásnak voltunk teremtvé.

– Amikor elkezdtünk egymásra hangolódni – én és a csipke – az országban mindössze tíz-húsz néni foglalkozott ezzel, éreztem, hogy muszáj valamit tenni, mert kihalt ez a szép kézművesszakma. 1983 telén találkoztam Gál Mihályné, Terike néniével, akivel nagyon megszerettük egymást. Tőle tanultam a vert csipke, a rece csipke, a varrott csipke és a csomózások rejtelmét. 1985-től már tanítottam a megyei művelődési központokban a vert csipke készítését, 1988-ban harmincan vizsgáztak ebből a Népművelési Intézetben. A kilencvenes évek elején Budapesten tanítottam, és közreműködtem az OKJ-s szakképzés tananyagának kidolgozásában. Magam is vizsgát tettem, majd összeállítottam az emelt szintű képzés tananyagát is. 2005-6 az OKJ képzést átalakították az EU-s jogharmonizáció keretében, a mi szakmánk a

népi kézműves besorolást kapta. Mivel a csipkekészítés már nem sajátítható el hagyományos közösségekben, csak a szakképzésen belül lehet megtanulni, férjemmel létrehoztuk a Mátray-ház Kft.-t Bábolnán, ahol oktatás és oktatóképzés folyik. A kétéves időszak (havi kétszer jönnek a hallgatók), és ezer óra gyakorlat után lehet OKJ-s vizsgát tenni. Eddig két osztály vizsgázott, és tanítványaim száma országosan ma már legalább négyszázra tehető. A cégből nem vesszük ki a pénzt, a jövőt próbáljuk alapozni, szolgálni a művészetet és a tudományt.

– 1987-től vagyok népi iparművész, az évek folyamán számtalan formában ismerték el tevékenységemet. Megkaptam a Király Zsigmond-díjat, Bábolna díszpolgára, és a Népművészet mestere lettem. 1994-ben a Mátray-ház Kft. tagjaival megalapítottam az Aranycsipke Díjat, amely mindig a magyar történelem meghatározott korszakára jellemző téma feldolgozásával foglalkozó országos pályázat. A díj két évente kerül kiosztásra. 2005 óta minden év augusztusának utolsó hétvégéjén megrendezzük a Csipke ünnepe Bábolnán programot, melyen csipkekészítési munkabemutató mellett neves szakemberek tartanak történelmi témájú pályázati felkészítő előadásokat.

– Életemet a családom mellett a csipkekészítés, a kutatás, tervezés és oktatás tölti ki. Ez utóbbiban elérhetőbbé szeretnénk tenni az ország távolabbi részein élők számára is a tanulást, így egy távoktatási rendszer kidolgozásán fáradozunk. Tankönyvet szerkesztünk a csipkekészítés alapjairól, részben én is írom. Szervezek, dolgozom, azt hiszem sikerült a sorstól a teljes élet éléséhez szükséges szakmát, elhivatottságot kapnom ajándékba.

További információk: www.matrayhaz.hu

Lejegyezte: Veér Károly

**Vértes
Takarékszövetkezet**

**Bicske
22/350-562**

Némáné Nagy Júlia – festő - Bicske

Tanításért a festészetet

Válon születtem, Bicskén élek. Általános és középiskolai tanulmányaim után a Szegedi Tanárképző Főiskola rajz-földrajz szakára jártam, majd elvégeztem a Képzőművészeti Főiskola rendkívüli tagozatát. 1970 óta tanítok Bicskén, az általános iskolában. 1992 óta művészeti szakköröket vezetek. Kiállításrendezéssel is foglalkozom. Tagja vagyok az Egyeki Műhelynek. Kiállításaim voltak Bicskén, Válon, Martonvásáron, Dunaújvárosban, Székesfehérváron, Mányon, Gyermelyen, Alcsúton, Csabdin, Agárdon, Mórton. 1997-ben Újszászi Ignác: Csatapipa-Békebárd című verseskötetét illusztráltam. 1987-ben pedagógiai munkámért miniszteri dícséretet kaptam. (2007)

Olvasom Némáné Nagy Júlia festőművész, rajztanár rövidbe szabott életrajzát a 60. születésnapja alkalmából rendezett kiállításának meghívóján. A néhány sor hatvan évet, de közel sem egy egész életet takar. Nem olvashatjuk ki belőle az asszony haza- és magyarságszeretét, vallásosságát, családjának örömeit, betegségét, a sok gyermeket, akik a keze alatt tanultak, fejlődtek. Ezért kértem, engedjen bepillantást a sorok mögé.

– Nagyon korán kapcsolatba kerültem a képzőművészettel, a székesfehérvári középiskolai évek alatt a Munkácsy díjas festő, a zseniális ember és tanár, Áron Nagy Lajos tanított, később hozzá jártam szakkörre is. A legszebb éveket a tanárképzőben töltöttem. A Fisher Ernő vezette rajztanszéken összegyűlt társaság külön kassztot alkotott. Rebellis csapat voltunk, csupa nehéz eset, akiknek a rajz az élete. Sokszor tanítás után, két szórakozóhely között is visszajártunk a tanszékre rajzolni, festeni.

– A tanárképző után a képzőművészetit két gyerekes anyaként végeztem, így elég nehéz volt, de ott tanított a falumbeli Kokas Ignác, aki már gyerekként ismert, és sokszor ülttem be az óráira.

– A főiskoláról aztán 1970-ben Bicskére

kerültem földrajz-rajz szakos tanárként, a férjem matematika-fizika szakos tanárként négy évvel később tudott utánam jönni. Az 1992-ig tartó hatalmas munkatempómnak egy kisgyermek érelzáródása vetett véget, ami után hosszú és nehéz volt a lábadozás. Ezután a festészetet kiegészítve kézművességgel már csak képzőművészeti szakköröket vezettem, és vezetek még mindig. Emellett a Báder Fogadóban a tulajdonos elkötelezett gyűjtőmunkájának rendszerezésében segítettünk a férjemmel, berendeztünk egy igen gazdag helytörténeti tárlatot a régi kórok mindennapjainak használati tárgyaiból, szerszámokból, konyhai eszközökből, edényekből, bútorközből, ruhaneműkből.

– **Tanár inkább, vagy festőművész?**

– A tanításban a gyerekek vonzanak, a romlatlanságuk, az átalakíthatóságuk. Számomra nagyon érdekes diákok között lenni, tanításuk fegyelemre, nagy józanságra neveli az embert. A művészeti tárgyak terén külön figyelmet kell fordítani a gyermekek érzelmi rezdüléseire, hangulataira. Ha kizárólag a festéssel foglalkozom, bizonyára jobban kiteljesedek művészként, viszont így anya is tudtam lenni, és átadhattam a tudásomat úgy, hogy láthattam: jó helyre került, volt

értelme. A két gyermekem közül a fiam még keresgéli a helyét a világban, a lányom sikeres keramikus. A diákjaim közül többen is művészeti irányban tanultak tovább, a mostani rajztanár, Németh Évike is tanítványom volt, de Kiss Irén és Vásárhelyi Pál keramikusok is. Visszagondolva egyáltalán nem sajnálom, hogy ilyen irányt vett az életem.

– **Milyen témák, események alakították a rajzaidat, festményeidet?**

– A szüleimtől már gyerekként sok hazaszeretetet tanultam, ez érezhető a magyar tájakat ábrázoló akvarelljeimen is. A tájképeken túl szívesen festek balladaképeket – ezekből Mórton volt kiállításom. Magával ragadnak, izgalmasak számomra a balladák mélységei, magasságai, erőteljes kontrasztjai, színei. Ezekből általában sorozatok készülnek, eleinte fára dolgoztam, mostanában inkább vászonra. Ez a téma valószínűleg végigkísér az életemen, mindig csinálni fogom. Néhány éve tervbe vettem egy saját képekkel illusztrált balladaskönyv kiadását, de végül nem sikerült megjelentetni. Nem baj, ha annak a könyvnek meg kell jelennie, az élet úgyis visszahozza elem.

– Érdekes időszak volt a rajz szempontjából a betegségem és a gyógyulásom – ekkor tussal dolgoztam, hihetetlen tempóban ontottam magamból a képeket. Ennyire összeszedett rajzaim még sosem születtek, mint akkor. Szinte kirajzoltam magamból a betegséget. Fontos szerepet tölt be az életemben a vallás is, a helyi karitas csoporttal megtett zarándokút élményeiről terveztünk egy közös kiállítást – a készült fotókkal, a pedagógus társunk útleírásával és az én rajzaimmel mutatnánk meg a megtett utat.

Vitkóczy Éva

Orbán Ilona – festőművész – Ács

Francia műveltség, ácsi kötődés, apai örökség lett élete része

A Monostori Erőd kiállítótermében az idén a komor-szürke falakon sajátos színvilág fogadta a látogatót. Orbán Ilona művész-tanár tárta a nagyközönség elé korábbi és legfrissebb alkotásaiból készített kiállítását. Noha számos technikát elsajátított élete folyamán, ezúttal kizárólag olajfestmények vonzzák a tekintetet. Csendéletek, tájképek. Va-rázsos színpompájú virágzirmok, Duna parti fák tükröződnek a vízben, francia tengerpart megisméltató ritmusai. Pasztellszínek, sárga, barna, türkiz váltogatja egymást. Egyéni látásmód és tagadhatatlan impresszionista hatás ötvöződik a vásznan.

– Egyértelmű, hogy a francia kultúra kitörölhetetlen nyomot hagyott pályafutásom alakulásában – kezd a beszélgetést a művésznő, Orbán Ilona. Persze, életem alakulása is közrejátszott ebben.

– A középiskolás éveket Győrben töltöttem a Révai-gimnázium francia tagozatán végeztem. Itt már volt alkalmam megismerkedni a francia mesterek, elsősorban impresszionisták műveivel. Megvolt tehát a kulturális érdeklődés. Azután, úgy gondolom, pályám alakulásában szerepet játszott édesapám is. Ő paraszti családból származott, bölcs, értelmes ember, nyolcvanöt éves koráig, élete utolsó pillanatáig dolgozott. Önálló, gondolkodó emberként – és a szabadság a lételeme volt. Nos, úgy érzem, utóbbiakat tőle örököltem. Hiszen akkor érzem jól magam, ha szabad vagyok, ha önmagam tudom megvalósítani. Ez a művészetekre is igaz. Érzékenységet a főnökeim is tudomásul veszik, önállóságomat többnyire támogatják.

– De térjünk vissza életem állomásaira. Elvégeztem a tanítóképző főiskola speciális rajz kollégiumát. Közben tanítani kezdtem, természetesen rajzot az ácsi Gárdonyi Géza Általános Iskolában. Megjegyzem, itt szü-

lettem, itt élek mai is a megye legfiatalabb városában, a szülői házban.

– Az oktatás, a tanítás úgyszólván megkövetelte, hogy időről időre tovább képezsem magam. Meggyőződéseim: minden technikát meg kell ismerni ahhoz, hogy felfedezzük a tanulók tehetségét. A tűzzománcos nemezelésben nevelő mester vagyok. Az iparművészeti főiskolán elsajátítottam a textiles díszítőművész szakot. Rézkarc, üvegfestés, grafika, gobelin, szobrászkodás – mindegyikbe belekóstoltam. Szombathelyen elvégeztem a tanárképző főiskola rajz szakát. Az iparművészeti főiskolán pedig a környezetkultúra szakot.

– Pályám újabb állomásokkal bővült. Imáron tizenkét esztendeje a komáromi Jókai-gimnáziumban is tanítok. Ácson életre hívtam a hagyományörző népfőiskolát. Előadásainkat egyenes adásban adta akkoriban a helyi televízió. Nyolc esztendeig dolgoztam a megyei pedagógiai intézet munkatársaként. Ne feledjem megemlíteni: Szívügyemmé vált a kiállításszervezés is. Számos ilyen rendezvény kötődik hozzám. Megyei, helybeli, amelyeken a látogatók hazánk szomszédságában alkotók műveivel is megismerkedhettek. Ne

feledjem még: A Comenius európai iskolai együttműködő program francia nyelvű ácsi koordinátorának szerepe is nekem jutott annak idején. Utóbbi munkát hat évig folytattam, fél tucat esztendőn át szerveztük a kiállításokat. Erről egyébként könyvet is írtam.

– Egyszóval, felsorolni is sok, mi mindent váltaltam már életem során. Nem csoda, hogy úgy tűnik: a két végén égetem a gyertyát, de hát ez a dolga a magamfajta embernek. Még egy dolgot megemlítenék. A barangolást a zene világában. Az ácsi református templomban a nevemhez fűződik koncertszervezés is. 2007-ben Bajtala Emese hárfaművész mutatkozott itt be. (Zenéjének hatására festettem egyébként egyik csendéletemet is.) Az idén pedig Rákász Gergely koncertorgonista varázsolta el a közönséget az ácsi templomban. Reményeim szerint nem szakad meg, a közeljövőben folytatódik e sorozat is neves muzsikuskok főszereplésével.

– Jelenleg ötszázötven diákom van a két város két iskolájában. Tanításukat, a művészet szeretetére nevelésüket folytatni kell. Manapság azonban más gondolatok is foglalkoztatnak. Napjainkra azonban előtérbe szeretném helyezni az önmegvalósítást, azaz saját műveim bemutatását. Ennek példája a monostori kiállítás, melyet természetesen megelőzött már több is. A művésztelepeken, amelyeken minden évben részt veszek, szerepeltem a közös tárlatokon. Egyéni kiállításom volt már Ácson, Gyulán, Kőszegen, Debrecenben, Mórán. Terveim között szerepel további bemutatkozás Győrről, valamint a fővárosban.

M. Tóth Sándor

Ölveczky Gábor – grafikus, kalligráfus –Komárom

Az irodalom és a képzőművészet „ötvöse”

A komáromi születésű művész teljesen egyedi stílusú alkotásainak alapja a szépirodalom, mely egyúttal körül ölel, magába fon egy-egy gondosan kiválasztott irodalmi alkotást is. Grafika, vers, szépirodalom együtt kel életre a gyönyörű papírokon, s egymást erősítve viszi tovább az alkotó üzenetét. Ölveczky Gáborral a Komáromi Kisgalériában - melyet immáron több mint 30 éve vezet – találkoztunk.

– Honnét az irodalom, a grafika iránti érdeklődés?

– Java részt családi indíttatású a vonzalom. 1955. július 27-én itt Komáromban, az ún. Malomházban születtem. Együtt éltünk az apai nagyszülőkkel egy kétszobás lakásban. Nálunk divat volt olvasni, a nagyszülők szerették a verseket. Így gyerekkoromtól én is olvasós-rajzoló lettem, a bátyámmal egyszerre tanultam meg olvasni. Nem is gondoltam volna, hogy én bármi mással foglalkoznék majd, egyszerűen csak művelt ember szerettem volna lenni. Ehhez az alapo­z­ásom is nagyon jó volt, hiszen a családi háttér mellett oktatóim is kiválóak voltak. Az akkori Klapkába, a mai Szent Imre Katolikus Iskolába jártam, ahol annak idején – a történelmi-politikai viharokból adódóan – doktorátussal tanítottak a tanárok az általános iskolában.

Rajzolni Kóthay Ernő rajzsakkörében tanultam egészen a haláláig. Nagyon szerettem, igazi pedagógus volt, aki senkire sem kényszerített rá semmit, inkább „kotát” tanított. Grafikai téren nagy hatással voltak rám az egykori gyerek­lapok is, mint például a Dörmögő Dömötör, vagy a Pajtás, melyeknek illusztrátora Würtz Ádám volt. Az ő, valamint Réber László karakteres munkái sokat jelentettek a számomra.

– Hogyan lett az irodalomból mégis grafika?

– A Komáromi Nyomdába kerültem dolgozni, majd magasnyomó gépmesterként

szakmunkás bizonyítványt szereztem. A nyomda akkori igazgatója, Macher Zoltán adott nekem először kisebb grafikai munkákat, s így indultam el ezen az úton. 1976 márciusában a Generálker Vállalathoz kerültem, mint dekorátor. A cégnek több helyen voltak telepei, én itt Komáromban dolgoztam. Nagyon szerettem itt, kilenc évig dolgoztam a vállalatnál. Itt is volt ugyan egyfajta kötöttség, de emellett arra is volt lehetőségünk, hogy a saját „örültségeinket” is megvalósíthassuk.

Aztán amikor megnősültem, más célok is előtérbe kerültek. Több jövedelemre volt például szükségem. 1985-ben új igazgató került a nyomda élére, Kovács Lászlóné, s ő visszahívott grafikusként. 1990-ben azonban engem is elkapott a láz, hogy jó lenne önállónak lenni. Három évig vállalkozóként is dolgoztam, de nem igazán lehetett a terheket egyedül bírni. Azután kerültem ide főállásba a Komáromi Kisgalériába, s ma emellett tevékenykedek tervező-grafikusként. Rendszeresen dolgoztam a győri és az észak-komáromi színháznak, 16 éve tervezem a Vásárhelyi Őszi Tárlat katalógusait.

– Mióta vezeti a Komáromi Kisgalériát?

– Gyakorlatilag a kezdetektől, 1977 óta, tehát túl vagyunk a harmincadik évfordulón. Itt a mások sikeréért dolgozik az ember. Szeretem csinálni, mert meggyőződésem, hogy a művészet kell, szükséges, mivel élet-

minőséget javít. Úgy igyekszem dolgozni, hogy nem kiszolgálni szeretnék igényeket, hanem teremteni azokat. Úgy hiszem, tudom mi az érték, mit érdemes megmutatni. Ez kicsit olyan, mint a jól működő színház. Egy lépéssel a kritikus mögött, s egy lépéssel a néző előtt.

– Mikor kezdett a szépirodalommal, a kalligráfiával foglalkozni?

– Tizenöt évvel ezelőtt - vagy talán még régebben – megtaláltam egy saját hangot, amit mások nem nagyon csináltak, a kézírások beemelését a képekbe. A tervezőgrafikai munkákban, plakátoknál, szórólapokban van bizonyos kötöttség, ezen belül kell maradni, itt viszont saját magam választhatom ki a verset, amit majd újra kell fogalmaznom a kézírás segítségével. Irodalom és képzőművészet itt összeér. Az így született alkotás mintegy olvastatja magát, segítségével rögzül egy irodalmi érték, mely egyúttal folyamatosan újraolvasásra ösztönöz.

– A szépirodalom mellett még egy szerelem magával ragadta. Miért vonzódik az indián kultúrához?

– Mondhatjuk úgy, hogy ez a hobbim, az indiánokról szóló néprajzi műveket olvasok angol nyelven. Gyerek koromban kezdődött mindez, természetesen az indián kalandregényekkel. Nyolcéves koromban került a kezembe egy német etnográfus hölgy könyve, a Könyv az indiánokról, majd később Anna Jürgen műve: Az irokézek fia. Rájöttem, hogy a valóság sokkal érdekesebb, mint a regények, s azóta nem akar szünni ez a vonzalom, csak rendelem sorra a könyveket, katalógusokat. Ma már körülbelül kétszáznál tartok.

Cseh Teréz

Vertikál Zrt.

Polgárdi

www.vertikalrt.hu

Őrsi Istvánné – népi hímzés – Polgárdi

Keresztöltések az asszonyok önbecsléséért

Ha ezt a szót halljuk: hímzés, legtöbbünknek laikusként kislányok jutnak az eszébe, ahogyan a kislányok a nagymama ölében ülve, óvatosan fogva a tűt, gondos öltéseket vetnek. Én is ezzel az alapgondolattal indultam el Őrsi Istvánnéhoz, de mikor ott ültem, a hímzett terítő mellett, hímzett díspárnák között, és láttam az aprólékos munkák harmóniáját, akkor egy új kép társult bennem a hímzés mellé.

– Hogyan lett a Polgárdi Hímző Szakkör vezetője?

– Több mint 30 évvel ezelőtt a Népművelési Intézet szervezte meg a Népi Hímző Szakkör Vezető Képzést az ország különböző részein. Sok helyen volt már ilyen, de Fejér megye még fehér folt volt. Akkor Polgárdiban már működött a Nők Klubja, ahol lehetett hímezni is. Előnyomott kézimunkákat rendeltek, amiket fonallal ellátva postáztak. Tehát kapott anyag volt, amiken az idős tanítónők magát az öltést gyönyörűen meg tudták mutatni. Az eredetiség még nem volt szempont, de igény lett volna rá, ezért ajánlották, hogy menjek el a szakkörvezető képzésre. El is végeztem a tanfolyamot, 3 évig jártunk be havonta egyszer. A jászberényi tanítónő-képző nyugdíjas rajz és kézimunka tanára, Mária néni járt le hozzánk. Ő volt a Népművelési Intézet egyik külső munkatársa. Így ismertem meg a jászszági barátnőimet is, akikkel a mai napig tartjuk a kapcsolatot. Olyan jóban vagyunk egymással, hogy szoktuk is mondani: ők a testvéreim, a fogadott testvéreim.

– Hogyan zajlanak a foglalkozások a szakkörben?

– Ősztől tavaszig, október első hétvégé-

jétől április végéig működik a szakkör, mert aztán jönnek a kerti munkák. Minden évben új tájegységgel foglalkozunk. Idén a szűrhimzést sajátítottuk el. Erről a hímzési fajtáról tanultam a három év alatt, de igazán tavaly nyáron ismertem meg, amikor Debrecenben voltunk. Ott volt az úgynevezett nyári táborunk. Mária néni szervezte minden évben az ország különböző helyeibe ezeket a kirándulásokat, és miután ő meghalt, ez a kis csapat azért együtt maradt a jászberényiekkel, és továbbra is minden évben megyünk valahová. Idén Mezőkövesden voltunk. Minden évben egyszer megyünk kirándulni, és egyszer színházba. Ez a mi dőzsölésünk azon kívül, hogy varrunk.

– Megtekinthetők valahol ezek a kézimunkák?

– A Polgárdi Napok kapcsán minden évben van kiállításunk. Ilyenkor mindig egy szezon anyaga tekinthető meg. Idén a debreceni szűr volt látható augusztus 13-ától 20-áig, délelőtt 10 órától. Versenyekre is küldünk be kézimunkákat. Székesfehérváron szervezik a Nyugdíjas Ki mit tud versenyt. Idén februárban már 15. alkalommal rendezték meg, oda is küldtünk anyagot, és kaptunk is elismerést.

– Mi alapján díjazzák a hímzéseket?

– Az egyes tájegységeknek, mindegyiknek megvan a jellemzője: az alapanyagot, a fonál milyenségét, az öltését és a szerkezetét illetően. Tehát, ha valaki kézbe kapna egy előnyomott munkát, és jó a minta, még mindig lehet, hogy nem olyan színnel varrná ki, vagy nem olyan fonallal, és akkor az már nem eredeti. Mindennek az eredeti szerint kell lennie. Mária néni mondta is mindig: „Ne higgyetek x-nek, ne higgyetek y-nak, menjetek a múzeumba!” Mert ott biztosan megtudjuk, hogy milyen az eredeti. Ez nagyon fontos dolog. Én éppen ezért Pápáról szereztem be a gyapjúfonalat, Szentendréről a vásznat.

– Milyen élményt ad a hímzés?

– Vidéken vagyunk, és sok asszony van köztünk, aki például nem dolgozott máshol még. Azon túlmenően, hogy közösségekben van, az önbecslése nő azzal, hogy értékes hímzéseket tud produkálni. Én így gondolom, így látom.

– Elég idősök vagyunk mi a szakkörben, a fiatalabbak kevesebben vannak, de azért mindenkinek van lánya, fia, menyé, akiknek vagy tetszik a munkánk, vagy nem. De úgy örül a lelkem, amikor egy-egy asszony elmondja, hogy az unokája igényt tart a hímzésre, hogy mást nem kér karácsonyra, csak hímzett terítőt. Azért ez olyan egyéni dolog. Egy lakásban a bútor legtöbbször széria, de egy ilyen terítővel már mindjárt egyedivé lehet varázsolni.

Kovács Erika

Pegasus Színház – Pápa

A „magánszínházi” működés ma már valóság

A pápai Pegasus Színház ugyan rendkívül fiatal – három esztendeje alapították – ám a gyökerek 1992-ig nyúlnak vissza. Sarkadi Nagy László és Végh Zsolt ugyanis ekkor alapította meg Veszprémben a mai Kabóca Bábszínházat, és sikeresen működtették is azt egészen 2005-ig. Ekkor váltás következett, s a páros a régi sikereket maga mögött hagyva új úton indult el, ismét színházat alapított, ezúttal Pápán. Végh Zsolt művészeti vezetővel beszéltem.

– **Miért volt olyan vonzó ez az új kihívás?**

– Húsz év szakmai munka alatt gyakorlatilag kockáról kockára építettük fel a veszprémi bábszínházat. Nagyon szépen és folyamatosan fejlődöttünk, igazán jól működő színházat hagytunk magunk mögött, de mi szeretjük az utunkat végig járni, szeretünk szabad színházat csinálni. Egy művész akkor szabad, ha azt csinálhatja, amit akar. Mi úgy gondoltuk, hogy Veszprémben megtettük a dolgunkat, s innentől valami mást szeretnénk. Ezért vágtunk bele egy új, teljesen független színházba, melynek fenntartója a Pegasus Színház Kft. Ez tehát egy vállalkozási formában működő báb- és gyermekszínház.

– **Miért éppen Pápát választották?**

– Itt volt olyan a fogadókészség, a hozzáállás, amit mi fontosnak tartottunk. Jóindulattal sok mindent meg lehet oldani, sokat lehet segíteni. Pápa város önkormányzata pénzügyileg ugyan nem tudta támogatni a színházat, mégis határozott segítséget nyújtott. Kamaraszínháznak egy barokk pincét – a régi Kazamata borozó helyét – kaptuk meg, amely önkormányzati tulajdonban van. Nincs bérleti díj, s az irodánkat is – amely egy belvárosi családi ház – a város biztosítja. Természetesen a fenntartási költségeket már nekünk kell megoldanunk. Cserébe mi pedig részt veszünk a város életében, ott vagyunk a nagyobb rendezvényeken, s előadásokkal, egyéb programokkal színesítjük azokat. Mindez nagyon jól működik már három éve. Kamaraszínházként, egy 5x5 méteres színpadon tudunk dolgozni, gyermekműsorok esetén 100-120, felnőttprodukciónál pedig 80 főt tudunk befogadni előadásonként.

– **Mennyire van igény bábelőadásokra, gyermekműsorokra?**

– A bábszínház, bábjáték mint színházi műfaj

a 90-es évek elején futott fel, s azóta rengeteget változott. Néha úgy gondolom, hogy több színházra is ráférne egy kis állami finanszírozásmentes működés, egy kis „magánszínházi” élet. Azt látjuk, hogy vannak, akik megfelekeznek arról, hogy a közönséget kell szolgálniuk. Mi mindig is nagyon fontosnak tartottuk a magas művészi színvonalat, s emellett rengeteg az előadásunk is.

Pápán természetesen korábban is volt már egy jól működő művelődési ház bérletes előadásokkal, s a város lélekszáma sem túl nagy, mégis azt tapasztaljuk, hogy a gyerekelőadásainkra egyre jobban növekszik az igény. Persze nem csak itt játszunk a városban, hanem nagyon sok tájelőadást is vállalunk. A megyében 23 helyszínen, 82 település intézményeiből jönnek hozzánk. Veszprém és Győr vonzáskörzetével együtt összesen 9200 bérletesünk van. Ez gyakorlatilag a befogadóképességünk 90%-a. Mellette pedig – amikor tudunk – felnőttadarabokat is játszunk, mint például a Jövőre veled ugyanitt, vagy éppen most volt a bemutatója az operettműsorunknak. Teljesen kifizetett tehát a játérendünk.

– **Milyen az a „szabad színház”, amit Önök megálmodtak?**

– A szó legnemesebb értelmében szórakoztató és nevelő színház akarunk lenni. Gyerek- és bábszínház vagyunk elsősorban, s olyan produkciókat hozunk létre, ami ténylegesen a kicsiknek szól, ami jól játszható, megélhető, megérthető. A darabokra jellemző változatos képi világ is a gyerekeket szolgálja. Ha egy előadás igazán jó, a gyerekek szó szerint megélik azt.

Arra is törekszünk, hogy a lehető legtöbb félét tudjuk adni, ezért a darabválasztásaink tudatosak. Az egyik témakör az ún. modern mese, amely most íródik, mai nyelvezettel. A

következő egy világirodalmi klasszikus, itt nagyon fontosnak tartjuk, hogy az eredeti irodalmi műhöz nyúljunk vissza. A harmadik irány pedig a magyar népmese. Úgy szeretjük összeállítani a repertoárt, hogy a gyerekek sokfélét láthassanak

A gyerekközpontúság azt mondhatom, abszolút jellemző ránk. A bábelőadások mellett van például titkos játszóházunk. Titkos, mert ide felnőtt nem teheti be a lábát. A gyerekekkel csupa olyat teszünk, amit a felnőttek szoktak, táncot tanulunk, bábót, keresztrejtvényt, keresőjátékot készítünk. De a Pegasus Játéktérben például ügyességi versenyeken is kipróbálhatják magukat az apróságok.

Mindezek mellett nemzeti ünnepek kapcsán is vannak előadásaink, programjaink. Legutóbb például a városi pedagógiai ünnepséget bonnyolítottuk le, vagy említhetném a közlekedésmentes napot is, melyen szintén részt vettünk.

– **Vannak pályázati lehetőségeik?**

– Három éve az első alkalom, hogy nem önkormányzati fenntartású színház működésének támogatására pályázatot írtak ki. Emellett nagyon pozitívan éltük meg, hogy a megyei önkormányzat is mellénk állt, és egy meghívásos, direkt címkézett pályázat segítségével onnan is pénzhez juthattunk. Ez más megyékben is jó példa lehet az együttgondolkodásra, együttműködésre. Ezek korábban nem voltak. Reméljük, a jövő lehetőségei egyre inkább ebbe az irányba mennek majd.

– **Mit lehet tudni a társulatról?**

– Hat főállású kollégánk és egy kismamánk van. Az összes többi munkatársunk – a technikusok, a zeneszerzők, stb. – külsősök, megbízással dolgoznak nekünk. Az igazgatónk Sarkadi Nagy László. Azt hiszem a nyitás óta egy saját arculattal rendelkező színház vagyunk. A statisztikák alapján ez egy sikeres stáb, de emellett hisszük, hogy egy színházat mindig a közvéleménynek kell minősítenie. Szerencsére azt mondhatjuk, hogy ezen a téren jól állunk, éppen ezért továbbra is a magunk színházat szeretnénk csinálni, a magunk útját járva.

Cseh Teréz

Péter Ágnes – képzőművész – Velence

A kistérségi álomhajós

A hajó akár jelképe is lehetne Péter Ágnes munkásságának. Nem csak a Velencei-tóhoz fűződő harmincéves kapcsolata, hanem állandó tenni akarása és tevékenykedtetése miatt. Navigare necesse est – Hajózni muszáj – állandó útkeresés jellemzi sokszínű képzőművészeti alkotásaiban, a tanításkor, közösségi és szakmai szervezetépítő munkájában. Ötletek megálmodója és révbe juttatója.

Az alkotótevékenység kitűnő lehetőség arra, hogy kreatívan gondolkodni, kiteljesedni tudjanak az emberek, hogy önmagukat megvalósíthassák. A Velencei-tó környékét sokáig az eseményekben az állóvíz jelleg jellemezte, de a közelmúltban elindultak a kistérségben olyan összefogások, programok, fejlesztések, amelyek révén közösségi értékek teremtődtek. Fontos lenne egy átfogó, minden szakmai és civil szervezetet, helyi érintetteket „jól használó” terv, amelyben minden tóköznyelvi település és településen lakó ember fontosnak és cselekvőnek érezheti magát. Ebben az áttekintésben a Velencei-tó térségében élő művészek is helyet kérnek maguknak.

Ágnes 2006-tól a Velencei-tavi Nyári Játékok Kreatív Művészeti Műhelyét hívta életre. Három pilléren nyugvó programsorozat ez, mely 8 település polgármesterének összefogásával 8 héten át ad a településeknek forgószínpadszerűen családi és nem csak családi alkotó lehetőségeket, élményt. Az első elem a képzőművészeti és a kézműves-technikákat a mintázást, rajzolást, festést, papírhajtogatást, anyagozást, gipszöntésen

és a nemezelésen át a szövésig, papírmerítésig mindent kipróbálva a gyerekek, szülők, nagyszülők „tanítását” jelenti. Szívesen alkottak a külföldiek és a más városokból érkezők is. A közös foglalkoztatásban a székesfehérvári tópartis tanárok mellett a diákok segédkeznek, akiknek ez egy rendkívüli szakmai és alkotó gyakorlat egyben. Ez a második szintér, ami a tanítva tanulás modellje amellett, hogy a diákoknak is kapnak alkotási tervezési feladatokat. A harmadik kikötő a művészeti egyetemnek hallgatóit jelenti. Ők a települési programok lebonyolításában szintén részt vesznek, de az is feladatuk, hogy az adott év fő témáját – tavaly vízi színpad – tovább gondolják, tervezzék, makettezzék, s ez akár egy későbbi projekt elemeként a községek fejlesztési, pályázati terveinek alapja lehessen. Az alkotó, pedagógiai, kreatív és kooperatív bolyongások így a térség gyakorlatában megvalósulhatnak – ezzel a Velencei-tó környéke esztétikus, környezetbarát, igényes módon gazdagodik.

A profi alkotók is szerepelnek Péter Ágnes terveiben. Mint symposionszervező, már

második alkalommal rendez nemzetközi symposiont Velencén. Tavaly a víz témakörben, a Velencei-tó megismeréséhez kapcsolódtak az előadásaik, a látványtervek, az alkotások, most a Víz és bor címet viseli a rendezvény.

A test, a lélek összhangjára épülő kreativitás alkotókra, befogadókra egyaránt nagy hatást gyakorolna ebben a különleges közegben. Hogy ez kiállítás, szoborpark, műhelyek, könyvtár, kiállítóhelyek, kávézó létesítmények keretében a valóságban hogyan működhet, természetesen erre is adnak útmutatást, választ a képzőművészek. Mintha az lenne a mottó, minőségi turizmus csak művészettel együtt képzelhető el.

Ágnes fáradhatatlan: publikál, szobrokat, kispasztikákat, elektronikus alkotásokat készít, pályázatokat ír, gondolkodni tanít, művészeti szervezeteket hoz létre és működtet, hogy a közösségi álmokat révbe juttassa. Ebben a munkában nagyon fontos a nyugodt háttér, a meghitt családi közeg. Ezt Ágnes két felnőtt fia, a velencei otthonukban párja – a Népművészet Mestereként kitűnő népi hangszereket készítő Gáts Tibor – biztosítja. A Bence-hegyi kilátás a tóra ösztönző mindennapi látvány, a kollégák és tanítványok elismerése szintén jó szél...

Göde Andrea

Regio Regia

Sipos Zoltán – fotóművész – Tata

Tatai tájak megörökítője

Ebben az esztendőben a tatai várban lévő Kunyi Domokos Múzeum adott otthont Sipos Zoltán különleges technikával készült fotóinak. Az ifjú fotóművész szándéka szerint a kiállítás Tatán Tatáról szól. Nem kis feladat ez: felhívni a figyelmet arra, ami naponta ott van a szemünk előtt.

Megérkezésünkkor már az ősi vár belső falain sorakoznak a művek. Sipos Zoltán fotóművész, az alkotó az előtérben fogadja az érkezőket. Néhány percnyi idő van még a megnyitó előtt is megszemlélni a fotókat – Tatán, Tatáról.

Mielőtt túlságosan belemélyednénk az alkotások vizsgálatába, megkezdődik a hivatalos ceremónia. Erdős Tamás fotográfus megnyitójában méltatja az ifjú kiállító munkáit, tevékenységét. Szavaiból kilálglik: közel áll hozzá a fiatal művész: „...Zolival majd tizenöt évvel ezelőtt találkoztam először. Valahogy betévedt boltomba. Nyilván valamilyen fotós holmiért Anyuka fizetett. Ő pedig rendszeresen visszanezézett a kincsek közé. Azután eljött az általam szervezett fotósétára. Meg a következőre és az azt követőre is. A nyilvános bírálatokon pedig föltűntek a képei...”

Nos, Sipos Zoltán azóta hosszú utat bejárt, hogy kicsiszolja elméletben, gyakorlatban egyaránt fotóstudományát – meg ami még ahhoz hozzájárul. Mesterei között tartja számon Juhász Attilát, Dolezsán Ágneszt, Gulyás Miklóst, Drégely Imrét.

Iskolái is mutatják, hogy tudatosan készült a maga választotta pályára. Alkalmazott grafikát tanult a kaposvári Iparművészeti Szak-középiskolában, egy esztendeig kóstolgatta a kerámia fortélyait, végül kiadványszerkesztői szakon fejezte be az iskolát. Az Iparművészeti egyetemet a fővárosban végezte el, vizuális kommunikáció fotó szakon szerzett diplomát.

Az idén harmincadik évét betöltő fotós mára

számos kiállítással büszkélkedhet. Alkotásait láthatták Budapesten, Debrecenben, Keszthelyen, Cataloniában, Nyíregyházán, Lodzban, Tatabányán, Szegeden, Győrött.

No és persze Tata sem maradhat ki a felsorolásból. A város, ahol gyermekéveit töltötte, az igazi otthona. A város, ahol ma is föllehetni lépten-nyomon a háborítatlan természet darabkáit. Mert Zoltán – noha időről időre elkalandozott a tánc, a riport, a gyermekfotózás berkeibe – mégis, számára igazi, örök témának a természetet vallja. Erre utal norvégiai kalandozása is, ahova két ízben is sikerült eljutnia, hogy – mint elhangzott a megnyitóban – „a fekete olaj országát vakítóan fehér képeken” mutassa be.

Nos, a mostani kiállítás viszont Tatán Tatáról szól. Nem kis feladatra vállalkozott ezzel Sipos Zoltán. Hiszen felhívni a figyelmet arra, amit az otthoniak naponta a szemük előtt látnak, erre különleges adottság, tehetség szükségeltetik.

A fiatal alkotó nincs ennek híján. Különleges technikával készült képei valamennyien két tónussal készültek. A digitális fotókat nyomdai síkfilmre vetítve hagyományos technikával vitte különleges kartonra. Am ez csupán a technika. A lényeg sokkal több. Az igazi képlátás, amellyel a fotósnak rendelkeznie kell. Ráérezni arra, hol, milyen részletet kell kiemelni a tájból. Elég ahhoz egy kanyargós erdei ösvény, idő hasogatta faág, parki pad, amely az előteret adja, hogy aztán felhívja a figyelmet a háttérre is. Az alkotó minden képe igazi kompozíció. Felhívja

a figyelmet arra, milyen csodálatos tud lenni a természet a maga nemes egyszerűségében. A kiállítás kapcsán egyébként meg kell említeni Sipos Zoltán tavaly elnyerte a megyei önkormányzat művészeti ösztöndíját. Ezt minden esztendőben csupán egy alkotó kapja meg. Nos, ennek az időszaknak a terméke a falakon látható képanyag, amely augusztus 17-éig tekinthető meg. Az alkotások egyébként sorszámozottak, korlátozott számban készültek. Ez pedig azt mutatja, hogy talán sikerül eljutni hazánkban is arra a felismerésre: a fotók ugyanolyan egyediek lehetnek, már ha azokat a művész szemével, alkotó módon készítették, mint akár egy festmény vagy egy szobor. Sipos Zoltán szerint viszont addig a felismerésig még hosszú út áll előttünk. Gondoljunk arra, hogy egy mai átlagos lakás falait sokkal inkább olcsó, nemegyszer silány vásári reprodukciókkal aggatják tele, mint jól megkomponált, esztétikus fotográfiákkal. A közzítést persze lehet formálni, nem utolsó sorban ilyen fotókiállításokkal, hogy eljuthassunk odáig: a művészi fotónak igenis van pénzben kifejezhető értéke.

Terveiről az alábbiakat mondja a művész: – Szeretnék rendezni egy táncfotó-kiállítást. A diplomamunkám is ebben a témakörben készült. Az anyag már megvan. Már csupán a helyet, időpontot kell megkeresni. Meg kell mondjam, az igazi szerelmem továbbra is a természet marad. Barangolás a mezőn, vízparton, erdei ösvényeken. Távol az emberektől. Ha minden sikerül, következő úticélm Kanada lesz. Nos, Norvégiában is előfordult, hogy fél napig nem találkoztunk senkivel. Azt hiszem, a távoli földrészen, Kanada rejtett útjain ilyen élményekben gyakorta lesz részem, feltéve, hogy ez az álom valóra válik.

M. Tóth Sándor

REMONDIS®

REMONDIS Tapolca Kft.

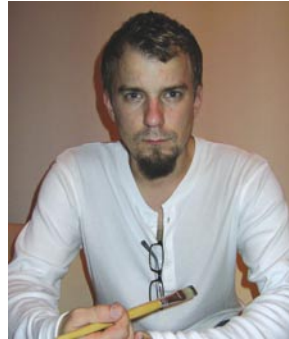
www.remondis.hu

Diktátorok 1

A sziget 2

Szép Norbert – festőművész – Tapolca

A rebellis tapolcai

Szép Norbert festőművész után kutakodva azt kellett látnom, hogy letörölhetetlenül a neve mellé ragadtak az „ifjú szürrealista” és a „Salvador Dali utódja” jelzők, szinte homérosziként. Nagy port kavart a szeptember 11-e évfordulójára rendezett kiállítása, ahol nem csak a képek témái, hanem füst, hangok és fények is élénken érzékeltették: itt most egy terrortámadásról van szó. Mindössze 35 éves, de már kitüntették Tapolca Közművelődéséért.

Norbertet Tapolcán kerestem fel, a Hotel Pelionban találkozunk, a képei is itt láthatóak. Az én telefonhívásom ébresztette hajnal tízkor...

– Tanultál valaha festeni?

– Az iskolában hármasként voltam rajzból, mert nekem valahogy sosem azt volt kedvem festeni, amit a tanár kért, és ezt sajnos nem díjazták. Ennyi előképzettséggel alakult úgy, hogy 15 éve a Balaton-parton pultosként dolgoztam, és a törzsvendégek között volt néhány portrérárajzó is. Nagyon érdekelt, amit csináltak, úgyhogy ingyen fröccsért elkezdtek taníttatni, és minél többet ittak, annál jobbak voltak. Aztán nem álltam meg a portréknál, próbálkoztam más területekkel is. Már akkor szürrealista hatású képeket festettem, amik először persze röhejesek voltak – emlékszem, az elején mindig tojást festettem, ez volt a mániám. Aztán elkezdtem olajra festeni, lepedőre, alapozás nélkül. Mára ezeknek a képeknek jócskán leromlott az állaga, minősége. Néhányat újra elővettem, elkezdtem őket fűzni, varrni, meg-

perzsálni a szélüket, körös körül ráírtam a verseimet, amitől igen egyedi, extrém kinézetük lett. Egy osztrák ember vette meg ezek közül az elsőt, aki azóta többször is vásárolt. Adtam el képet Chichagóba is, de sok ügyvéd, igazgató, menedzser is vett már a festményeimből.

– Az elmúlt 15 év alatt hova jutottál? Mi fontos a festészetben most?

– A régi képeim átalakítása mellett kezdtem visszatérni a figurális ábrázoláshoz. Egyre fontosabb most már, hogy felismerhető stílusom alakuljon ki, hiszen sokan festenek, de kevesen akadnak rá arra a vonalra, amin haladva egyedi képeik születnek. Napjainkban egyébként sem könnyű újat mutatni, hiszen rengeteg hatás éri az embereket, és az ingerküszöb is jócskán feljebb került. Láttunk már sokmindent, mára nem elég, hogy ide egy csík, oda egy folt, aztán azt mon-

dom rá, művészet, belemagyarázok jelentéseket, és milliókat adnak érte.

– Volt aki felkarolt, segített autodidakta festőként?

– Sokat köszönhetek Lasztovicza Jenőnek, – Veszprém megyei Közgyűlés Elnöke – akivel együtt voltunk katonák. A jó ismeretség megmaradt azóta is, a mai napig jó kapcsolatban vagyunk. Büszke vagyok rá, hogy kitette a falára a képeimet.

– Szerintem fontos lenne, hogy a művész mögött álljon egy menedzser is, aki képviseli őt, tárgyal helyette, eladja a képeit, mert így nem fordul elő, hogy lealkudják fillérekre a festményeket, és ezzel lealacsonyodik, értékét veszti a művész tehetsége – éppen az, ami nem adatik meg minden embernek, amitől a művész különleges.

– Fontos, hogy egy festő különc legyen?

– Igen, hiszen mindenki azt várja, hogy más szemmel lássa a világot, más szempontból mutassa meg azt, adjon pluszt. Örülnek kell kicsit lennie, hogy legyen kitartása, ne tűnjön el fél év után, és a képei értékét is növelheti idővel a festő különbsége.

Vitkóczy Éva

Regio Regia

Nitrokémia Környezetvédelmi
Tanácsadó és Szolgáltató Zrt.

www.nitrokemia.hu

Szilágyi Bernadett – szobrászművész – Balatonfűzfő

Balatonfűzfő szobrásza

Pápán születtem 1951-ben, Balatonfűzfőn éltem '59 és '66 között, Pécsen jártam Városi Gimnáziumban, diplomámat két év mesterkursszal bővítre a Magyar Képzőművészeti Főiskolán kaptam, majd Deborits ösztöndíjat kaptam. Tagja voltam a MADO-nek, a Magyar Képző- és Iparművészeti Szövetségnek és a Magyar Szobrászok Társaságának.

Találkozás egyéni kiállításaimból 1985 és 2001 között:

Balatonfűzfő, Budapest – Várbari, Vigadó Galéria, Berlinde, Budapest, Tihany – Benicz Árpád, Budapest – Kék Iskola Galéria...

A bevezetőül szánt önéletrajz lehetne bármelyik, kevésbé közlékeny, szerény, munkáját az elismeréseknél előbbre tartó emberé. Mióta személyesen is megismerhettem Szilágyi Bernadettet, már tudom: ez a néhány sor kiválóan jellemzi a minimalista, sosem szószátyár szobrászt és művészetét.

Szilágyi Bernadettet a drága olvasóink közül is többen ismerik, mint gondolnák, hiszen régiószerte találkozhatunk köztéri alkotásaival: Veszprém, a Megyeháza épületében a „Veszprém megye”, Iszkázon Nagy László dombormű, II. Rákóczi Ferenc domborműve Peremartonban, Ady Endréé Berhidán, a 2006-ban átadott 1956-os emlékmű Tatán (magazinunk 2006/10. számának címlapja). Alkotásait a legnagyobb számban mégis gyermekkorai színhelyén, Balatonfűzfőn láthatjuk: Irinyi János emléktábláját, Szabó Kornél portédomborművét, a „Nyár” c. alkotást Balatonfűzfőn, a Nitrokémia Zrt. Igazgatósági Épülete előtt, a millennium tiszteletére állított „Fűzfő”-t, és az ipari robbanások áldozatairól megemlékező „Mementó”-t, amelyet a Nitrokémia Zrt. állíttatott emlékül.

A művésznő életéről, saját művészetéhez fűződő viszonyáról faggattam.

– Honnan indult?

– Pápán születtem, a gyermekkoromat Balatonfűzfőn töltöttem. Rajzot, festészetet Vágfalvi Ottónál tanultam, a gyermekéimeket meghatározta az általa vezetett rajzsakkör. 14 évesen kerültem Pécsre, művészeti gimnáziumba, ahol a textil szak mellett szobrászatot is tanultam. A képzőművészeti főiskola szobrász szakára viszont az első két próbálkozásom sikertelen volt, elkeseredésemben felvételiztem

az iparművészeti textil szakára. Végül harmadszorra felvettek a képzőművészetibe, ahol Somogyi József tanított, és sokat köszönhetek Vigh Tamásnak is. Felülmúlhatatlan élmény volt a Bajza utcai Epres-kertben, a főiskola műtermeiben felnőni, felnőtté válni!

– A kezdeti években meghatározó motívum a műveiben a lépcső. Mit jelképez, és az elmúlt évek alatt merre változott a forma, az anyaghasználat?

– Mindig is a minimalista irányzat vonzott, olyan formai megoldásokra próbáltam, amely ezt a szűkszavú, tartalmas kifejezőmódot segíti. Tulajdonképpen a mai napig ez foglalkoztat, életem végéig keresem majd az ehhez a stílushoz leginkább illő megoldásokat. Még nagyon messze vagyok attól, hogy leüljek, és az mondjam: amit eddig csináltam az megnyugtató. Rengeteg lehetőség van a szobrászatban, és egyre kimeríthetlenebbnek tűnik. De nagyon kevés időnk van, rövid az élet. Jó lenne azzal a tudattal élni ma, hogy van még százegynéhány évem hátra.

A lépcső a 80-as években készített munkáimra volt jellemző. Akkor a végtelenbe vivő lépcső a nehézségeken keresztülvezető életet szimbolizálta munkáimban; az akkoriban sűrűn hallgatott Bartók – Kék Szakállú Herceg Vára ihletett. A mű hangulatát szerintem a legjobban a lépcsőkkel lehetett érzékeltetni. Azonban a műveim mindenkinek mást mondanak, és nem

is akarom irányítani az értelmezést. Mostanra már nem használom ezt a motívumom, nem ragaszkodom görcsösen az általam kitalált dolgokhoz. Szeretek kísérletezni, anyagokban, gondolatokban – nem vagyok az a fajta művész – bár irigylem őket – aki már a pályája elején megtalálta a rá jellemző formavilágot, és ez végigkíséri az életét. Kíváncsi, nyughatatlan ember vagyok, olyannyira, hogy ha egy próbálkozásom új anyaggal vagy témával közelít a megoldáshoz, a kész állapotához, már nem is köt le annyira, sokkal jobban érdekel egy új, még felfedezetlen terület. Így kezdtem 2003-ban áttetsző anyagokkal, hálókkel foglalkozni, most éppen sík- és térhálósval dolgozom sokat. Fontos, hogy számomra is izgalmas legyen bemenni a műterembe, hiszen a szobrászat magányos hivatás, az egyedüllét azonban szükséges is az alkotói munkához. Hosszú távon azonban ezt a magányt minden művésznek meg kell tanulnia helyesen kezelnie.

– 2006-ban avatták fel az ipari robbanások áldozatainak állított Mementó című alkotását Balatonfűzfőn. Mennyire kötődik a városhoz, az emlékműhöz? Mit jelentett gyermekként balatonfűzfőnek lenni?

– Erős a lelki kötődés a városhoz, amely a gyerekkoromat is meghatározta. Szerettem itt gyerekeknek lenni. A Nitrokémia vezetői fantasztikus értelmiségi közeget jelentettek, hihetetlen szellemi színvonalú, fegyelmezett életet vittek a városba, ahol gyakorlatilag nem volt olyan család, amelyet ne érintettek volna tragikus ipari balesetek. A szüleink ügyesen elhittették velünk, hogy nincs semmi baj, szinte megtanultunk a robbanásokkal együtt élni, de azért a félelem mindenkiben megvolt. A robbanások áldozatainak emlékére állított Mementó azért is sikerült jól, és tartozik a kedvenc köztéri szobraim közé, mert a megrendelőtől, a Nitrokémia Zrt.-től teljesen szabad kezet kaptam. Szerencsére a fűzfőiek is szeretik, kötődnek a Mementóhoz, ami abban nyilvánul meg, hogy gyönyörűen gondozzák az emlékművet, mindig friss virágot hoznak, és ezért én nagyon hálás vagyok.

Vitkóczy Éva

Tánczos György – festőművész – Devecser

Az újjáélt idő megfestője

A devecseri illetőségű festő 1998. szeptembere óta tanít Zalaegerszegen, az Ady Endre Művészeti Gimnáziumban szabadkézi rajzot, festészetet és művészettörténetet. Munkássága során idén nyílt meg nyolcadik egyéni kiállítása, amely mellett közel húsz alkalommal csoportos tárlaton is megtekinthették már alkotásait.

– *Hogyan, mikor került közel önhöz a művészet?*

– Gyerekkorom óta rajzolok, festek, ezért folyton filctollat, festéket és rajzfüzeteket kértem ajándékba. Ez a szerelem megmaradt az iskolai években is. A rajztanárnőmnak sokat köszönhetek, meglátva bennem a lehetőségeket, újabb rajzpályázatokon való részvételére biztatott. Majd a középiskolában rendszeresen látogattam Hegyeshalmi László rajzkörét a veszprémi várban, és később Veszely Lajos szakkörét Balatonalmádiban. A képzőművészetben belül a festészet mellett természetesen rendszeresen rajzolok, próbálkozom sokszorosító grafikával is, és vallom, hogy létezik átfedés ezen ágak között.

– *A pécsi Közelítés Művészeti Egyesület tagja. Hogyan került kapcsolatba az egyesülettel?*

– A Közelítés Művészeti Egyesület a '90-es évek közepén született Pécsen. Egyetemi társaimmal, barátokkal hoztuk létre közösen. Az elnevezés sem volt véletlen, hisz Keszler Ilona tanárnő, Kossuth díjas festőművész – a Közelítés című mű alkotója – akkor a művészeti karon tanított, sokunk tanáraként és példaképeként is egyben. Az egyesülettel az volt a célunk, hogy egy érdekvédelmi szervezetként, egyben támogatóként egyenesse utunkat, lehetőséget biztosítva kiállításokra a Mátvás

Király utcai galériájában. Mindemellett olyan baráti társasággá verbuválódtunk, akikkel először jutottam el Hahótra, Fischer Györgyhöz. Három alkalommal nyári alkotótábor szerveztünk nála egyetemi társakkal és egyesületi tagokkal. Az elején ez egy spontán szerveződésű táborocskává lett (1996), egy csendes kis zalai falu még csendesebb portáján. Támogatást először a Nemzeti Kulturális Alaptól kaptunk, majd később más szervezetektől is. A zalaegerszegi zsinagógában állítottuk ki először a tábor „termését”. A későbbiekben Pécsen is rendszeresen bemutatkoztunk tábori munkáinkkal.

– *Kik a példaképei?*

– A példakép megfogalmazása számomra túlnő a jelentésén, és így kicsit óvatos lennék a nevek felsorolásával. Akik kimonodott példaértékkel bírnak előttem, azok mindenképpen a szüleim, nagyszüleim, dédszüleim. A családukban, úgy érzem, benne van az a veleszületett közügyesség, ami talán nálam bontakozhatott ki először így, ebben a formában zavartalanul.

Mindemellett természetesen vannak olyan művészek, akik munkái, felfogásai, különösen közel állnak hozzám. Rajongok a kontrasztosan festő művészekért – akár Caravaggiót, vagy Rembrandtot is említhetném –, ahogy vonzanak az impresszionisták szá-

bad színhasználatai is. Mégis talán az egyik igazi kedvenc a nemrég eltávozott Csernus Tibor finom, friss pasztózus festészete. Egy olyan unicum ő, aki zseniális szintre emelte mesterségbeli tudása révén a reális hangnemmé átitatott igazi festőiséget.

– *Milyen gondolatokat, érzelmeket szeretne közvetíteni festményeivel?*

– A képeim egyfajta elvágyódások egyben egy jobb, egy tisztább, egy más világ felé. Egy nosztalgia a múltból, ami megőrizhette mindezekig a tisztaságát. Távol áll tőlem a most oly népszerű „retro”-érzés majmolása, olyannyira, hogy a kezdetektől, vagyis az egyetemi évek óta nem változott a témake-resésem. A képek egyik része ugyanis régi fotók újraértelmezéséből áll, míg a másik rész egy kereső, kísérletező, izgalmakat kutató felületképzés, nonfiguratív elemekkel. Ezek ellentéte és harmóniába állítása a fő célom. Egy régi hangulatú idilli kép és egy néha drasztikus keretszerű felület a maga barázdáival, játékaival. Sokszor a választott képeknek saját történetük is van, de legtöbbször spontán, véletlenszerűen akadok rájuk.

– *Mi a legfontosabb tapasztalata, amit átadna egy kezdő festőnek?*

– Amit átadnék egy kezdő festőnek, az az, hogy soha, semmiért se adja fel azt az őszinte alaphangot, ami vizsgálódása, művészete alapját jelenti, semmi csábító, kisztíli (akár anyagi) kísértésért sem, amivel esetleg ez az alaphang az adott „divat” szolgai másolójává válhat.

Vitkóczy Éva

Dunaújváros Város
Önkormányzata

Viadana kórus – Dunaújváros

Értük is szól a vészharang

A Viadana 1997 novemberében alakult tizenegy fővel, és kezdetben a dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium kamarakórusaként működött. Az 1998-as Fejér Megyei Diáknapokon a zsűri különdíját nyerték el, majd május 1-jén a Keszthelyi Helikoni Ünnepeken a Kamarakórus kategória fődíját kapták. Karnagyuk, Kurucz Gergely a kezdetektől irányítja az együttest.

– Mivel 1999 őszétől csupán néhány kórustag tanult a gimnáziumban, indokoltá vált az, hogy más fenntartót keressünk az együttes számára. Felkerestük a Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza igazgatónőjét, Knodel Máriát, aki örömmel fogadott bennünket. Így az 1999. december 4-ei minősítő hangversenyen, amelyet a dunaújvárosi evangélikus templomban adtunk, már a színház színeiben léptünk fel. A Mohayné Katanics Mária főiskolai tanár, Liszt- és Kodály-díjas karnagy vezette zsűritől Fesztiválkórus minősítést kaptunk. Még az év decemberében sor került az első külföldi utazásunkra is. A Viadana Kamarakórus a galántai Kodály Zoltán Daloskör meghívására három koncertet adott a Felvidéken.

2000. augusztus 20-án szentmise keretében szólaltatták meg a Palestrina Missa Brevis című művét, decemberben pedig az együttes a budapesti Kodály Zoltán II. Magyar Kórusversenyen harmadik helyezést ért el, és megkapta a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Különdíját. 2001 januárjában különleges előadás közreműködője volt a kórus: a Palestrina-mise tételei között Bánffy György Kossuth-díjas Erdemes és Kiváló művész Balassi Bálint istenes verseit tolmácsolta. Májusban Fekete Veronika Liszt-díjas opera-énekesnővel és Pfeiffer Gyula zongoraművésszel, a Magyar Állami Operaház karmesterével dolgoztak közösen. Decemberben pedig két kiváló művésszel is szerepelhettek koncertjeiken: Lukács Éva és Csavlek Etelka Liszt-díjas, Erdemes művész

is fellépett a Viadanával.

– A színházzal is voltak az évek alatt közös dolgaink, olykor egy-egy produkcióhoz adtuk a hangunkat, azonban a kórus és a színház életét nehéz összeegyeztetni, hiszen tagjaink közül ma is sokan egyetemisták, főiskolások, így különféleképpen alakul az elfoglaltságunk. Legfontosabb együttműködésünk a Táncszínházzal 2006. november 25-ére datálható, amikor nagy szakmai- és közönségsikert arattunk Énekes István rendező-koreográfus táncszínházi estjén: az Úton Bartókkal című előadást a bemutató óta láthatta a Nemzeti Táncszínház és az egri Gárdonyi Géza Színház közönsége is. Hivatalos koncerthelyszínünk az evangélikus templom, évente két alkalommal két tematikus nagykoncerttel állunk a közönség elé.

2002. májusában a kórus ciprusi utazáson vett részt, ahol egyedüli magyarországi meghívottként szerepelt az I. Limassoli Nemzetközi Kórusfesztiválon. Ezt követően szerepeltek a Művészetek Völgye fesztiválon: koncerteztek a taliándörögdi klostromromnál, majd a taliándörögdi római katolikus templomban tartottak motetta-estet. Novemberben Erdélyben a Háromszék Kamarakórus Fesztiválon vettek részt.

– 2002 novemberében nagyszabású koncerttel ünnepeltük az együttes fennállásának ötödik évfordulóját. A koncerten neves szólisták is közreműködtek: Lukács Éva (szoprán) és Morzsa Oszkár (zongoraművész). A következő év áprilisában az evangélikus templomban

nagy sikerű, önálló minősítő hangversenyen felsőbb osztályba léphettünk: a szakmai zsűri ugyanis „Hangversenykórus” minősítéssel jutalmazott bennünket.

A Viadana második öt éve is bővelkedett jeles eseményekben. A XIV. Nemzetközi IDOCO Kórusfesztiválon, Linzben. Ezüst Diplomát szereztek, a világhírű Brucnerhaus koncertterem közönsége hangos ovációval, felállva ünnepelte őket. Szerepeltek a Bartók Kóruspódiumon, az erdélyi Gernyeszegen, a Seprődi János Kóruszövetség kamarakórus-fesztiválján, majd az alandi Novemberkörön következett, amikor egy hetet töltöttek Skandináviában, ahol több helyütt is tartottak koncertet (Finnországban és Svédországban). Egerben, az Éneklő Magyarország kórustalálkozó záró gáláján tomboló közönségsikert arattak – a szakmai jeles képviselői (Tillai Aurél Magyar Örökség-díjas zeneszerző, karnagy, Szőnyi Erzsébet Erkel-díjas zeneszerző és Vadász Ágnes, a KÓTA ügyvezető karnagya) is hosszan méltatták az együttest.

– Munkánkat, úgy tűnik, Dunaújváros vezetési is értékeli, hiszen 2007. január 22-én a Magyar Kultúra Napján Pro Cultura Intercisae-díjjal részesültünk. Jólesik a megbecsülés annál is inkább, mert tavaly többen elhagyták a kórust családi okok, vagy szülés miatt. Ma 22-23 fő a tagságunk, sajnos az utánpótlást nehéz megoldani. Szerencsére jönnek vissza a kismamák énekelni, de a meghallgatásokon nagyon kevesen esnek át a rostán. A mai siralmas zenei oktatást ismerve ezen nem szabad csodálkozni. Mi még jó helyzetben vagyunk – támogatóink is akadnak, bár ezekből persze lehetne több is –, hiszen az átlagéletkor 24-25 év, ám a kórusmozgalom továbbélése miatt nem árt megkondatni hazánkban a vészharangot, amíg nem késő!

veér

160 éve azonosították III. Béla és Antiochiai Anna sírját

Bizánci császár lehetett volna

A Fejér Megyei Közgyűlés ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy a fehérvári bazilikában temetkező királyok sírjai közül éppen az 1848-as szabadságharc idején sikerült felfedezni, és a sírmellékletek alapján azonosítani a lovagkirály és felesége személyét. Kiállítás, előadás és csendes történelmi-kegyeleti szertartással állítottak emléket az Árpád-házi uralkodóknak.

Közös ünnepséget tartott Székesfehérvárott a Fejér Megyei Közgyűlés, a Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága és a III. Béla Lovagrend III. Béla király (1172-1196) és hitvese, Antiochiai Anna (Châtillon Ágnes) királyné (1172-1184) sírja fellelésének 160. évfordulójára emlékezés jegyében. A rendezvényt stílusosan a Megyeháza „III. Béla lovagtermében” tartották december 5-én.

A bátyjával – III. István – szövetséges Mánuel bizánci császár udvarában nevelkedett Béla sokáig hihette, hogy a fiú örökös nélküli császár utóda lesz. 1163-tól lányának jegyesként élt és tanult ott. Mánuel megvédte az őt idegennek tartók támadásától, magával vitte hadjárataira. Néhány évvel később viszont a császárnak fia született, ezért Béla Konstantinápolyban nemkívánatos személlyé vált. Az eljegyzést felbontották, és épp eddigi pártfogója igyekezett legjobban az udvarból eltávolításán. Kapóra jött, hogy 1172-ben a magyar nemesség III. István halálakor hazahívta uralkodóul Bélát. Bizánc támogatását élvezve feleségével, Annával trónra lépett III. Béla.

Dr. Balogh Ibolya, a megyei közgyűlés elnöke méltatta a lovagkirály érdemeit. Megállapította, hogy méltatlanul elfeledett az életműve, mert Szent István-i, Hunyadi Má-

tyás-i nagyságrendű az általa végzett munka: „Nem csupán azért, mert a bizánci császárok koronájának mását, a Szent Koronát ő „hozta be” a magyar uralkodói attribútumok közé, illetve ugyanígy tett a miseruhából átalakított koronázási palásttal is – hanem, mert az írásbeliség alapjait ő rakta le Magyarországon. Legrégibb összefüggő magyar nyelvemlékünk, a „Halotti beszéd és könyörgés” nem véletlenül az ő uralkodása alatt keletkezett, miként a legrégebb magyar uralkodói jövedelem-összeírás, vagy az általa létrehozott kancellárián munkálkodó „P. dictus magisternek” a munkája, a legrégebb magyar történeti mű, a Gesta Hungarorum.”

III. Béla használt először hazánkban saját címet, s veretett olyan pénzt, amelyen Szűz Mária-ábrázolás látható. Esztergomot a Magyar Királyság nyugati mintájú központjává építette, székesegyházakat emeltetett, sorra épültek a premonstrei és ciszterci szerzetesek templomai és kolostorai. Említésre méltó sikereket ért el a diplomáciában – főleg Barbarossa Frigyes német-római császár barátságát magáénak tudva –, és a szentföldi keresztes hadjáratokban is. A XII. századi Magyar Királyság Európa egyik vezető hatalmának számított uralkodása idején.

A program folytatásaként nyílt meg a „III. Béla lovagkirály emlékezete” című kiállítás

dr. Töpler László miniatúráiból és táblaképeiből, oltalmazó ikonjaiból. A teremben ezentúl ezek a munkák állandó kiállításként őrzik az uralkodó munkásságának emlékét.

Ezt követően került sor dr. Demeter Zsófia, főtanácsos, megyei múzeumigazgató III. Béla király és Antiochiai Anna királyné sírjának fellelése című előadására.

Amikor a szabadságharc idején úgy kellett a jó hír, mint egy falat kenyér, szinte lázban égett az ország annak hallatán, hogy a város artézi kútjának ásásakor 1848. december 12-én megtalálták az érintetlen királysírokat. Kalandos út következett eztán! Még az is megtörtént, hogy a sírban talált kincseket ellopták, értékesítették, és maga a fehérvári püspök vásárolja vissza az ékszereket Bécsből. Aztán a harcok közepette kell a leletmentésről, a maradványok, s az azt őrző, vörös mészkőből készült koporsók Nemzeti Múzeumba, illetve Mátyás-templomba szállításáról gondoskodni, hiszen attól, hogy háború van, a múlttal még törődni kell. Mérnöki pontosságú rajzok készültek a feltárásról, Kossuthtól Erdy Jánoson át mindenki a mentésen fáradozik.

Talán ezzel a nappal találkozhat a XXI. századi utókor is. A hajdani koronázó-királyi temetkező bazilika (Székesfehérvári Nemzeti Emlékhely, Romkert) romterületén, III. Béla király és hitvese, Anna királyné végakarata szerinti nyughelyénél tartott, csendes történelmi-kegyeleti szertartással is tiszteletet adva.

Göde Andrea

Regio Regia

Bakonycsernye polgármestere szerint, az útépítők optimista emberek, hiszen a jövőt építik

Az a település, amely szeretné, hogy megtalálja őt a pénz vagy az építkezni, letelepedni vágyó emberek, annak utat kell építeni, melyen őt el lehet érni, amelynek elkészültével az ingatlanok értéke is magasabbá válik- fogalmazott köszöntőjében Bakonycsernye polgármestere.

Turi Balázs emlékeztetett: már sok-sok évvel ezelőtt jöttek az első jelzések, hogy gondok vannak az Ady utcában, de még alig egy hónappal ezelőtt is a közlekedés szinte lehetetlen volt itt nemcsak autóval, gyalogosan is. Kétség sem férhet hozzá, hogy jó helyre került az állami és önkormányzati pénz- hangsúlyozta a település vezetője. Turi Balázs szerint, amikor a komoly előkészítő munkát követően megvalósult a beruházás, ezzel egy szebb, fejlettebb, boldogabb jövő alapjait is letették, a település modernkori fejlődésének egy új korszakának alapjait. A polgármester köszönetet mondott mindazoknak, akik a beruházás megvalósításában részt vettek, majd hozzátette: a kivitelezés során helyi embereket foglalkoztató cég is kapott munkát, ezzel is erősítve azt a elképzelést, hogy pályázati pénzt helyben, helyi emberek

részvételével elkölteni a legszebb és legnevesebb feladat.

Az önkormányzat képtelen lett volna pályázati hozzájárulás nélkül véghezvinni ezt a beruházást, hiszen még a pályázati önerőt, amely megegyezik a pályázaton elnyert összeggel, azt is meg kellett tölteni 3 millió 759 ezer forinttal, hiszen a pályázat csak a szilárd burkolatú utak felújítására adott támogatást, de a képviselőtestület nem hagyta magára azokat az ingatlantulajdonosokat, akiknek házuk előtt még csak kavicsos út volt. Így összesen több, mint 1500 méter utat újítottak fel a pályázat keretében több mint 20 millió forint ráfordítással- mondta el a polgármester.

Az átadási ünnepségen a helyi általános iskolások szavaltatát követően a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója avató beszédében elmondta, az elmúlt két évben legalább 4 olyan fejlesztés adódott a település életében- összesen 17 millió forint értékben - amely a régióhoz, a Közép-Dunántúlhoz kötődik. Regionális fejlesztési források révén újult meg a ma átadásra kerülő útszakasz, ugyanilyen források támogatják az iskolaépület nyílászáróinak cseréjét,

az orvosi rendelő akadálymentesítését vagy éppen most áll szerződéskötés alatt néhány utcabútor kihelyezése, a településképvé javítása a terület- és régiófejlesztési célleírányzatból- hangsúlyozta Kovács Tamás. A KDRFÜ ügyvezető igazgatója hozzátette: a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács 8,4 millió forintos támogatásban részesítette azt a pályázatot, melyet a település nyújtott be az év elején az Ady Endre utca felújítására, a TEÚT (Települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolat felújításának támogatása) hazai forrású pályázat keretében.

A 20 millió forint összértékű beruházás keretében a burkolathibákat a felső réteg cseréjével, visszapótlásával kijavították, majd a teljes felületen aszfaltozás történt. Sor került a közműaknák szintbeemelése, a padkák és árkok felújítására.

A köszöntőket valamint az ünnepi műsort követően a szalag átvágásával Kovács Tamás ügyvezető igazgató valamint Turi Balázs, Bakonycsernye polgármestere hivatalosan is átadták a település számára oly fontos és régóta várt fejlesztést, a három irányba elágazó, felújított burkolatú Ady utcát.

Nyertes turisztikai pályázatok a Közép-Dunántúlon

A napokban hirdettek eredményt a KDOP-2007-2.1.1/C Integrált turisztikai település- vagy térségfejlesztés és tematikus fejlesztések pályázat keretében, amely pályázatot 2007-ben írta ki a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács, a rendelkezésre álló forrás 2,2 milliárd forint volt – emlékeztetett csütörtöki sajtótájékoztatóján a testület elnöke, Pál Béla.

A KDRFT elnöke a sajtótájékoztatón arról számolt be, a pályázatra többszörös volt a túljelentkezés, a régióból 31 pályázat érkezett be; ebből 5 nyert összesen 1 265 544 501 forint összegű támogatást. A nyertesek az elnyert pénzből különféle kulturális, történelmi, régészeti, néprajzi emlékhelyet alakítanak ki, természeti és táji értéket mutatnak be, borhoz, a gasztronómiához illetve a turizmus más ágaihoz kötődő feltételeket fejlesztenek majd. A Közép-dunántúli régióban az 5 nyertes közül 1 Komárom-Esztergom megyei, 2 Veszprém megyei, 2 pedig Fejér megyei projekt.

Rövid ismertető a projektekről:

Komárom-Esztergom megye

Kisbér Turisztikai desztináció létrehozása a Bakonyalja felzárkózásáért

10 objektumban, 5 településen integrált turisztikai fejlesztést valósít meg 2 év alatt 4 turizmusághoz (borászati bemutató-fogadó-tároló-kóstoltató, Mini Magyarország makettpark, interaktív bemutató a kisbéri kiskastélyban, iskolamúzeum, tanösvény) kapcsolódva 463 m Ft értékben.

Fejér megye

Pákozd-Mészeg-hegyi Történelmi Tematikus út kialakítása

A Pákozd-Mészeghegyi tematikus út kialakítása 3 projekt elemet foglal magában: a mészeghegyi katonai emlékhely új attrakciókkal, interaktív elemekkel történő fejlesztését, a pákozd 1848-as emlékmű felújítását és tereprendezését, valamint a 1848-as eseményekhez szervesen kapcsolódó sukorói

Haditanács Emlékpont tovább fejlesztését. A 3 elem kapcsolódása egymáshoz biztosítja a térség látogatottságának javulását, idegenforgalmi bevételeinek növekedését, a történelmi események, hagyományos népszerűsítésének erősítését.

Turisztikai desztinációk integrált fejlesztése Gárdonyban

A projekt célja Gárdony turisztikai szolgáltatásainak minőségi és mennyiségi fejlesztése, a turisztikai attrakciók összehangolása. Az integrált fejlesztés keretében az alábbi 4, egymástól elkülönülő, együttműködésen alapuló elem valósul meg:

1. Dinnyési Hagyományörző Turisztikai Központ: Gárdony dinnyési településrészen található Szent György Templom kertjében 3 építmény kerül kialakításra, a Községi Ház, a Kapu építmény és a Szabadtéri Színpad. A megvalósuló Központ összefogja a térség turisztikai szolgáltatásait. 2. Velenicei-tavi Galéria: a műemléki környezetben lévő régi magtár épületének átalakításával és felújításával jön létre. Művészeti-turisztikai funkciót kap.

3. Chernel István: Madárvárta: az agárdi Madárvárta épülete és kilátója megújul, új funkcióként megnyílik a térségbe látogató turisták számára.

4. Madárdal Tanösvény: a projekt elemeit egy láncolatba fűzi, valamint további természeti értékeket mutat be.

Veszprém megye

Kreinbacher Birtok Kft. – Somló Wine World: a Közép-dunántúli Régió versenyképességének,

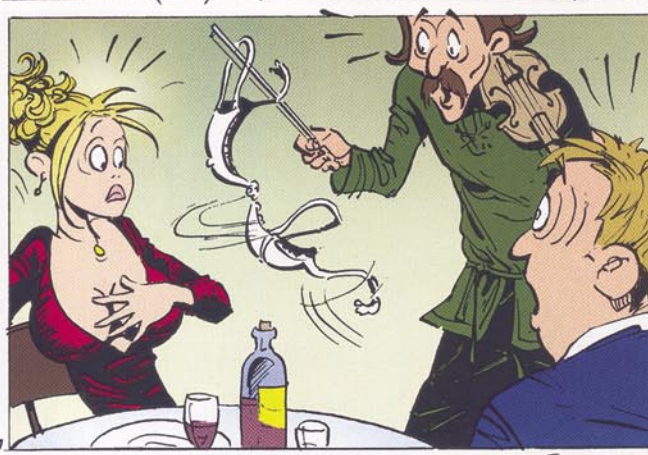
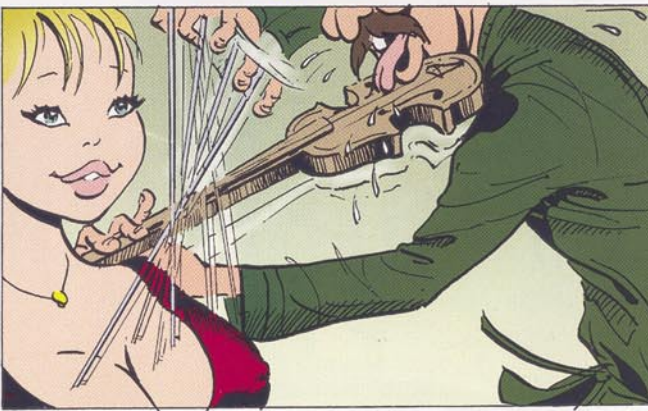
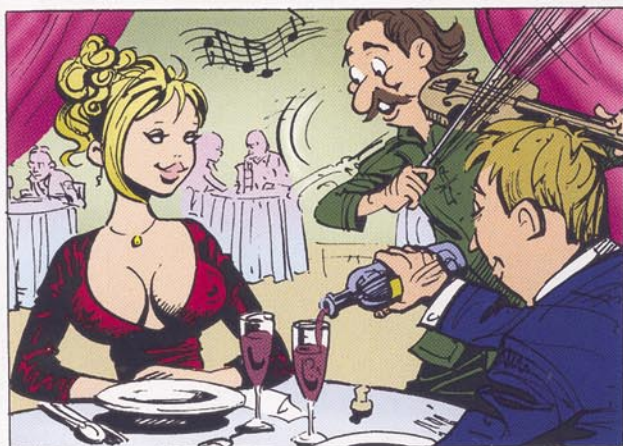
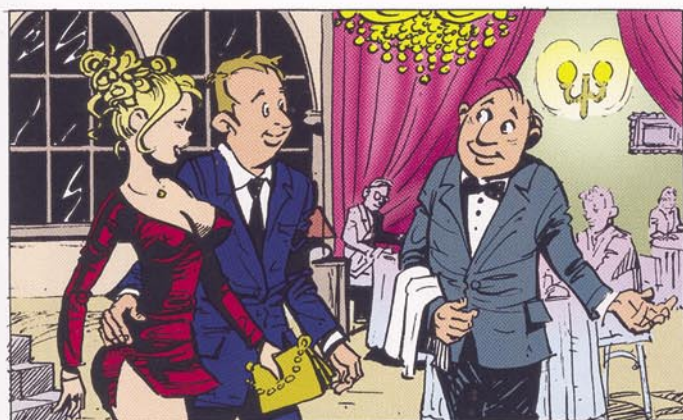
piaci pozíciójának, látogatottságának és vonzerejének magas fokú javítása borturisztikai termékkínálatának grandiózus bővítésével, kulturális, és természeti értékek fejlesztésével

A projekt célja Somlóvásárhely, a Somló Borvidék és a Közép-Dunántúli Régió versenyképességének, jövedelemtermelő képességének, piaci pozíciójának, látogatottságának és vonzerejének magas fokú javítása, borturisztikai termékkínálatának grandiózus bővítése, komplex akadálymentesítéssel rendelkező és kiemelkedő minőségű, családbarát szolgáltatásokat kínáló, országos illetve nemzetközi relevanciájú minőségorientált borturisztikai központ – SOMLÓ WINE WORLD – kialakításával, illetve kapcsolódó természeti és kulturális értékek fejlesztésével.

A mi Állatkertünk: közös értékünk, közös életünk – tematikus turisztikai fejlesztések Veszprémben

A veszprémi Kittenberger Kálmán Növény és Vadaspark Veszprém megye és a régió legismertebb, leglátogatottabb turisztikai attrakciói közé tartozik az évenkénti 200 ezer főt meghaladó vendégsszámmal (2005-ben 213 ezer, 2006-ban 237-ezer fő). Az alapítás óta mintegy 10-14 millióra tehető látogatóinak összlétszáma.

A veszprémi Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark átfogó fejlesztése napjainkra elengedhetetlenné vált. Az utóbbi évtizedekben az állatkerti fejlesztések forráshiánya a szolgáltatások színvonalának visszaesését, a csökkenő látogatószámot és az állatok tartási körülményeinek romlását eredményezte. E problémákat hatékonyan orvosolandó, az intézmény fő fejlesztési céljai a versenypozíció megtartására, a szezonális csökkentésére, a célközönség szélesítésére és a tudatformáló küldetés erősítésére irányulnak - családbarát módon.

Eva

Vállalati kommunikáció

Eredeti levél

Feladó: Vezérigazgató

Címzettek: Területi Igazgatók

Kedves Kollégák!

Pénteken 17 órakor a Haley üstökös olyan közel halad el a Földhöz, hogy szabad szemmel is látható lesz. Ez a rendkívüli látványosság csak 76 évente fordul elő, ezért kérem az Igazgatókat, hogy az alkalmazottakat vezényeljék ki a parkba, ahol egy kis előadást fogok tartani a jelenséggel kapcsolatban. Esős időben a jelenség nem látható, ekkor az alkalmazottak a vállalati büfében gyülekezzenek, ahol egy kis filmet vetítünk nekik az üstökösről.

Feladó: Területi Igazgató

Címzett: Főosztályvezetők

Kedves Kollégák!

A Vezérigazgató utasítására pénteken 17 órakor a Haley üstökös fog a park felett feltűnni az égen. Ha esne az eső, gyűjtsék össze a dolgozókat a büfében, ahol lefilmezik ezt a csodálatos jelenséget, amely csak 76 évente fordul elő.

Feladó: Főosztályvezető

Címzett: Osztályvezetők

A Vezérigazgató utasítására pénteken 17 órakor a csodálatos Haley üstökös megjelenik a büfében. Ha a parkban esne az eső, a Vezérigazgató új utasítást ad, ami csak 76 évente fordul elő.

Feladó: Osztályvezető

Címzett: Csoportvezetők

Pénteken 17 órakor a Vezérigazgató fog feltűnni a büfében a Haley üstökös-sel, ami csak 76 évente fordul elő. Ha esne az eső, a Vezérigazgató a parkba rendeli az üstököst.

Feladó: Csoportvezető

Címzett: Dolgozók

Ha pénteken 17 órakor esne az eső, a csodálatos, 76 éves Bill Halley és az üstökösök végigfuvarozza a Vezérigazgatót a parkon át a büfébe.

Pénzügyi válság

Ha valakinek problémája lenne a jelenlegi pénzügyi válság megértésével, a következő sorok segíthetnek:

1. Valamikor régen, egy indiai kis faluban egy ember bejelentette a falusiaknak, hogy majmokat vásárol fel, darabját 10\$-ért.
2. A falusiak tudták, hogy a környéken sok a majom, elmentek hát az erdőbe összefogdosni őket.
3. Az emberünk majmok ezreit vásárolta fel, mindegyikért kifizette a beígért 10\$-t. Ahogy a majmok fogyni kezdtek az erdőben, a falusiak abbahagyták az összefogdosásukat. Erre az ember bejelentette, hogy 20\$-t ad egy majomért. A falusiak fellelkesültek és újra elmentek majmokat fogni.
4. A majmok csakhamar még jobban megfogyatkoztak, a falusiak hazatértek. Az ember 25\$-ra emelte az átvételi árat, de már így is nagyon nehéz volt majmot fogni.
5. Erre a férfi közölte, hogy 50\$-t ad egy majomért, de sürgősen el kell utaznia egy kis időre, addig egy helyettese fogja őt képviselni, aki a nevében átveszi a majmokat.
6. Amikor elutazott, a helyettese azt mondta a falusiaknak: „Nézzétek ezt a sok majmot a ketrecekben, amit a főnököm vett tőletek. Eladom nektek darabját 35\$-ért, és amikor az emberünk visszatér, eladhatjátok neki 50\$-ért.”
7. A falusiak összeszedték minden megtakarított pénzüket, és megvették az összes majmot.
8. Ezután a falusiak soha többet nem látták sem az embert, sem a képviselőjét, csak a rengeteg majom mászkált megint a környéken, úgy, mint azelőtt.

Isten hozott a Wall Streeten...

Két macska ül a háztetőn és beszélget.

- Te mit kérsz karácsonyra?

- Jó sok kismacsskát.

- És te?

- Én is sok kismacsskát.

Hirtelen megszólal mögöttük a kandúr:

- Hahó, megjött a Mikulás!

- Szia drágám hallom, letartóztatták a férjedet.
- Igen. Az idén túl korán kezdte meg a karácsonyi bevásárlást.
- Hogyan? Hiszen már majdnem Karácsony van!
- Úgy értem, mielőtt még az üzlet kinyitott volna...

Két szőke nő cseverészik.

- Képzeld idén a karácsony pont péntekre esik!

- Jujj remélem nem 13-ára...

A skót kisgyerek megkérdezi az apjától:

- Apa, mi lesz karácsonykor a fa alatt?
- Hajópadló kisfiam.

Két rendőr elmegy az erdőbe, hogy karácsonyfát vágjanak maguknak. A térdig érő hóban gázolva órák hosszat keresik a megfelelő fenyőfát, de nem találják. A nap lenyugszik, feltámad a szél, a egyszer csak felvonyít egy állat.

Az egyik rendőr odafordul a másikhoz:

- Na, ebből nekem elegendem van! A legközelebbi fát kivágjuk, akár fel van díszítve, akár nincs!

Emlékhangverseny a táti zenekar elhunyt tagjaiért

A temetőben még nem hunytak ki a halottainkra emlékező gyertyák fényei – a táti Kultúrházban ismét gyertyákat gyújtottak. A megemlékezés hangjai csendültek fel 2008. november 16-án, este hat órakor a táti Kultúrházban, a Táti Német Nemzetiségi fúvószenekar hangszereiből. Vasárnap este a muzsika Bulhardt Vilmosért – aki a zenekar első karmestere volt – és Hauber Ferencért – az 1985-ben alakult együttes egyik megalapítójáért csendült fel. De megemlékeztek a táti zenészek a 23 éve alakult együttes azóta elhunyt tagjairól is kiknek névsora: Fischer János, Hám János, Parti József, Schreck József, Lencsés Lajos, Schillig Attila, Szabó Mihály, Petrás Tibor, Sasvári Rudolf, Maklári Gábor, Pothorszki Lászlóné.

A több, mint 800 éves Kis-Duna menti nagyközség, - mely szívesen használja „Dunakanyar Nyugati Kapuja” nevet és a „Magyar Vatikán” kisöccsének is szívesen nevezi magát – sváb hagyományokra épülő zenei élete mindig is híres volt a környéken. A jelenlegi zenekar elődei a politikai élet hullámvázai miatt hol működtek, hol pedig hallgatásra kényszerültek. A második világháború előtt a híres táti fúvószenekar a „Nagy-Banda” – még szekereken utazva – a távoli falvakban is fellépett. Vezetője Keil Mihály is volt.

A háború után különösen nehéz idők jártak a sváb falvakra. Így nem csoda, hogy 1958-ban az együttes feloszlott. Később, 1963-ban „Sramli zenekar” néven újra szerveződött. Sajnos 1970-ben ez a fúvós együttes is megszűnt. A feloszláskor összeültek öten, zenészek. A régi - sok évtized alatt összegyűlt - kottákat titkos helyre elzárták, Tisch Márton és Hauber Ferenc vezetésével. Megegyezték, hogy csak akkor nyitják fel a ládát, ha látják, hogy a táti dalok tolmácsolására alkalmas az idő, és zenekar is alakulhat már a faluban. Ez az idő 1985-ben érkezett el. A szétszóródástól féltett táti kották Hauber Ferenc segítségével kerültek elő a még élő régi zenésztársak beleegyezésével. Szerencsére az értékes zenei anyag az új táti zenekar karmesterének Bulhardt Vilmosnak kezébe jutott. 1985 karácsonyán elindult a máig is sikeres Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar története.

Bulhardt Vilmos lett az új zenekar első karmestere. A legendás zeneszerző, karmester, tanár a „Szóke lány” dallamára írt szignállal indította útjára a táti zenekart 1985-ben. Személyisége meghatározója volt a dorogi szénmedence zenei életének, annak valamennyi zenekara magáénak tekintette őt. A környéken nem volt olyan együttes, ahol nem dolgozott volna. A villanyszerelő szakmunkás fiatalemberből a zeneművészeti főiskola harsona tanszakán végzett diplomás művész lett. A főiskola befejezése után a Budapesti Jégrevüvel járta a világot. De nem szédítették meg a sikerek. Visszatért szülőfalujába – Dorogra – és mint kiváló zenetanár egész életében azon fáradozott, hogy fiatal tanítványai mielőbb a zenekarok tagjaivá érjenek. Zenetanárként Dorogon, Csolnokon, Nyergetőfalun fejtette ki áldásos tevékenységét. Fiatalok százaival kedveltette meg a hangszereket: hegedűt, harsonát, tenor és bariton kürtöket. A zenetanítás mellett sokat hangszerelt. A klasszikus és könnyűzenei műveket „testre szabta, igazította” a zenekarok számára. Zeneszerzőként is kiválólt alkotott. A Dorogi Bányász Zenekar másodkarnagya volt, de emellett megalapította a Polka parti szórakoztató együttest, amely később a táti zenekar gerincét alkotta. Áldásos tevékenysége máig pótolhatatlan. Kitűnő művész volt, de lélekben mindig megmarad egyszerű munkás embernek. Halála előtt három héttel még a karácsonyi koncertet vezényelte. A kórházi ágyról engedték el orvosai. Mi

tátiak, elszorult torokkal, könnyes szemmel hallgattuk végig a hangversenyt. Halálakor, 1988-ba még csak három éve működött a Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar, de ez alatt a rövid idő alatt óriási lelkesedéssel, munkával alakította ki az együttes máig is jellemző arculatát. 20 évvel ezelőtt, 65 éves korában ragadta el szeretett tanítványai, zenésztársai köréből a halál.

Idén távozott el közülünk a zenekar egyik meghatározó személyisége Hauber Ferenc. Az ő segítségével ma nem szólnának a szép táti polkák, keringők. Franci bácsi, aki 1929-ben látta meg a napvilágot Táton, egész életét végig kísérte a zene. 1947-ben az akkori táti fúvószenekar karmesterénél, Keil Mihálynál kezdett el zenét tanulni. Tagja volt a „Nagy Bandának” majd az 1963-ban alakult „Sramli zenekarnak” is. A 15 éves „szünet” után egyik fő megalapítója volt a Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekarnak. A féltett zenei anyagot az új együttes rendelkezésére bocsátotta, hogy ne merüljön feledésbe e párját ritkító zenei hagyomány. Az eltelt 23 év alatt kiemelkedő munkát végzett ez együttes érdekében. Egyik fő szorgalmazója volt a külföldi kapcsolatoknak. Házának ajtaja mindig nyitva állta hozzánk látogató fűlföldi zenésztársak előtt. Sok szép zenés estét töltünk el együtt borospincéjében. Mindig törekedett arra, hogy vendégeink jól érezzék magukat, jó hírünket vigyék szerte a világba. Kiemelkedő zenei munkáját, a zenekar érdekében kifejtett tevékenységét a Német Nemzetiségi Zenekari Szövetség 1998-ban kitüntetéssel ismerte el.

Ezzel a szép mottóval emlékezünk minden meghalt zenésztársunkra:

*„Nem az hal meg akit eltemetnek,
csak az hal meg, akit elfelednek.”*

*Kátai Ferencné
Zenekari elnök*

Andrea fodrászat

Tatabánya, Győri út 10. fsz. 1. (OBI-val szemben)

Az ideális partner mi vagyunk!

Időpontegyeztetés:

34/310-554, 30/336-7841

Munkalehetőség Németországban orvosoknak!

Ha Ön tud németül (B2 nyelvvizsga) és új kihívást keres, küldjön egy részletes önéletrajzot az alábbi e-mail címre:
info@med-cop.com!

Mi megkeressük az Ön elképzelésének és képzettségének a legmegfelelőbb munkahelyet önálló praxisban, rendelőben, vagy kórházban, segítünk az engedélyek megszerzésében, és az elhelyezkedésben!

Minden szakirányból keresünk kollégákat. Rezidensek jelentkezését is várjuk!

Horváth Gábor
ügyvezető
Tel: (36)-20-944-6652

- ☛ **Kézi autóápolás**
- ☛ **Autókárpit-tisztítás**
- ☛ **Autótakarítás**
- ☛ **Polírozás**
- ☛ **Kárpitozott bútorok tisztítása**

CAR-PIT SZOLGÁLTATÓ BT.

2800 Tatabánya,
Táncsics M. u. 55.
Telefon: 70/591-8455

Tata, Bercsényi u. 5.
Tel./Fax: 34/487-159
Mobil: 30/9572-554
Web: www.kembridge.hu/gepalk

Megrendelhetők az alábbiak:

Elektromos kisgépek, hegesztőberendezések és tartozékaik, profi kéziszerszámok minden szakmához, kötőelemek, ékszíjak, görgősláncok, lánckerekek, munkavédelmi eszközök stb.

Minden szakmához, minden szerszám!

Derik

2890 Tata, Kosztolányi út 2.
Tel./fax: (+36 34) 586-273
Web: www.derik.hu
E-mail: derik@axelero.hu

- Objektumvédelem
- Magánnyomozás
- Tanácsadás
- Riasztórendszerek

- Security Services
- Private Investigation
- Consulting
- Alarm Systems

Kabóca-ruha

Bábkiállítás

a Kabóca Bábszínház előadásaiból

Nyitva tartás:
november 11. és március 2. között hétköznapiokon
9-16 óráig és hétvégi programjaink alatt.

A kiállítás ingyenesen megtekinthető.
A kiállított darabok tervezői:
Horváth Mária, Mátravölgyi Ákos, Matyi Ágota,
Sarkadi Nagy László és Tóth Eszter

VESZPRÉM
VÖLGYHÍD TÉR 5.
TEL. 88/590-150
WWW.KABOCABABSZINHAZ.HU

KABÓCA BÁBSZÍNHÁZ
ÉS GYERMEK KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNY